

Jaarverslaggeving 2015

Registratienr.:2015039537
Datum : 25 april 2016
Versie : 01

Waterschap **Scheldestromen**

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Exploitatieresultaat 2015.....	6
1.2	Bestemming van het resultaat.....	7
2	Jaarverslag.....	8
2.1	Programma waterkeringen.....	8
2.1.1	Planvorming waterkeringen.....	8
2.1.3	Beheersinstrumenten waterkeringen.....	11
2.1.4	Aanleg en onderhoud waterkeringen.....	12
2.1.5	Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding.....	13
2.1.6	Wat heeft het gekost?.....	14
2.2	Programma watersysteem.....	15
2.2.1	Planvorming watersystemen.....	15
2.2.2	Beheersinstrumenten watersystemen.....	18
2.2.3	Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen.....	19
2.2.4	Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems.....	21
2.2.5	Beheer hoeveelheid water.....	22
2.2.6	Calamiteitenbestrijding watersystemen.....	23
2.2.7	Monitoring watersystemen.....	24
2.2.8	Stimulering en subsidies lozingen.....	25
2.2.9	Wat heeft het gekost?.....	27
2.3	Programma afvalwaterketen.....	28
2.3.1	Planvorming afvalwaterketen.....	28
2.3.2	Getransporteerd afvalwater.....	31
2.3.3	Gezuiverd afvalwater.....	32
2.3.4	Verwerkt slib.....	33
2.3.5	Wat heeft het gekost?.....	34
2.4	Programma's wegen.....	35
2.4.1	Planvorming wegen.....	35
2.4.2	Beheersinstrumenten wegen.....	37
2.4.3	Aanleg en onderhoud wegen.....	38
2.4.4	Wegenverkeersregeling en verkeersveiligheid.....	40
2.4.5	Wat heeft het gekost?.....	41
2.5	Programma optimale taakuitoefening.....	42
2.5.1	Beheer Keurkwartet en VTH-beleid.....	42
2.5.2	Vergunningen en meldingen.....	43
2.5.3	Adviezen vergunningen.....	44
2.5.4	Toezicht.....	45
2.5.5	Handhaving.....	46
2.5.6	Belastingheffing.....	47
2.5.7	Invordering.....	48
2.5.8	Bestuur.....	49
2.5.9	Externe communicatie.....	50
2.5.10	Wat heeft het gekost?.....	51
2.6	Dekkingsmiddelen.....	53
2.7	Analyse investeringen.....	54
2.7.1	Algemeen.....	54
2.7.2	Kredieten.....	54
2.7.3	Bestedingen.....	55

2.8	Paragrafen	56
2.8.1	Ontwikkelingen in het vorig begrotingsjaar.....	56
2.8.2	Incidentele baten en lasten	56
2.8.3	Onttrekkingen aan (overige) bestemmingsreserves en voorzieningen ..	56
2.8.4	Waterschapsbelastingen	57
2.8.5	Weerstandsvermogen.....	58
2.8.6	Financiering	62
2.8.7	Verbonden partijen	63
2.8.8	Bedrijfsvoering.....	70
2.8.9	EMU-saldo.....	72
3	Jaarrekening	74
3.1	Exploitatierkening naar programma's	74
3.2	Begrotingsrechtmatigheid.....	76
3.3	Exploitatierkening naar kostendragers.....	77
3.3.1	Toelichting op exploitatierkening naar kostendragers	78
3.4	Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten met toelichting	81
3.4.1	Toelichting exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten.....	82
3.4.2	WNT	87
3.5	Balans met toelichting	88
3.5.1	Balans	88
3.5.2	Toelichting op de balans	89
3.6	Controleverklaring van de onafhankelijk accountant.....	101
4	Besluiten jaarverslaggeving 2015.....	103
5	Bijlage investeringsprojecten.....	104

1 Inleiding

Voor u ligt de jaarverslaggeving 2015 van waterschap Scheldestromen. Deze verslaggeving is opgesteld conform de bepalingen van het Waterschapsbesluit van 29 november 2007 en de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen van 2 december 2008. Deze verslaggevingsregels zijn in het kader van de Wet modernisering waterschapsbestel voor de waterschappen ontwikkeld.

De jaarverslaggeving bestaat op grond van artikel 4.27 van genoemd Waterschapsbesluit uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bevat de verantwoording over de realisatie van het door de algemene vergadering bij de programmabegroting geformuleerde beleid per programma, terwijl in de jaarrekening de financiële verantwoording plaatsvindt en wordt ingegaan op de financiële positie van het waterschap ultimo december 2015. Onderdeel van deze inleiding vormt de analyse van het resultaat en het voorstel tot bestemming van dit resultaat.

Het jaarverslag (hoofdstuk 2) bestaat uit de programmaverantwoording en een aantal verplichte paragrafen. Per programma is het strategisch doel weergegeven. Een programma is opgebouwd uit verschillende beleidsproducten. Per product is aangegeven waar het product zich op richt en wat we per product willen bereiken en wat er is gerealiseerd.

De beschrijvingen ten aanzien van de producten en de doelstellingen zijn overgenomen uit de programmabegroting. Bij verschillende producten zijn prestaties vermeld. Dit zijn de prestaties zoals ze zijn opgenomen in de Strategienota.

Belangrijke verschillen tussen planning en realisatie van de prestaties zijn toegelicht.

Aan het eind van ieder programma is weergegeven wat het heeft gekost. De belangrijkste verschillen tussen programmabegroting en jaarrekening worden daar toegelicht.

Tevens is in het jaarverslag een algemene analyse over de investeringsprojecten opgenomen. In de bijlage is een toelichting op deze projecten opgenomen.

De paragrafen geven inzicht in de ontwikkelingen in 2015, de incidentele baten en lasten, de mutaties in reserves en voorzieningen en de waterschapsbelastingen. Tot slot wordt onder andere ingegaan op het weerstandsvermogen, de financiering en de bedrijfsvoering.

De jaarrekening (hoofdstuk 3) bestaat uit:

- exploitatierekening naar programma's;
- exploitatierekening naar kostendragers en de toelichting;
- exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten met toelichting;
- balans met toelichting.

De besluitvorming met betrekking tot de jaarverslaggeving 2015 is opgenomen in hoofdstuk 4.

Ter ondersteuning van het uitvoeren van de controlerende taak van de algemene vergadering is een aantal bepalingen in de wet rond de opdracht aan de accountant opgenomen. Gelet hierop heeft de algemene vergadering op grond van de artikelen 108 en 109 van de Waterschapswet op 6 januari 2011 de verordening "Beleids- en verantwoordingsfunctie waterschap Scheldestromen", de "Controleverordening waterschap Scheldestromen" en het "Controleprotocol" voor de accountantscontrole vastgesteld.

Onderdeel van het Controleprotocol voor de accountantscontrole is het Normen- en Toetsingskader dat als uitgangspunt dient voor de rechtmatigheidscontrole. In 2015 zijn conform de interne controleplannen op alle relevante processen interne audits uitgevoerd.

Uit genoemde verordeningen blijkt de importantie van tussentijdse rapportages om te voldoen aan het begrotingscriterium. In 2015 heeft diverse malen monitoring ten aanzien van de exploitatie en de investeringsprojecten plaatsgevonden en is hierover aan de algemene vergadering gerapporteerd.

Het verslag van de bevindingen van de accountant is apart van de jaarverslaggeving bijgevoegd.

De vermelde netto exploitatiekosten in de kolom Begroting 2015 betreffen de bedragen van de primitieve programmabegroting, inclusief de in de loop van 2015 door de algemene vergadering vastgestelde 1^e en 2^e begrotingswijziging.

1.1 Exploitatieresultaat 2015

Het exploitatieresultaat over 2015 bedraagt € 2,525 mln positief. In het hiernavolgend overzicht is het exploitatieresultaat op kosten- en opbrengstsoortenniveau weergegeven.

De afwijkingen op het exploitatieresultaat zijn daarbij globaal toegelicht. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 3.4 “Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten met toelichting”.

De vermelde verschillen zijn gebaseerd op de programmabegroting inclusief de vastgestelde begrotingswijzigingen.

Globale toelichting exploitatieresultaat

Bedragen x € 1.000,-

Omschrijving (grootboekcode kosten-/opbrengstsoort, hoofdstuk 3.4)	Bedrag	V/N																
Kapitaallasten (41/81): Lagere afschrijvingslasten (€ 409), lagere rentelasten (€ 331), overige renteopbrengsten (€ 22).	762	V																
Personeelslasten (42/82): Per saldo lagere salarissen en sociale lasten (€ 267.000) door lagere sociale lasten (pensioenpremie) en minder inhuur van uitzendkrachten. Ook vallen de opbrengsten iets hoger uit dan begroot.	267	V																
Goederen en diensten van/aan derden (43/83): Saldo lagere kosten € 1.354 en € 70 hogere opbrengsten. Hieronder zijn de grootste afwijkingen weergegeven: Lagere kosten automatisering (€ 334), lagere energiekosten gemalen / zuiveringinstallaties (€ 146), lagere onderhoudskosten gemalen (€ 255), lagere onderhoudskosten zuiveringstechnische werken (€ 256), lagere kosten dienstverlening inkoop en engineering (€ 172), minder behoefte aan chemicaliën (€ 204), hogere kosten advisering personeelsbeleid en -beheer (€ 122), hogere kosten beheer en onderhoud huisvesting (€ 62), hogere kosten calamiteitenbestrijding wegen (€89), hogere kosten verzekeringen (€ 47). Per saldo lagere opbrengst werkzaamheden voor PBZ (€ 164), hogere opbrengst verkoop gronden (€ 307), hogere opbrengst diensten voor derden zuiveringsbeheer (€ 224).	1.424	V																
Bijdragen aan/van derden (44/84): De bijdragen aan derden zijn € 264 hoger door o.a. hogere bijdragen (€ 110) aan bedrijven in het kader van de afhaakproblematiek lozing afvalwater en de hogere (€ 40) structurele solidariteitsbijdrage HWBP. Hiertegenover staan hogere ontvangen bijdragen ten gevolge van schade (€ 250), o.a. waterschade hoofdkantoor Middelburg (€ 142), subsidie onderzoek piping (€ 175) en diverse overige subsidies en bijdragen (€ 126).	287	V																
Toevoeging aan voorzieningen / onvoorzien (45): Op de post voor onvoorzien uitgaven (€ 200) zijn geen kosten verantwoord, terwijl hogere toevoegingen aan de voorziening arbeidsgerelateerde verplichtingen (€ 456) nodig waren. Verder is de in de 2 ^e begrotingswijziging vermelde vorming van een voorziening voor uitvoering van innovatieprojecten gewijzigd in het vormen van een bestemmingsreserve (€ 300).	44	V																
Waterschapsbelastingen (85): Een specificatie van deze opbrengsten is als volgt: <table style="display: inline-table; border: none; vertical-align: middle;"> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">rekening</td> <td style="text-align: right;">begroting</td> <td style="text-align: right;">verschil</td> </tr> <tr> <td>- Watersysteemheffing</td> <td style="text-align: right;">€ 51.233</td> <td style="text-align: right;">€ 50.744</td> <td style="text-align: right;">+ € 489</td> </tr> <tr> <td>- Zuiveringsheffing</td> <td style="text-align: right;">€ 30.103</td> <td style="text-align: right;">€ 30.671</td> <td style="text-align: right;">- € 568</td> </tr> <tr> <td>- Verontreinigingsheffing</td> <td style="text-align: right;">€ 667</td> <td style="text-align: right;">€ 556</td> <td style="text-align: right;">- € 111</td> </tr> </table>		rekening	begroting	verschil	- Watersysteemheffing	€ 51.233	€ 50.744	+ € 489	- Zuiveringsheffing	€ 30.103	€ 30.671	- € 568	- Verontreinigingsheffing	€ 667	€ 556	- € 111	190	N
	rekening	begroting	verschil															
- Watersysteemheffing	€ 51.233	€ 50.744	+ € 489															
- Zuiveringsheffing	€ 30.103	€ 30.671	- € 568															
- Verontreinigingsheffing	€ 667	€ 556	- € 111															
Interne verrekeningen (86): Het voordelig verschil bestaat uit lagere geactiveerde bouwrente (€ 14), hogere activering personeelslasten (€ 380) en lagere overige activering (€ 26).	340	V																
Mutaties in reserves (46/87): Zie de specificatie op pagina 80.	409	N																
Voordelig resultaat	2.525																	

Voor uitgebreidere toelichtingen wordt verwezen naar de toelichting op de kosten- en opbrengstsoorten, hoofdstuk 3.4.1.

1.2 Bestemming van het resultaat

Het positieve exploitatieresultaat bedraagt € 2.525.000,-. Voorgesteld wordt om hieruit voor een bedrag van € 1.654.000,- bestemmingsreserves te vormen.

Het netto batig resultaat bedraagt € 871.000,-.

Aan de verschillende tariefegalisatiereserves wordt vanwege het (per saldo) negatieve resultaat van de waterschapsbelastingen in totaal een bedrag van € 728.000,- onttrokken.

Een specificatie per belastingcategorie en per kostendrager is te vinden in hoofdstuk 3.3.

Daarnaast wordt per saldo € 1.599.000,- aan de algemene reserves toegevoegd, bestaande uit € 1.389.000,- aan de algemene reserve watersysteembeheer en € 210.000,- aan de algemene reserve zuiveringsbeheer.

		x € 1.000
Bruto batig resultaat		2.525
<ul style="list-style-type: none"> Vorming van bestemmingsreserves 		1.654
	- herstel cultuurhistorische duikers	500
	- onderzoek bruggen in wegen	125
	- maatwerk zichtbaarheid waterschap	60
	- uitgestelde leveringen en diensten 2015	440
	- zuiveringsheffing 2014, huishoudens	529
Netto batig resultaat		871
Verdeling van het batig resultaat over de belastingcategorieën en kostendragers		
<ul style="list-style-type: none"> Onttrekken (-)/toevoegen (+) aan de tariefegalisatiereserves n.a.v. de resultaten van de waterschapsbelastingen : 		- 728
	- watersysteemheffing ingezetenen	+ 124
	- watersysteemheffing gebouwd	+ 510
	- watersysteemheffing ongebouwd	- 227
	- watersysteemheffing natuurterreinen	- 8
	- zuiveringsheffing	- 1.127
<ul style="list-style-type: none"> Toevoegen aan de algemene taakreserves n.a.v. de taakresultaten 2015 		1.599
	- watersysteembeheer, incl. wegenbeheer	1.389
	- zuiveringsbeheer	210

Het voorstel tot de bestemming van het exploitatieresultaat 2015 is beschreven in het in hoofdstuk 4 opgenomen vaststellingsbesluit.

2 Jaarverslag

2.1 Programma waterkeringen

Het strategisch doel van dit programma is het beheersgebied tegen overstroming door buitenwater beveiligen.

De producten van waterkeringen bestaan uit:

- planvorming waterkeringen (eigen plannen en plannen van derden);
- beheersinstrumenten waterkeringen;
- aanleg en onderhoud waterkeringen;
- dijkbewaking en calamiteitenbestrijding.

2.1.1 Planvorming waterkeringen

De producten richten zich op:

- Formuleren en vastleggen van het strategisch beleid van het waterschap voor zowel de reglementaire beheerstaken (waterkeringszorg) als de wijze waarop op (dreigende) calamiteiten wordt gereageerd.
- De activiteiten van het waterschap gericht op het toetsen van, reageren op en beïnvloeden van de beleids(vormende) en ruimtelijke plannen van derden.

Wat willen we bereiken?

Het waterschap wil bereiken dat de primaire en regionale waterkeringen voldoen aan de wettelijke normen.

Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

In 2010 is daarvoor de primaire waterkering getoetst en is in beeld gebracht welke delen van de waterkering nog niet voldoen aan de wettelijke norm.

Vanaf 2010 is onderzoek uitgevoerd om de noodzakelijke dijkverbeteringen concreet in het HWBP verankerd te krijgen. Alle noodzakelijke dijkverbeteringen zijn inmiddels op de groslijst van het HWBP geplaatst. Jaarlijks wordt hiervoor een zogeheten voortrollend programma vastgesteld voor de komende 6 jaar.

Om de maatregelen in uitvoering te krijgen is het onderzoeksprogramma geïntensiveerd om tijdig zekerheid te kunnen bieden over de maatregelen die uitgevoerd moeten worden en inzicht te krijgen in de nog onbekende faalmechanismen (m.n. piping) van de waterkering en op basis daarvan ook de noodzaak en aard van de te nemen maatregelen beter in beeld te krijgen. Het waterschap neemt vanaf 2014 deel aan het onderzoek in de Project Overstijgende Verkenning 'piping' van het HWBP.

Door het waterschap is besloten om vijf dijkverbeteringen met voorrang in uitvoering te nemen en voor te financieren. In 2015 wordt het dijkvak Emanuelpolder versterkt en in 2016 is de versterking van 3 dijkvakken op Schouwen-Duiveland voorzien. In 2017 staan dijkverbeteringen in Zuid-Beveland West (langs de Westerschelde) gepland.

Toetsing

Mede in het kader van het Deltaprogramma zal er in 2017 een nieuwe toetsing van de waterkeringen plaatsvinden op basis van de nieuwe normering die gebaseerd is op overstromingsrisico's. Het Wettelijk Toets Instrument (WTI) hiervoor is in ontwikkeling. Het waterschap levert inhoudelijke kennis in deze ontwikkeling en zal de toetsing in 2017 in eigen beheer uitvoeren.

Waterberging Volkerak-Zoommeer

Het waterschap heeft van de projectdirectie Ruimte voor de Rivier opdracht gekregen voor het uitvoeren van de maatregelen Waterberging Volkerak-Zoommeer voor zover het het beheergebied van Scheldestromen betreft. De uitvoering van de maatregelen is in de periode 2014 t/m 2016 voorzien.

Regionale waterkeringen

Voor de regionale waterkeringen heeft de normstelling door de provincie nog niet plaatsgevonden. Het waterschap zal een toekomstig voorstel van de provincie beoordelen.

Waterkeringbeheerplan

In 2011 en 2012 zijn het waterkeringbeheerplan, de legger, de keurzoning en het vergunningbeleid voor het waterschap vastgesteld. De basis voor het beleid is daarmee bepaald. In aansluiting op de lopende herziening van de Beleidslijn Kust door het Rijk zal het waterkeringbeheerplan in 2015 worden herzien. Indien daar (vanuit de beheertaak) noodzaak toe is zal bestaand beleid worden geactualiseerd en nieuw beleid worden ontwikkeld.

Bebouwingscontouren

In 2014 zijn de bebouwingscontouren, welke niet langer opgenomen waren in het Omgevingsplan van de Provincie Zeeland, opnieuw vastgesteld door het waterschap. Om de mogelijkheden van bebouwing op delen van de waterkering ruimer te maken kunnen deze contouren in een volgende stap in overleg met de gemeenten en indien nodig met de provincie en het Rijk (i.v.m. Barro, kustfundament) -rekening houdend met de toekomst en eventuele versterking opgaven en beheer en onderhoud van de waterkering- worden aangepast.

Wat hebben we gedaan?

Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

In 2015 is het dijkvak Emanuelpolder versterkt en is de versterking van 3 dijkvakken op Schouwen-Duiveland voorbereid t.b.v. uitvoering in 2016. Ook is gestart met de voorbereiding van de dijkverbeteringen in Zuid-Beveland West (langs de Westerschelde) waarvan de uitvoering in 2017 is gepland.

Daarnaast is onderzoek uitgevoerd in het kader van de Project Overstijgende Verkenning (POV) piping. Vooruitlopend op de realisering van de Marinierskazerne Vlissingen en de noodzakelijke versterking van de dijk aan de buitenhaven van Vlissingen is grondmechanisch onderzoek uitgevoerd.

Toetsing

Mede in het kader van het Deltaprogramma zal er in 2017 een nieuwe toetsing van de waterkeringen plaatsvinden op basis van de nieuwe normering die gebaseerd is op overstromingsrisico's. Het Wettelijk Beheer Instrumentarium (WBI) hiervoor is in ontwikkeling. Het waterschap heeft in 2015 inhoudelijke kennis in deze ontwikkeling geleverd en is gestart met het vormen en opleiden van een intern toetsteam.

Waterberging Volkerak-Zoommeer

Het waterschap heeft van de projectdirectie Ruimte voor de Rivier opdracht gekregen voor het uitvoeren van de maatregelen Waterberging Volkerak-Zoommeer voor zover het het beheergebied van Scheldestromen betreft. In 2015 is gestart met de realisering van het keermiddel bij Tholen (mijlpaal waterveilig voor 31 december 2015 gehaald). Verder is de dijkversterking nabij Botshoofd gerealiseerd.

Regionale waterkeringen

Voor de regionale waterkeringen heeft de normstelling door de provincie nog niet plaatsgevonden. Het waterschap heeft in 2015 een bijdrage geleverd aan het project regionale waterkeringen.

Waterkeringenbeheerplan

Het waterkeringenbeheerplan is in 2015 herzien. Bestaand beleid is geactualiseerd en nieuw beleid is ontwikkeld. De consultatie en definitieve besluitvorming over het plan zal in 2016 plaatsvinden.

Bebouwingscontouren

In het geactualiseerde waterkeringenbeheerplan zijn de bebouwingscontouren opgenomen. Om de mogelijkheden van bebouwing op delen van de waterkering al dan niet te verruimen kunnen deze contouren in een volgende stap in overleg met de gemeenten en indien nodig met de provincie en het Rijk (i.v.m. Barro, kustfundament) -rekening houdend met de toekomst en eventuele versterkingsopgaven en beheer en onderhoud van de waterkering- worden aangepast.

2.1.3 Beheersinstrumenten waterkeringen

Het product richt zich op:

Het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger, beheerregister, toetsing) teneinde de staat van de waterkeringen zichtbaar te maken.

Wat willen we bereiken?

Het waterschap wil het rationeel beheer van waterkeringen inclusief paalhoofden en nollen nader optimaliseren.

Wat hebben we gedaan?

In 2015 is een eerste aanzet gegeven om te komen tot een plan rationeel beheer kunstwerken. Het plan is nog niet afgerond omdat er prioriteit gegeven is aan andere zaken. Er is wel een meerjarenplanning en -begroting opgesteld voor de kunstwerken in primaire waterkeringen.

Verder is een overzicht opgesteld van nollen en dammen met een waterstaatkundige functie die de komende jaren dienen te worden versterkt. De planvoorbereiding voor de versterking van de Nol Gorishoek (Tholen) is in 2015 gestart met het oog op de realisering in 2016.

Ten aanzien van het uitvoeren van het grasbeheer op primaire waterkeringen is in 2015 een plan opgesteld. Tevens is een pilot gestart op een tweetal dijktrajecten met de inzet van schaapskuddes t.b.v. grasbeheer.

Prestaties	norm begroting	conform norm 31-12	voortgang 31-12
Grasbeheerplan	Maart 2015	ja	uitgevoerd
Plan rationeel beheer kunstwerken	September 2015	nee	gedeeltelijk

2.1.4 Aanleg en onderhoud waterkeringen

Het product richt zich op:

Het aanleggen en het in stand houden van het waterkerend vermogen van de waterkeringen die in het beheer zijn bij het waterschap.

Wat willen we bereiken?

Het waterschap wil bereiken dat de primaire waterkeringen voldoen aan de daarvoor gestelde wettelijke normen. Voor de regionale waterkeringen wordt een instandhoudingsplicht aangehouden in afwachting van de nieuwe normering door de provincie.

Wat hebben we gedaan?

In 2015 is, net als in voorgaande jaren, de peilrapportage opgesteld waarin de actuele toestand en de trendmatige ontwikkeling van de vooroevers van primaire waterkeringen is opgenomen.

Verder zijn in 2015 de resterende zes dijkvakken versterkt in het kader van het project Zee- weringen. Deze dijkvakken voldoen weer aan de wettelijke norm van 1:4000.

De voorbereiding van de realisering van een doorgaand fietsroutenetwerk langs de Ooster- en Westerschelde is in 2015 gestart. De uitvoering is voorzien in 2016/2017.

Het projectplan voor de dijkversterking Boerderij de Ruyter nabij Zierikzee (HWBP project) is in 2015 opgesteld. Definitieve besluitvorming is voorzien in 2016. Voor de overige twee dijk- versterkingen aan de zuidkust van Schouwen-Duiveland is het opstellen van projectplannen (Waterwet) niet noodzakelijk. De start van de uitvoering van de drie projecten is voorzien in de tweede helft van 2016.

Prestaties	norm begroting	conform norm 31-12	voortgang 31-12
Peilrapportage	Juli 2015	ja	uitgevoerd
PBZ werken 2015 zijn uitgevoerd	December 2015	ja	uitgevoerd
Percentage van de primaire waterkeringen conform de norm 2010	92%	ja	92%
Kilometers opengestelde onderhoudswegen langs Ooster- en Westerschelde	230 *)	ja	230
Projectplannen dijkversterkingen 2016 gereed	September 2015	ja	uitgevoerd

*) norm is in strategienota 2015-2019 aangepast naar 231 km

2.1.5 Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding

Het product richt zich op:

Het plan- en doelmatig bewaken van waterkeringen in bedreigende situaties en het (doen of laten) treffen van maatregelen om de waterkerende functie te waarborgen alsmede het beperken van de gevolgen van calamiteiten.

Wat willen we bereiken?

Een adequate aanpak van calamiteiten waarbij duidelijkheid is bij betrokkenen over taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Jaarlijks zal een oefening worden gehouden om zowel organisatorische aspecten als de communicatie en bereikbaarheid te oefenen. Ook zullen de betreffende draaiboeken worden geactualiseerd.

Wat hebben we gedaan?

In 2015 is een transitieplan opgesteld en vastgesteld om te komen tot een professionele crisisorganisatie. Op basis van dit plan zal in 2016 de beoogde transitie verder worden doorgevoerd. De draaiboeken dijkbewaking en schadevaring zijn geactualiseerd. Samen met Rijkswaterstaat is een oefening gehouden (aanvaring schepen voor de Oosterscheldekering). Verder is een aantal proefsluitingen bijgewoond (o.a. op het spoor Vlissingen-Bergen op Zoom).

2.1.6 Wat heeft het gekost?

x € 1.000

Lasten / baten	Beleidsproduct	Begroting	Rekening
Lasten	Planvorming waterkeringen	787	810
	Beheersinstrumenten waterkeringen	808	890
	Aanleg en onderhoud waterkeringen	14.368	14.119
	Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	315	83
	Totaal lasten	16.278	15.902
Baten	Planvorming waterkeringen	-0	-0
	Beheersinstrumenten waterkeringen	-0	-175
	Aanleg en onderhoud waterkeringen	-8.666	-8.220
	Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	-0	-4
	Totaal baten	-8.666	-8.399
	Netto kosten programma waterkeringen	7.612	7.503

Het geringe voordelig resultaat op dit programma van € 109.000,- heeft te maken met de volgende onderwerpen:

- bijdrage provincie in onderhoud duinen	€ 81.000,-
- bijdrage in onderzoek piping van het Rijk	€ 175.000,-
- lagere kosten in het kader van projectbureau Zeeweringen	€ 483.000,-
- lagere personeelslasten, minder inzet nodig dan geraamd	€ 98.000,-
- lagere kapitaallasten o.a. door lager omslagpercentage	€ 32.000,-
- lagere exploitatiekosten muskusrattenbestrijding	€ 21.000,-
- diverse overige verschillen, per saldo	€ 52.000,-
	€ 942.000,-
- hogere solidariteitsbijdrage aan het Rijk voor HWBP	€ 41.000,-
- hogere aandelen ondersteunende beheerproducten	€ 282.000,-
- lagere bijdrage in het projectbureau Zeeweringen	€ 510.000,-
	€ 833.000,-
	€ 109.000,-

2.2 Programma watersysteem

Het strategisch doel van dit programma is schoon en voldoende (niet te veel en niet te weinig) oppervlaktewater.

De producten betreffen:

- planvorming watersystemen (eigen plannen en plannen van derden);
- beheersinstrumenten watersystemen;
- aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen;
- baggeren waterlopen en saneren van waterbodems;
- beheer hoeveelheid water;
- calamiteitenbestrijding watersystemen;
- monitoring watersystemen;
- simulering en subsidies lozingen.

2.2.1 Planvorming watersystemen

De producten richten zich op:

- Formuleren en vastleggen van het strategisch beleid van het waterschap voor zowel de reglementaire beheerstaken (watersysteembeheer, zuiveringsbeheer) als de wijze waarop op (dreigende) calamiteiten wordt gereageerd.
- De activiteiten van het waterschap gericht op het toetsen van, reageren op en beïnvloeden van de beleids(vormende) en ruimtelijke plannen van derden.

Wat willen we bereiken?

Duidelijkheid geven over de doelstellingen van het waterschap, de wijze waarop en het moment wanneer deze zullen worden gerealiseerd en de gevolgen daarvan inclusief de financiële consequenties. De belangen van de taken van het waterschap (jegens derden) veiligstellen.

Het ontwikkelen van beleid, het voorbereiden van projecten en het adviseren van derden ter verkrijging van duurzame watersystemen en een duurzame doelmatig functionerende waterketen. Hieraan wordt inhoud gegeven door uitvoering te geven aan de waterbeheerplannen 2010-2015 en het beleid, zoals dat in onderliggende beleidsnota's is uitgewerkt.

Belangrijke doelen hierbij zijn: het wat betreft de wateroverlast (WB21) zoveel mogelijk op orde hebben van alle watersystemen in 2020 en wat het overige betreft (o.a. KRW) in 2027. Uitgangspunten hierbij zijn een doelmatige taakuitoefening in samenwerking met en onder optimaal draagvlak van alle belanghebbenden.

Het realiseren van de gestelde doelen in het stedelijk waterbeheer en het landelijke Bestuursakkoord Water is onmogelijk zonder intensieve samenwerking met gemeenten en provincie. Dit is voor het waterschap reden om in die samenwerking te investeren. Wat het stedelijk waterbeheer betreft willen we hiermee de inrichting van het watersysteem in bebouwd gebied wateroverlastbestendig maken (WB21) en tevens voorwaarden te hebben geschapen om de waterkwaliteit op orde te hebben (KRW).

Wat hebben we gedaan?

Eigen plannen watersystemen

- In november 2015 is het nieuwe waterbeheerplan voor de periode 2016 t/m 2021 door de algemene vergadering vastgesteld.
- Bij het op orde brengen van de watersystemen gaat het om het peilbeheer onder extreme omstandigheden, daarbij rekening houdend met de klimaatontwikkeling (WB21), het peilbeheer onder normale omstandigheden (GGOR) en de watersysteemkwaliteit (KRW). Dit alles wordt per gebied uitgewerkt in een watergebiedsplan en aansluitend een peilbesluit. Conform de Strategienota 2015-2019 is in 2015 één watergebiedsplan en peilbesluit vastgesteld, nl. Braakman e.o.

Verder is in 2015 gewerkt aan de gebieden Campen, West Zeeuws-Vlaanderen, Walcheren, Othene en Schouwen. Alleen het gebied Duiveland is nog niet gestart. De overige gebieden (8) waren al afgerond.

- In 2015 is uitvoering gegeven aan maatregelen die waren voorgenomen in de programmagroting. Het betreft maatregelen uit de watergebiedsplannen, stedelijke waterplannen en geen-spijt maatregelen.
- Eind 2015 zijn 10 KRW-waterlichamen wat de aanleg van natuurvriendelijke oevers betreft volledig op orde. In deze waterlichamen worden geen natuurvriendelijke oevers meer aangelegd en wordt gestart met monitoring in het kader van de KRW.
- In 2015 is een afwegingskader opgesteld om initiatieven op het gebied van zoetwatervoorziening te beoordelen. Nadien bleek er nog behoefte te zijn aan het opstellen van gezamenlijke uitgangspunten met de Provincie. Vervolgens bleek er nog behoefte te zijn aan een overkoepelend derde stuk waarin een aantal uitgangspunten en samenhang tussen documenten wordt aangegeven. Dit laatste stuk is nog niet volledig afgerond.
- Nadat sinds 2004 geleidelijk in alle gemeenten stedelijke waterplannen zijn vastgesteld en goeddeels uitgevoerd speelt in meerdere gemeenten de vraag wat voor structuur gegeven moet worden aan het vervolg op de eerste generatie stedelijke waterplannen. Het antwoord hierop is dit jaar door het afronden van het proeftuinproject 'toekomstbestendige waterhuishouding in de openbare ruimte' duidelijk geworden. In het kader van dit project, dat in SAZ+ -verband tezamen met een aantal gemeenten is uitgevoerd, is een redeneertrant ontwikkeld. De toepassing van deze redeneertrant zal in het kader van programmalijn 1 van de SAZ+ Zeeland-breed worden toegepast. (Zie bij 2.3.1 Planvorming afvalwaterketen). De resultaten vormen belangrijke input voor de Stedelijke Wateropgave (SWO) in welk kader de concrete maatregelen zullen worden bepaald voor het klimaatbestendig maken van ons stedelijke gebied. Onderwijl worden projecten, voor zover strokend met het beleid van het 'verlopen' stedelijk waterplan en met het huidige beleid van gemeente en waterschap, in diverse kernen in Zeeland uitgevoerd.

Plannen van derden watersystemen

- De inzet van het waterschap in de Zuid-Westelijke Delta (ZWD) en de zoetwateraanvoer zijn in 2015 voortgezet. In 2015 heeft het waterschap in dit kader de Bestuursovereenkomst Grevelingen en Volkerak-Zoommeer en de Bestuursovereenkomst Zoetwatermaatregelen ZWD mede ondertekend. In de eerste overeenkomst is de ambitie van het Rijk en de regio om de waterkwaliteit in Grevelingen en VZM te verbeteren vastgelegd en de organisatie van de (gebieds)ontwikkeling om de hiervoor benodigde maatregelen uit te voeren. De tweede bestuursovereenkomst gaat over het totaal aan maatregelen dat moet zorgen voor een robuustere zoetwatervoorziening in de Zuidwestelijke Delta, waaronder de zoetwateraanvoer Tholen, St.-Philipsland en de Reigersbergsche Polder.
- Via het watertoetsproces en de juridisch planologische analyses van ruimtelijke plannen zijn de waterschapsbelangen geborgd. In 2015 zijn 237 watertoetsen en bestemmingsplannen behandeld. Daarnaast vindt in het werkveld ruimtelijke ordening proactieve advisering plaats richting derden om zo de waterschapsbelangen optimaal te kunnen dienen.

Prestaties	norm begroting	conform norm 31-12	voortgang 31-12
Vaststelling waterbeheerplan 2016-2021 in de algemene vergadering	4 ^e kwartaal	ja	100%
Aantal gebieden waarvoor de planvorming ter hand is genomen, 5, waarvan 3 ambtelijk overeenstemming over huidige situatie	4 ^e kwartaal	ja	5
Beleidsnota zoetwater	1 ^e kwartaal	nee	In ontwikkeling
Visie + werkwijze voor Stedelijke Wateropgave (SWO)	2 ^e kwartaal	nee	In ontwikkeling
Vaststelling van 5 KRW waterlichamen die wat inrichting betreft 'op orde zijn' in het kader van de KRW *)	4 ^e kwartaal	ja	10

*) In de strategienota 2015-2019 is de norm voor 2015 bijgesteld naar 7 KRW waterlichamen zijn volledig ingericht. De voortgang is ook conform de nieuwe norm.

2.2.2 Beheersinstrumenten watersystemen

Het product richt zich op:

Het voorbereiden, op- en vaststellen alsmede het onderhouden van instrumenten (peilbesluiten, waterakkoorden, leggers en beheerregisters waterlopen en kunstwerken) die het beheer van watersystemen ondersteunen.

Wat willen we bereiken?

Actualisatie van de peilbesluiten parallel met het PWO proces.

Actualisatie van de legger.

Volledig op orde brengen van het beheerregister (KIO, kernregistratie infrastructuur oppervlaktewater).

Wat hebben we gedaan?

In samenhang met de vaststelling van een watergebiedsplan wordt een peilbesluit opgesteld en na een inspraakprocedure vastgesteld. In 2015 is peilbesluit Braakman e.o. vastgesteld.

In 2015 is de actualisatie van de legger verder voorbereid met de bedoeling in 2016 de eerste gebieden te herzien. Het proces werd vertraagd door beperkte capaciteit en extra ontwikkeling van onvoorziene technische oplossingen.

In 2015 is verder gewerkt aan het op orde brengen van de KIO-data. Hiertoe zijn onder andere landmeetopdrachten aanbesteed. In 2016 wordt dit project afgerond en is het beheerregister op orde.

In 2015 is in overleg met RWS en overige betrokken partijen gewerkt aan de herziening van het waterakkoord Volkerak-Zoommeer ten behoeve van de vaststelling ervan begin 2016. Hierbij is nadrukkelijk aandacht besteed aan de doorspoeling van het Volkerak-Zoommeer voor een voldoende zoetwatersysteem.

Prestaties	norm begroting	conform norm 31-12	voortgang 31-12
Deel van het beheersgebied met een actueel peilbesluit	48% *)	nee	47%
Actualisatie van de legger, goedkeuring door de algemene vergadering	4 ^e kwartaal	nee	0%
Beheerregister volledig KIO-proof m.u.v. dwarsprofielen in deel van het gebied	50% van gebied	ja	50%

*) In de strategienota 2015-2019 is de norm voor 2015 bijgesteld van 48% naar 45%.

De voortgang is zodoende conform de nieuwe norm.

2.2.3 Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen

Het product richt zich op:

Aanleg, verwerving en onderhoud van waterlopen en kunstwerken voor de passieve waterbeheersing inclusief alle kwaliteitsmaatregelen in oppervlaktewater en voorzieningen verwante belangen die daarin worden getroffen.

Wat willen we bereiken?

Het leveren van een bijdrage aan het bereiken van een goed functionerend watersysteem dat is afgestemd op de gebruiksfuncties van het gebied en de daarbij gewenste waterkwaliteit. Een niet door bagger- en saneringsspecie in zijn functioneren belemmerd watersysteem en het voorkomen van milieurisico's. Het leveren van een bijdrage aan het bereiken van de doelstellingen voor de waterhoeveelheid en -kwaliteit, zoals die zijn vastgelegd in het daarvoor beschikbare instrumentarium (waterbeheerplan, peilbesluit, waterakkoord) of zoals anders als beleidsdoelstelling gedefinieerd. Het voorkomen en beperken van onveiligheid en schade die wordt veroorzaakt door afwijkingen in de hoeveelheid water alsmede van de achteruitgang van de fysisch-chemische en/of ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater. Het meten van waterstanden en debieten alsmede de fysisch-chemische en biologische toestand van het oppervlaktewater onderzoeken en het toetsen daarvan aan de normen.

De doelstelling van dit programma is het voorkomen van wateroverlast in natte jaargetijden, het zoveel mogelijk voorkomen van watertekorten in droge jaargetijden en het verbeteren van de waterkwaliteit door het peil, het onderhoud van de waterlopen en de waterkwaliteitsmaatregelen op elkaar en op de functie van het gebied af te stemmen. De gewenste situatie is vastgelegd en gekwantificeerd in de waterbeheerplannen 2010-2015 en uitgewerkt in gebiedsgerichte plannen en peilbesluiten. Daarnaast worden bij dit taakveld integrale plannen gerealiseerd, waarmee functies en streefbeelden worden ingevuld en ecologische verbindingzones worden aangelegd en verdrogingbestrijding wordt gerealiseerd.

Hierbij spelen zowel kwantitatieve als kwalitatieve aspecten een rol. Het te bereiken effect is uit te drukken in voldoende water op alle plaatsen in ons beheersgebied, zodat de veiligheid gewaarborgd is.

Wat hebben we gedaan?

Aanleg en verbetering/onderhoud waterlopen

Er is uitvoering gegeven aan relatief kleinschalige aanpassingen, vernieuwingen aan waterlopen welke bijvoorbeeld niet meegenomen zijn als maatregel volgend uit een gebiedsgerichte aanpak. Verder zijn de taluds/oevers (in het najaar) gemaaid om de afvoer van het water te waarborgen. In verband met de natte omstandigheden zijn enkele locaties later gemaaid dan gepland (begin januari 2016). Door de natte weersomstandigheden en de druk om de landbouwpercelen winterklaar te leggen waren er ook minder verzoeken tot nakorven.

Dit had een positief effect op de financiële middelen voor maaien. Deze financiële ruimte is ingezet voor oeverherstel. Hiervoor ligt nog altijd een forse opgave in het wegwerken van de achterstand.

De afgelopen jaren bleek ook in het stedelijk gebied een toename van slechte oevers op te treden. Net als in het landelijk gebied is een aantal natte jaren in combinatie met een instabiele ondergrond hier een grote oorzaak van. In verband met het sluiten van nieuwe BOB-overeenkomsten met de gemeenten boven de Westerschelde is in 2015 overleg gevoerd met gemeenten over een kostenverdeelsleutel op basis van taken en verantwoordelijkheden voor oeverherstel. Het streven is dit op te nemen in een nieuwe overeenkomst. Definitieve uitwerking zal plaatsvinden in 2016. Op basis van de inventarisaties (2014) oeverherstel en baggeropgave zal in samenhang met het waterbeheerplan vervolgens een uitvoeringsprogramma worden gemaakt (op basis van beschikbare financiële middelen).

Het waterschap heeft in een aantal baggergebieden kunnen bijdragen in de sanering van dammen en het vernieuwen van duikers waar deze een knelpunt waren in de aan- en afvoer en het onderhoud (werk met werk). Net als voorgaande jaren zijn ook de duikers in de baggergebieden gereinigd aansluitend op het baggerwerk.

Gronddepots

In 2015 is 28.700 m³ grond aangevoerd, 30% meer dan in 2014. In 2015 is 25.147 m³ afgevoerd naar een werk, 37 % meer dan in 2014. Circa 270 m³ verontreinigde grond (polycyclische aromaten en asbest) is afgevoerd naar een erkend verwerker. Eind 2015, is verspreid over 5 gronddepots 42.118 m³ grond aanwezig op de depots.

Om het aanbod van grond en de vraag naar grond op elkaar af te stemmen wordt de maximale vullinggraad per depot bewaakt. De doelstelling is maximaal 80% per depot.

De vullinggraad van gronddepot Hulst was tot en met het 3^e kwartaal 2015 te hoog. In het 4^e kwartaal is grond afgezet naar de grootschalige bodemtoepassing Waterdunen. Hiermee is de doelstelling per 31-12-2015 alsnog gehaald. De overige gronddepots voldeden het hele verslagjaar aan de norm. In 2015 is de aanleg van het gronddepot Terneuzen gestart, dat is in 2016 afgerond.

Het samenvoegen en splitsen van partijen grond vindt formeel plaats onder de term partijdefinitie. Verwacht wordt dat de partijdefinitie vanuit het gewijzigde Besluit bodemkwaliteit (Bbk) geen stand zal houden. Het Rijk heeft nog geen standpunt ingenomen, eerst wordt de Omgevingswet herzien, daarna volgt het Bbk. Naar aanleiding daarvan is de certificering (BRL9335-1) van de gronddepots uitgesteld.

Prestaties	norm begroting	conform norm 31-12	voortgang 31-12
Percentage van het aantal km waterlopen maaien (talud/oever)-maaien 8417 km talud/oever exclusief BOB	99%	nee	98%
Aanleg km oevers verruiming KRW waterlichamen	24 *)	nee	8,5

*) Bij de vaststelling van Strategienota 2015-2019 is de prognose voor 2015 vastgesteld op 9 km.

2.2.4 Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems

Het product richt zich op:

Verwijderen van bagger- en saneringsspecie uit watersystemen en indien noodzakelijk dit milieu hygiënisch passend verwerken.

Wat willen we bereiken?

Een niet door bagger- en saneringsspecie in zijn functioneren belemmerd watersysteem en het voorkomen van milieurisico's. Het leveren van een bijdrage aan het bereiken van de doelstellingen voor de waterhoeveelheid en -kwaliteit, zoals die zijn vastgelegd in het daarvoor beschikbare instrumentarium (peilbesluit, waterakkoord) of zoals anders als beleidsdoelstelling gedefinieerd.

Wat hebben we gedaan?

De baggerwerkzaamheden van de primaire-, secundaire- en tertiaire waterlopen zijn in de geplande gebieden 2015 uitgevoerd. De planning van gebieden is gebaseerd op een cyclus van 8 jaar. Het baggeren, grondverzet en het beheer van de depots dient te voldoen aan het Besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer (Kwalibo). Het waterschap heeft in een aantal baggergebieden kunnen bijdragen in de sanering van dammen en het vernieuwen van duikers waar deze een knelpunt waren in de aan- en afvoer en het onderhoud (werk met werk). Net als voorgaande jaren zijn ook de duikers in de baggergebieden gereinigd aansluitend op het baggerwerk.

Het depotbeheer biedt ruimte voor opslag en bewerking van baggerspecie binnen een toepassing. De maximale vullinggraad wordt bewaakt. De doelstelling is maximaal 80% per depot. De vullinggraad van het baggerspeciedepot Willem-Annapolder is 103% en van Welgelegen 88%, dat is boven de norm. De vullinggraad wordt berekend op basis van aanvoer (nat). Inmiddels zijn partijen steekvast en klaar voor toepassing in een grootschalige bodemtoepassing. Verwacht wordt, dat in 2016, de afzet van steekvaste baggerspecie plaats vindt naar het project verbreding Sloeweg en het project stortplaats Tuttelhoek te Tholen. De overige baggerspeciedepots voldoen wel aan de norm.

Eind 2015 zijn 4 van 10 depots niet meer operationeel. De depots Abeelseweg en Oostelijke Bermweg zijn ontmanteld. De ministeriële erkenning van deze depots is op verzoek van het waterschap ingetrokken. De bedrijfsactiviteiten in de depots Mortiere en Verseputseweg liggen stil. In samenwerking met de betreffende gemeenten wordt de baggerspecie aangevoerd naar Sint Laurens en de Landschapsterp Zierikzee (beiden opslag binnen de contouren van een toepassing).

8 baggerspeciedepots zijn ministerieel erkend, daarvoor moet het depotbeheer beschikken over de certificaten ISO 9001:2008 (kwaliteitszorgsysteem) en BRL SIKB 7500, protocol 7511 (ontwatering en rijping baggerspecie). Sinds 2015 is baggerspeciedepot Nummer Eén vergund, gecertificeerd en ministerieel erkend door het ministerie. De certificeerinstelling KIWA heeft 3 audits uitgevoerd. Het kwaliteitszorgsysteem (ISO9001:2008) en het proces voldeed aan alle voorschriften. Er zijn geen tekortkomingen geconstateerd.

Prestaties	norm begroting	conform norm 31-12	voortgang 31-12
Percentage van het aantal km verwijderen en verwerken verspreidbare baggerspecie baggeren 1.206 km waterloop	80%	ja	80%

2.2.5 Beheer hoeveelheid water

Het product richt zich op:

Het door middel van regulerende kunstwerken invloed uitoefenen op de hoeveelheid water, het oppervlaktewaterpeil en de waterkwaliteit in het watersysteem.

Wat willen we bereiken?

Het leveren van een bijdrage aan het bereiken van een goed functionerend watersysteem dat is afgestemd op de gebruiksfuncties van het gebied en de daarbij gewenste waterkwaliteit. Verder het voorkomen van wateroverlast in natte jaargetijden, het zoveel mogelijk voorkomen van watertekorten in droge jaargetijden en het verbeteren van de waterkwaliteit door het peil op de functie van het gebied af te stemmen conform de in peilbesluiten vastgestelde streefpeilen.

Wat hebben we gedaan?

Om het polderpeil te regelen wordt naast het handmatig bedienen van stuwen, ook door middel van een telemetriesysteem (CAW) op afstand de polderpeilen geregeld. Hiermee kan sneller op de weerssituatie worden ingespeeld. In het droge voorjaar van 2015 zijn buitenom de zoetwatergebieden en de kwelgebieden de peilen extra opgezet om zoveel mogelijk water vast te houden. In 2015 is verder gegaan met invoeren van een energiezuinige regeling bij poldergemalen. Daarnaast zijn bij enkele stuwen de damwanden vervangen die lekkage vertoonden en zijn enkele schuif-/klepstuwen vervangen door kantelstuwen. Tevens zijn er een vijftal vishevels en vispassages bij stuwen aangelegd en is de capaciteit van twee gemalen vergroot.

Prestaties	norm begroting	conform norm 31-12	voortgang 31-12
Aantal aangelegde vishevels en vispassages bij stuwen	11 *)	ja	5
Capaciteitsvergroting gemalen	2	ja	2
Voldoen aan afgesproken bandbreedte per peilgebied, aantal afwijkingen door technisch falen	Max. 5	ja	0

*) In de strategienota 2015-2019 is de norm voor 2015 bijgesteld naar 5 vispassages. De voortgang is zodoende conform de nieuwe norm.

2.2.6 Calamiteitenbestrijding watersystemen

Het product richt zich op:

Bestrijding van afwijkingen van de gewenste hoeveelheid water dan wel de kwaliteit of ecologische toestand daarvan voor zover dat niet onder de normale bedrijfsvoering valt.

Wat willen we bereiken?

Een adequate aanpak van calamiteiten waarbij duidelijkheid is bij betrokkenen over taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Jaarlijks zal een oefening worden gehouden om zowel organisatorische aspecten als de communicatie en bereikbaarheid te oefenen. Oefeningen zullen vooral gericht zijn op wateroverlast, maar ook calamiteiten op het gebied van de waterkwaliteit zullen in de komende jaren aan bod komen.

Wat hebben we gedaan?

Momenteel wordt gewerkt aan een toekomstbestendige calamiteitenorganisatie. Dit wordt opgepakt binnen het project “Van calamiteitenbestrijder naar crisispartner”. Uitvoering geven aan de jaarlijkse oefening van de calamiteitenorganisatie zal volgend op de implementatie van een toekomstbestendige calamiteitenorganisatie verder worden opgepakt. Om voornoemde reden heeft oefening in 2015 niet plaatsgevonden.

2.2.7 Monitoring watersystemen

Het product richt zich op:

Het verzamelen, bewerken, toetsen, analyseren en rapporteren van meetgegevens voor zowel het waterkwantiteits- als het waterkwaliteitsbeheer (met uitzondering van gegevens over de waterbodems).

Wat willen we bereiken?

Een doelmatige invulling van de monitoring waterbeheer, die aansluit bij de organisatiebrede aanpak van monitoring. Het gaat om het vastleggen van integraal beleid voor de betrokken afdelingen. De monitoringsinspanning wordt daarbij per onderdeel afgestemd op de doelen die ermee worden nagestreefd. Hierbij wordt ook invulling gegeven aan het beheer en de kwaliteitsborging van alle verzamelde gegevens en de wijze waarop de resultaten worden gepresenteerd.

Wat hebben we gedaan?

In 2015 is gewerkt aan een integrale optimalisatie van de monitoring watersystemen (kwantiteit en kwaliteit) en afvalwaterketen. Daarbij wordt ook gekeken naar nieuwe technieken.

In 2015 is de huidige situatie volledig in beeld gebracht. In 2016 wordt deze getoetst aan onze doelen en wensen.

In 2015 is het in 2014 vastgestelde monitoringsplan waterkwantiteit uitgewerkt tot een uitvoeringsplan (afronding 2016). In een pilotgebied worden een aantal zaken concreet uitgewerkt ten behoeve van een adequate monitoring in het gehele gebied. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar nieuwe ontwikkelingen en technieken.

Daarnaast is een beheergroep monitoring waterkwantiteit ingericht waarin de 3 betrokken afdelingen de monitoring afstemmen.

De monitoringsprogramma's voor de waterkwantiteit en de waterkwaliteit voor 2015 zijn uitgevoerd.

2.2.8 Stimulering en subsidies lozingen

Het product richt zich op:

Aanvullende, niet direct bij andere beleidsproducten onder te brengen vormen van stimuleren en subsidiëren door waterschappen. Hieronder vallen de stimulering in de afvalwaterketen (toetsing rioleringsplannen), het beschikken op aanvragen voor het verlenen van financiële bijdragen (subsidies lozingen) en de stimulering voor de waterkwaliteit (stimuleren aanpak van diffuse emissies van derden).

Wat willen we bereiken?

Een optimale afstemming van de waterketentaken van gemeenten en waterschap. Hiervoor is in 2014 de Nota Riolerings vastgesteld. In deze nota is het beleid uit de Strategienota Afvalwaterketen ten aanzien van de gemeentelijke rioleringsstaak nader uitgewerkt.

Het reguleren van emissies naar oppervlaktewater, zodanig dat deze het bereiken van de landelijke KRW-doelstellingen niet in gevaar brengen. Hiervoor is in 2014 een geactualiseerde en aangevulde nota Beleidsregels emissie vastgesteld. Deze nota is een uitwerking van een aantal relevante activiteiten uit de Beleidsnota Emissie ten behoeve van de toetsing van afvalwateraspecten bij nieuwe of uitbreidende activiteiten.

Daarnaast spelen een adequaat niveau van vergunningverlening en handhaving van de Waterwet, het optimaliseren van de afvalwaterketen en stimulering van derden hierbij een belangrijke rol.

Wat hebben we gedaan?

Het beoordelen van en adviseren over gemeentelijke rioleringsplannen, waarbij we de mate waarin onze uitgebrachte adviezen worden opgevolgd, evalueren. In totaal werden 83 gemeentelijke rioleringsplannen beoordeeld.

In het kader van de Nota Riolerings zijn in 2015 een aantal acties uitgevoerd, waaronder het toetsen van de bestaande overnamepunten aan de nieuwe richtlijn 'Overnamepunten'.

Voor de sanering van ongewenste puntlozingen op oppervlaktewater, voor de aanleg van IBA's en voor het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolerings worden geen subsidies verleend. Met de dertien Zeeuwse Gemeenten hebben we voor de korte termijn capaciteitsafspraken gemaakt.

In het samenwerkingsverband Mineralen Middelen Meester (MMM) is binnen de kaders van '2015 VN-jaar van de Bodem' een éénjarig project opgezet waarmee het belang van een goede bodem (vruchtbaarheid) voor de agrarische ondernemer wordt gedemonstreerd. Het project beoogt een overbruggingsproject te zijn tussen een in 2015 afgerond Bodemproject van ZLTO en het in voorbereiding zijnde Interreg-project Bodem (2016-2018). Verder participeerde het waterschap in de afsluitende bijeenkomst van het Jaar van de Bodem in Zeeland.

In februari 2015 vond de formele afsluiting plaats van het MMM-restvloeistoffenproject.

De resultaten van het project zijn bij diverse gelegenheden gecommuniceerd naar de sector en krijgen ook landelijk aandacht.

In de aanloop naar de wettelijke verplichting op grond van het Activiteitenbesluit tot zuivering van het afvalwater van de glastuinbouw, is in samenwerking met MMM een voorlichtingsbijeenkomst voor glastuinbouwbedrijven georganiseerd. Tevens vond bestuurlijk en ambtelijk overleg over de regionale invulling van dit onderwerp plaats.

In samenwerking met ZLTO zijn voorbereidingen getroffen voor een regionaal DAW-project in de regio Zuid-Beveland. In 2015 zijn de wensen van ondernemers geïnventariseerd en besproken. Deze zullen in 2016 worden uitgewerkt.

In het eerste kwartaal van 2015 is de uitvoering van het project Schoon Water Zeeland aanbesteed. Op 9 juni vond de startbijeenkomst plaats. Binnen het project wordt samengewerkt door de Provincie Zeeland, de VZG, ZLTO, Evides en waterschap Scheldestromen.

In het kader van de uitvoering vonden in 2015 de eerste bijeenkomsten plaats met gemeenten en met agrarische ondernemers. Het project loopt tot en met 2018.

In 2015 vond onderzoek plaats in het kader van de landelijke meetnetten nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen. De verzamelde data zijn aangeleverd aan het Informatie Huis Water en zullen worden gebruikt bij de evaluatie van de Mestwet, respectievelijk de 2e Nota Duurzame Gewasbescherming.

Een regionale bijeenkomst vond plaats in het kader van de ontwikkeling van een Bedrijfswaterwijzer rondom het project Koeien en Kansen. In dit verband is in het beheersgebied van waterschap Scheldestromen één voorbeeldbedrijf aanwezig. Met dit bedrijf zijn gesprekken gevoerd over de bedrijfsspecifieke invulling en de opzet van een bedrijfswaterplan. Dit krijgt een vervolg.

Het waterschap heeft het initiatief genomen om in SAZ+ -verband het Zeeuwse beleid voor lozingen in het buitengebied opnieuw tegen het licht te houden. Dit heeft geresulteerd in een voorstel vanuit SAZ+ met breed gedragen eenduidige criteria voor zowel de bestaande 4.000 niet-gerioleerde panden als voor nieuwe initiatieven in het buitengebied.

De nota Beleidsregels emissie is een groeidocument dat richting geeft aan het dagelijkse emissiebeheer. In 2015 zijn ter aanvulling van de nota vijf nieuwe activiteiten uitgewerkt. De actuele beleidsregels worden in het eerste kwartaal van 2016 vastgesteld. Door vertraging in landelijke ontwikkelingen heeft deze actualisatie nog niet in 2015 plaatsgevonden.

In STOWA-verband is een landelijke hotspotanalyse geneesmiddelen opgesteld waaraan vanuit het waterschap een actieve bijdrage werd geleverd. Er is een uniforme methodiek ontwikkeld voor het prioriteren van de belangrijkste emissiebronnen voor humane geneesmiddelen vanuit de afvalwaterketen. De eerder in SAZ+ -verband uitgewerkte aanpak voor Zeeland heeft model gestaan voor de meest nauwkeurige variant van de beschreven methodieken.

Prestaties	norm begroting	conform norm 31-12	voortgang 31-12
Uitgebrachte adviezen inzake rioleringsplannen opgevolgd	90%	ja	90%
Beoordeling van rioleringsplannen binnen 6 weken	90%	ja	100%
Toetsen bestaande overnamepunten aan de nieuwe richtlijn Overnamepunten	100%	ja	100%
Aantal gemeenten waarmee voor de korte termijn capaciteitsafspraken zijn gemaakt	13	ja	13
Actuele beleidsregels voor emissierelevante (landbouw)activiteiten	4 ^e kwartaal	nee	95%

2.2.9 Wat heeft het gekost?

x € 1.000

Lasten / baten	Beleidsproduct	Begroting	Rekening
Lasten	Planvorming watersystemen	3.114	2.888
	Beheersinstrumenten watersystemen	1.282	1.121
	Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	13.470	13.267
	Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	3.645	3.809
	Beheer hoeveelheid water	8.425	7.634
	Calamiteitenbestrijding watersystemen	120	79
	Monitoring watersystemen	1.324	1.150
	Stimulering en subsidies lozingen	534	480
	Totaal lasten	31.914	30.428
Baten	Planvorming watersystemen	-0	-0
	Beheersinstrumenten watersystemen	-0	-0
	Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	-1	-44
	Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	-45	-130
	Beheer hoeveelheid water	-0	-6
	Calamiteitenbestrijding watersystemen	-0	-0
	Monitoring watersystemen	-0	-3
	Stimulering en subsidies lozingen	-0	-76
	Totaal baten	-46	-259
	Netto kosten programma watersystemen	31.868	30.169

Het voordelig verschil van € 1.699.000,- op dit programma kan als volgt worden toegelicht.

- hogere opbrengsten door o.a. te laag begrote bijdragen van gemeenten in het kader van beheer en onderhoud in bebouwde gebieden en verkregen subsidies van de provincie in lozingen en aanpak emissies € 213.000,-
- lagere exploitatiekosten muskusrattenbestrijding € 21.000,-
- lagere kapitaallasten door o.a. een lager renteomslagpercentage € 472.000,-
- lagere personeelslasten, minder interne uren € 877.000,-
- lager aandeel beheer centrale tractie € 192.000,-
- lagere kosten energie gemalen en stuwen € 36.000,-
- lagere onderhoudskosten gemalen en stuwen € 234.000,-
- lagere kosten monitoring, door gunstige aanbesteding en verschuiving kosten monitorplan € 96.000,-
- diverse overige verschillen, per saldo € 92.000,-
- € 2.233.000,-
- hogere aandelen ondersteunende beheerproducten € 249.000,-
- hogere onderhoudskosten waterlopen (lagere kosten binnen waterbeheer zijn vooral besteed aan meer betuining plaatsen) € 285.000,-
- € 534.000,-
- € 1.699.000,-

2.3 Programma afvalwaterketen

Het strategisch doel van dit programma is schoon en voldoende (niet te veel en niet te weinig) oppervlaktewater.

De producten betreffen:

- planvorming afvalwaterketen (eigen plannen en plannen van derden);
- getransporteerd afvalwater;
- gezuiverd afvalwater;
- verwerkt slib.

2.3.1 Planvorming afvalwaterketen

De producten richten zich op:

- Formuleren en vastleggen van het strategisch beleid van het waterschap voor zowel de reglementaire beheerstaken (zuiveringsbeheer) als de wijze waarop op (dreigende) calamiteiten wordt gereageerd.
- De activiteiten van het waterschap gericht op het toetsen van, reageren op en beïnvloeden van de beleids(vormende) en ruimtelijke plannen van derden.

Wat willen we bereiken?

Duidelijkheid geven over de doelstellingen van het waterschap, de wijze waarop en het moment wanneer deze zullen worden gerealiseerd en de gevolgen daarvan inclusief de financiële consequenties. De belangen van de taken van het waterschap (jegens derden) veiligstellen.

Wat hebben we gedaan?

De Strategienota Afvalwaterketen 2012 - 2021 is voor de periode 2012 t/m 2014 geëvalueerd. Drie jaar na vaststelling van de Strategienota was er behoefte aan een beeld van de vorderingen van het uitvoeringsprogramma en de mate waarin de gestelde doelen voor de planperiode zijn gehaald. Daarnaast is nagegaan in hoeverre voortschrijdend inzicht of ontwikkelingen bijstelling van het beleid vragen. Uit de evaluatie kwam o.a. naar voren dat er - gelet op de ontwikkelingen binnen de SAZ+ - geen aanleiding meer is om onderzoek te doen naar mogelijkheden voor het stimuleren van gemeentelijke watertaken. Binnen de SAZ+ is immers de afspraak gemaakt dat we (gemeenten en het waterschap) de afvalwaterketen zullen beheren 'als ware sprake van één systeem en één organisatie'.

Op 6 maart 2015 is het Convenant OAS Westerschouwen door de gemeente Schouwen-Duiveland en het waterschap ondertekend. In dit convenant zijn de afspraken en maatregelen met deze gemeente vastgelegd om het verzorgingsgebied van de rwzi Westerschouwen duurzaam en toekomstbestendig in te richten. De maatregelen die hiervoor nodig zijn worden in de periode 2015 - 2027 uitgevoerd. In 2015 heeft het waterschap het project relinen vrijvervalstelsel Westerschouwen, traject Stoofweg, Lage Zoom uitgevoerd. De voorbereiding van de projecten Maatregelen watersysteem OAS Westerschouwen en Opstellen beheerplan vrijverval-transportriool is gestart. Aan diverse projecten die door de gemeente Schouwen-Duiveland worden voorbereid en uitgevoerd is meegewerkt.

Het intensieve overleg met de gemeente Terneuzen in het kader van het project 'Overeenkomst doelmatig beheer Afvalwatertransportsysteem (ATS) Terneuzen' heeft erin geresulteerd dat de gemeenteraad van Terneuzen eind 2015 heeft besloten om een financiële bijdrage te leveren aan de investeringen die nodig zijn om het ATS Terneuzen in stand te houden. In de eerste helft van 2016 wordt hiervoor met de gemeente Terneuzen een overeenkomst gesloten.

De voorgenomen ontwikkeling van een instrument voor het bepalen van afvalwaterprognoses (decompositietool) heeft in de loop van 2015 een andere wending gekregen. Dit instrument zou de automatische verwerking van gegevens voor decompositie en prognoses van het afvalwateraanbod mogelijk moeten maken. Verscheidene externe bronnen voor de benodigde gegevens blijken echter onvoldoende stabiel om een betrouwbare inzet van het instrument te kunnen garanderen. Het ontwikkelen van een dergelijk instrument is daardoor niet doelmatig. In plaats daarvan is er voor gekozen om een draaiboek op te stellen voor het periodiek maken van een prognose van het afvalwateraanbod. In 2015 is hiervoor een pilot gestart in de drie Walcherse gemeenten. De voortgang van de pilot is gestagneerd omdat Evides de technische en juridische haalbaarheid van de levering van de gegevens over het drinkwaterverbruik dient te onderzoeken. Afronding van de pilot is voorzien in de eerste helft van 2016.

De eerste fase van het onderzoeksproject Waterkwaliteitsspoor is gestart. Deze fase moet in het gehele beheergebied een volledig beeld opleveren van de impact van lozingen uit het afvalwatersysteem op de ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater. Op grond van gebieds- en oppervlaktewatereigenschappen is het beheergebied onder te verdelen in een beperkt aantal gebiedstypes. Gestart is met het verkennen en selecteren van geschikte onderzoekslocaties per gebiedstype om de toestand per gebiedstype te kunnen karakteriseren. De landelijk ontwikkelde ecologische toetsingskaders voor het waterkwaliteitsspoor zijn geënt op de ecologie in zoet en licht brak oppervlaktewater. De ecologie in de overwegend brakke Zeeuwse wateren wijkt sterk af van het landelijke beeld. Dit bemoeilijkt de opgave en vertraagt de voortgang van het onderzoeksproject. Inmiddels zijn met de gemeente Goes afspraken gemaakt om dit project in 2016 gezamenlijk op te pakken. Het is de bedoeling dat het Waterkwaliteitsspoor onderdeel wordt van het SAZ+ programma.

Op 2 april 2015 is de nieuwe Samenwerkingsovereenkomst (Afval)waterketen Zeeland door alle dertien Zeeuwse gemeenten, het waterschap én Evides ondertekend. Door de toetreding van het drinkwaterbedrijf is de naam van de SAZ gewijzigd in SAZ+.

Tevens is besloten de oorspronkelijke ambtelijke organisatiestructuur af te stemmen op het werken volgens de volgende vier programmalijnen:

1. 'van vervangen naar verbeteren';
2. 'aanpak rioolvreemd water';
3. 'duurzaam zuiveren';
4. 'operationeel samenwerken'.

Programmalijn 1 richt zich op de toekomstbestendige waterhuishouding in bebouwd gebied. Programmalijn 2 heeft tot doel de hoeveelheid rioolvreemd water te verminderen. (Rioolvreemd water is een verzamelnaam voor schone waterstromen die langs verschillende wegen binnenkomen in rioolstelsels).

Programmalijn 3 houdt zich bezig met het verduurzamen van de afvalwaterketen door teruggewinning van energie en grondstoffen uit afvalwater.

Programmalijn 4 richt zich op meer samen doen in de operationele sfeer.

De binnen de programmalijnen uit te voeren activiteiten worden inclusief een planning opgenomen in het Programma SAZ+ 2016-2020, dat begin 2016 wordt vastgesteld. Het geplande jaarplan SAZ+ 2016 is hierdoor achterhaald en daarom niet opgesteld.

Door de uitvoering van dit programma moet de kostenstijging in de Zeeuwse afvalwaterketen worden beperkt (€ 8 miljoen minder), de kwaliteit van de dienstverlening verbeteren en de kwetsbaarheid verminderen.

Binnen Programmalijn 1 is in 2015 het project 'Toekomstbestendige waterhuishouding in bebouwd gebied' afgerond. Het resultaat van dit project is een redeneertrant om op doelmatige wijze klimaatbestendigheid in het bebouwde gebied te bereiken voor verschillende weersituaties. De presentatie van het project vond plaats op 23 november 2015 in het bijzijn van be-

stuurders en ambtenaren uit Zuidwest Nederland en medewerkers van Stowa en Rioned (co-financiers van het project).

Prestaties	norm begroting	conform norm 31-12	voortgang 31-12
Evaluatierapport Strategienota Afvalwaterketen incl. actueel operationeel plan	1 ^e kwartaal	ja	100%
Werkwijze voor het toekomstbestendig omgaan met water in bebouwd gebied	2 ^e kwartaal	ja	100%
Jaarplan SAZ+ 2016 vaststellen	4 ^e kwartaal	nee	80%
Instrument voor het bepalen van afvalwaterprognoses (decompositietool)	1 ^e kwartaal	nee	70%
Meetplan afvalwatertransportsysteem Terneuzen	3 ^e kwartaal	ja	100%

2.3.2 Getransporteerd afvalwater

Het product richt zich op:

Het door het bouwen, verwerven, beheren, onderhouden en bedienen van transportgemalen en -leidingen mogelijk maken dat afvalwater wordt getransporteerd.

Wat willen we bereiken?

Al het aangeboden afvalwater, dat in de gemeentelijke riolering is verzameld, vanaf het overnamepunt getransporteerd naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie en daarmee voorkomen dat afvalwater ongezuiverd op oppervlaktewater wordt geloosd.

Zorgen dat al het aangeboden afvalwater, minimaal conform de met de gemeente overeengekomen afnameverplichting, wordt getransporteerd en gezuiverd tenminste volgens de wettelijk vereiste reductiedoelstellingen van geloosde stoffen.

Sinds 2012 wordt invulling gegeven aan de vastgestelde Strategienota afvalwaterketen 2012-2021.

In het kader van duurzaamheid streeft het waterschap naar verbetering van de energieefficiency conform de gemaakte afspraken uit de MeerJarenAfspraak energie efficiency (MJA3). De maatregelen die hieruit volgen zijn vastgelegd in het EnergieEfficiencyPlan (EEP) 2013-2016.

Wat hebben we gedaan?

Door de gemeenten wordt het afvalwater ingezameld met behulp van rioleringsstelsels. Met de gemeenten zijn afspraken gemaakt over de hoeveelheden afvalwater die door het waterschap afgevoerd moeten worden naar de rwzi's, de zgn. afnameverplichting. De streefwaarde voor de afnameverplichting is in de strategienota 2015-2019 gesteld op 98%. Het behaalde resultaat in 2015 is conform de norm en is ten opzichte van 2014 0,5% hoger dankzij diverse ver- en nieuwbouwprojecten.

De getransporteerde hoeveelheid afvalwater ligt ten opzichte van 2014 5,6% hoger, doordat er meer neerslag was dan in 2014. Het energieverbruik is 3,8% hoger t.o.v. 2014.

2.3.3 Gezuiverd afvalwater

Het product richt zich op:

Het door het realiseren, overnemen, beheren, onderhouden en exploiteren van rioolwaterzuiveringsinstallaties en iba-inrichtingen zorgen dat het aangeboden afvalwater wordt gezuiverd.

Wat willen we bereiken?

Zorgen dat al het aangeboden afvalwater, minimaal conform de met de gemeente overeengekomen afnameverplichting, wordt getransporteerd en gezuiverd ten minste volgens de wettelijk vereiste reductiedoelstellingen van geloosde stoffen.

Sinds 2012 wordt invulling gegeven aan de vastgestelde Strategienota afvalwaterketen 2012-2021.

In het kader van duurzaamheid streeft het waterschap naar verbetering van de energie-efficiency conform de gemaakte afspraken uit de MJA3. De maatregelen die hieruit voortvloeien zijn vastgelegd in het EEP 2013-2016.

Wat hebben we gedaan?

Het doel is te voldoen aan wet- en regelgeving met in achtneming van een zo efficiënt mogelijke wijze van behandelen van afvalwater. Voor de parameters chemisch zuurstofverbruik (CZV), fosfaat (P) en stikstof (N) zijn lozingseisen van kracht. De normen en prestaties in 2015 staan vermeld in onderstaande tabel. In de omgevingsvergunningen gebaseerd op de Wabo en Waterwet, zijn eisen opgenomen voor de individuele rwzi's. In 2015 is sprake van 3 overschrijdingen van de normen. Hoofdzakelijk worden deze overschrijdingen veroorzaakt door uitspoeling van slib als gevolg van een minder goed functionerend zuiveringsproces in combinatie met veel neerslag. Er hebben zich zes incidenten voorgedaan; slibuitspoeling als gevolg van hoge hydraulische belasting op rwzi Groede (2x) en Walcheren (1x), 2x gasspui op rwzi Walcheren en 1x gasspui op rwzi Willem Annapolder. De gasspuien zijn het gevolg van sterk verhoogd aanbod van primair slib veroorzaakt door hevige regenval waardoor er tijdelijk een "overschot" aan gas ontstaat.

De hoeveelheid afvalwater op de rwzi's is ten opzichte van vorig jaar hoger en de biologische belasting is lager dan 2014. Door toename van de eigen elektriciteitsopwekking is de inkoop van elektriciteit gedaald met 13,5%.

Het gebruik van chemicaliën wordt zoveel als mogelijk beperkt. In 2014 zijn maatregelen genomen om de fosfaatverwijdering beter onder controle te krijgen. Door deze maatregelen en een lagere biologische belasting is de dosering van ijzerzouten afgenomen.

Prestaties	norm begroting	conform norm 31-12	voortgang 31-12
Voldoen aan Waterregeling: fosfaatverwijdering groter of gelijk aan	75%	ja	79,1%
Voldoen aan Waterregeling: stikstofverwijdering groter of gelijk aan	75%	ja	80,6%
Voldoen aan Waterregeling: chemisch zuurstofverbruik groter of gelijk aan	85%	ja	89,7%

2.3.4 Verwerkt slib

Het product richt zich op:

Het door het realiseren, beheren, onderhouden en exploiteren van slibverwerkingsinstallaties zorgen dat het zuiverings-slib en de andere restproducten van een rwzi of iba die voor een eindbestemming worden aangeboden tot een eindproduct worden verwerkt.

Wat willen we bereiken?

Het zorgen voor adequate verwerking van zuiverings-slib en een zodanige verwerkingscapaciteit dat aan de daaraan gestelde eisen wordt voldaan.

Sinds 2012 wordt invulling gegeven aan de vastgestelde Strategienota afvalwaterketen 2012-2021. Onderdeel van deze nota vormt de slibstrategiestudie, waarin specifiek wordt ingegaan op logistiek, vergisting en ontwatering van zuiverings-slib.

Naast het bewust omgaan met energie zal ook in 2015 weer een belangrijke bijdrage geleverd worden aan terugwinning van 'eindige' grondstoffen. Het ontwaterde slib wordt afgevoerd naar de Slibverwerking Noord-Brabant (SNB) te Moerdijk. Het waterschap is aandeelhouder van de SNB. Bij de SNB wordt bij de verwerking van het slib de volledige CO₂ uitstoot nuttig hergebruikt. De stoomturbines zullen in 2015 volledig operationeel zijn en de energiebesparing die daardoor bij de SNB wordt gerealiseerd zal voor 7,8% bijdragen aan de MJA-3 inspanning van het waterschap. Verder wordt de afvalwaterzuivering van de SNB in gebruik genomen. In totaal wordt verwacht dat dit leidt tot een daling van de afzetkosten van het zuiverings-slib. Deze daling en de vermindering van de afzet van het slib door de realisatie van de slibstrategiemaatregelen op de rwzi Terneuzen zijn in de ramingen voor 2015 meegenomen.

Wat hebben we gedaan?

In 2015 is totaal 28.933 ton slib afgevoerd naar de NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB). Dit is 1.681 ton minder dan begroot. Hierdoor is de afzet naar de SNB lager. Het ontwateringsresultaat is 23,1%. Het behaalde ontwateringsresultaat is 0,9% lager dan de hiervoor gestelde prestatie-indicator uit de strategienota 2015-2019.

2.3.5 Wat heeft het gekost?

x € 1.000

Lasten / baten	Beleidsproduct	Begroting	Rekening
Lasten	Planvorming afvalwaterketen	883	703
	Getransporteerd afvalwater	8.207	8.333
	Gezuiverd afvalwater	15.382	14.991
	Verwerkt slib	4.554	4.503
	Totaal lasten	29.026	28.530
Baten	Planvorming afvalwaterketen	-0	-0
	Getransporteerd afvalwater	-65	-103
	Gezuiverd afvalwater	-285	-362
	Verwerkt slib	-0	-111
	Totaal baten	-350	-576
	Netto kosten programma afvalwaterketen	28.676	27.954

Dit programma is met € 722.000,- of 2,5% onderschreden. Dit kan als volgt worden verklaard.

- minder verbruik chemicaliën	€ 203.000,-
- lagere kosten energie zuiveringstechnische werken	€ 110.000,-
- lagere onderhoudskosten en leveringen en diensten	€ 77.000,-
- hogere opbrengsten diensten en leveringen voor derden	€ 226.000,-
- lagere aandelen ondersteunende producten en beheer centrale tractie	€ 425.000,-
	<u>€ 1.041.000,-</u>
- hogere kapitaallasten o.a. door hoger omslagrentepercentage	€ 194.000,-
- hogere verstrekte subsidies in het kader van de afhaakproblematiek	€ 112.000,-
- per saldo, overige verschillen o.a. personeelslasten	€ 13.000,-
	<u>€ 319.000,-</u>
	<u>€ 722.000,-</u>

2.4 Programma's wegen

In goede staat verkerende verkeersveilige wegen, fietspaden en parkeerterreinen (inclusief bermbeplanting) is het strategisch doel van de programma's wegen. Deze bestaan uit:

- planvorming wegen (eigen plannen en plannen van derden);
- beheersinstrumenten wegen;
- aanleg en onderhoud wegen;
- wegenverkeersregeling en verkeersveiligheid.

2.4.1 Planvorming wegen

De producten richten zich op:

- Formuleren en vastleggen van het strategisch beleid van het waterschap voor zowel de reglementaire beheerstaken (wegenbeheer) als de wijze waarop op (dreigende) calamiteiten wordt gereageerd.
- De activiteiten van het waterschap gericht op het toetsen van, reageren op en beïnvloeden van de beleids(vormende) en ruimtelijke plannen van derden.

Wat willen we bereiken?

Het waterschap streeft naar in goede staat verkerende, verkeersveilige wegen, fietspaden en parkeerterreinen (inclusief bermbeplanting).

Het beleid zal doorlopend worden geactualiseerd en als input dienen voor beheer- en uitvoeringsplannen.

Er worden projecten voorbereid en er worden adviezen opgesteld ten aanzien van plannen van derden met als doel het waterschapsbelang en het maatschappelijk belang optimaal te behartigen. Aan externe klanten wordt duidelijkheid gegeven over de doelstellingen van het waterschap, de wijze waarop en het moment wanneer deze zullen worden gerealiseerd en de gevolgen daarvan inclusief de financiële consequenties.

Wat hebben we gedaan?

Volgens de planning zou in 2015 een beleidsnotitie kunstwerken worden voorgelegd aan het dagelijks bestuur. Ter voorbereiding op deze beleidsnotitie is door een extern bureau onderzoek gedaan naar de onderhoudstoestand van de kunstwerken. Het bureau heeft ook aanbevelingen gedaan m.b.t. de aanpak van het onderhoud op korte en lange termijn. De uitkomsten van het onderzoek en de aanbevelingen gaven aanleiding tot een uitgebreide discussie over de te volgen aanpak. In 2016 zal nader onderzoek aan een aantal bruggen plaatsvinden. Daarna kan een goed onderbouwde notitie aan het bestuur worden voorgelegd. De uitkomsten van het uit te voeren onderzoek zullen worden betrokken bij het opstellen van de programmabegroting 2017 en de meerjarenraming 2017-2021.

Ook zou in 2015 een beleidsnotitie verkeersveiligheid aan het bestuur worden voorgelegd. De afgelopen jaren is er uitvoerig overleg gevoerd met de Provincie over de totstandkoming van het Mobiliteitsplan Zeeland, waarin de categorisering van wegen is opgenomen. De visie op dit onderwerp is bij de Provincie en waterschap niet hetzelfde. Extra overleg op bestuurlijk niveau was noodzakelijk om tot een voor beide partijen acceptabele aanpak te komen. Omdat de uitkomsten van dit aanvullende overleg maatgevend zijn voor de betreffende beleidsnotitie, was het noodzakelijk om de planning hier op aan te passen. De beleidsnotitie verkeersveiligheid zal nu in 2016 aan het bestuur worden voorgelegd.

De beleidsnotitie rationeel wegbeheer is ook doorgeschoven naar 2016 omdat andere actiepunten meer tijd vergden dan was voorzien.

In 2015 is een beleidsplan beplanting opgesteld en vastgesteld. Het beleid op het gebied van beplantingen is hiermee voor de komende 10 jaar vastgelegd.

Ook is een beleidsnotitie openbare verlichting opgesteld en vastgesteld.

In 2015 is door de gezamenlijk wegbeheerders gewerkt aan een beleidsplan gladheidbestrijding. Dit zal in de loop van 2016 aan het bestuur worden voorgelegd.

In vervolg op het in 2012/2013 door het waterschap met de gemeenten uitgevoerde onderzoek naar de wegentaak, is begin 2015 door deze partijen een intentieverklaring getekend. Deze verklaring houdt in dat onderzocht zal worden hoe werkzaamheden beter kunnen worden afgestemd en of de efficiency nog verder kan worden verhoogd door betere samenwerking.

Het waterschap heeft ook in 2015 een bijdrage geleverd aan het opstellen van plannen van derden. Hierbij worden met name de waterschapsbelangen getoetst en de maatschappelijke belangen in acht genomen.

Prestaties	norm begroting	conform norm 31-12	status 31-12
Beleidsnotitie kunstwerken	4e kwartaal	nee	0%
Beheerplan wegen "rationeel wegbeheer"	4 ^e kwartaal	nee	0%
Uitvoeringsplan verkeersveiligheid Zeeland	4 ^e kwartaal	nee	0%

2.4.2 Beheersinstrumenten wegen

Het product richt zich op:

Het bijdragen aan, opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger gemeenten en beheerregister waterschap), teneinde de staat van de wegen zichtbaar te maken.

Wat willen we bereiken?

Het inzichtelijk maken en houden van de verhouding tussen de aanwezige kwaliteit en de voorgeschreven kwaliteit van de wegen en de beplantingen met daarbij ook de geografische locatie van de verantwoordelijkheden en taken van het waterschap.

Wat hebben we gedaan?

In de programma's Obsurv en Geovisia staan de beheergegevens van wegverhardingen en wegbeplantingen. Om deze actueel te houden worden jaarlijks inspecties uitgevoerd.

De inspecties van de wegverhardingen (GLOVIS) zijn in 2015 niet op alle wegen uitgevoerd.

Wegens beperkte personele capaciteit is circa 65% van de waterschapswegen geïnspecteerd.

(De capaciteit is weer op niveau zodra de MBO opleidingen van de kantoniers zijn afgerond).

De inspecties van bomen (VTA) zijn in 2015 voor het eerst in eigen beheer uitgevoerd.

Er zijn 6 medewerkers opgeleid om dit werk te kunnen doen. Het streven is om ieder jaar 25% van het bomenbestand te inspecteren.

Het beheer van de wegen en beplantingen is ook in 2015 op rationele wijze uitgevoerd waarbij de input voor de benodigde onderhoudsmaatregelen is gebaseerd op de informatie uit de eerder genoemde programma's. Daarnaast is de vakkennis van medewerkers essentieel om de juiste prioriteiten te stellen.

2.4.3 Aanleg en onderhoud wegen

Het programma richt zich op:

Het, op basis van het beheersplan Wegen, aanleggen, verwerven, verbeteren en onderhouden van wegen, wegbermen, bermsloten en kunstwerken wegbeheer.

Wat willen we bereiken?

Het binnen het bestuurlijk vastgestelde kwaliteitsniveau brengen c.q. houden van het waterschapswegennet ten behoeve van het efficiënt en veilig vervoer van personen en goederen. Het waarborgen van een doelmatige ontsluiting en bereikbaarheid van de bestemmingen in het beheersgebied met een verantwoord niveau van verkeersveiligheid.

Door de aanleg van infrastructuur wordt de verkeersveiligheid verbeterd en waar nodig de bereikbaarheid vergroot. Onderhoud is noodzakelijk om het bestaande wegennet op een door het bestuur vastgesteld kwaliteitsniveau te houden. Concreet betekent dit een goede kwaliteit voor de hoofdwegen, fietspaden en parkeerterreinen en een sobere (maar voldoende veilige) kwaliteit voor de overige wegen en paden. Dit conform het vastgestelde beleid rationeel wegbeheer en het parkeerbeleidsplan. Verder wordt de beplanting structureel kwalitatief verbeterd door uitvoering van het beheerplan groen.

Wat hebben we gedaan?

Aanleg

Om de waterschapswegen te laten voldoen aan de eisen die daar vanuit duurzame veiligheid worden gesteld (essentiële herkenbaarheidskenmerken) zijn in 2015 onderstaande wegen voorzien van de juiste verhardingsbreedte en belijning:

- Provincialeweg tussen Geersdijk-Kortgene;
- Molenstraat bij Clinge;
- Rijksstraatweg bij Bruinisse;
- Langeweg/Bram Groenewegeweg/Paasdijkweg tussen St.-Annaland en St.-Maartensdijk.

De volgende fietspaden zijn in 2015 aangelegd:

- fietspad langs de Provincialeweg tussen Geersdijk en Kortgene;
- ontbrekende gedeelte van het fietspad langs de Stolpweg nabij Dreischor;
- fietspad langs de Gerbernesseweg tussen Nisse en 's-Heer Abtskerke.

Tevens is gestart met de voorbereidingen voor de aanleg van een gedeelte fietspad langs de Kloetingseweg.

Onderhoud

Op basis van inspecties en inventarisaties is de staat van onderhoud van de wegen en de beplantingen bepaald. Vervolgens zijn de maatregelen bepaald om de wegen en beplantingen in goede staat te brengen of te houden. De te nemen maatregelen zijn geprioriteerd, voorbereid en uitgevoerd.

Afhankelijk van de staat van onderhoud is gekozen voor klein onderhoud, groot onderhoud of reconstructie/omvorming. Groot onderhoud en reconstructie/omvorming is ook in 2015 volledig uitbesteed. Klein onderhoud is nog voor een deel in eigen beheer uitgevoerd, met name in Zuid-Beveland.

Prestaties	norm begroting	conform norm 31-12	status 31-12
In te richten 80 km wegen	12,9 km *)	Ja	8,2 km
In te richten 60 km wegen	32,2 km *)	Ja	0,0 km
Aan te leggen fietspaden	6,3 km *)	Ja	3,7 km
Minimum percentage score voldoende voor veiligheid	95%	ja	96%
Minimum percentage score voldoende voor duurzaamheid	92%	ja	92%
Minimum percentage score voldoende voor comfort	95%	ja	96%
Minimum percentage score voldoende voor aanzien	94%	ja	95%

*) In de strategienota 2015-2019 zijn de normen voor 2015 bijgesteld naar: 8,2 km in te richten 80km weg, 0 km in te richten 60 km weg en 3,7 km aan te leggen fietspaden. De voortgang op deze drie prestaties is zodoende conform de nieuwe normen.

2.4.4 Wegenverkeersregeling en verkeersveiligheid

Het product richt zich op:

Activiteiten voor een doelmatige ontsluiting en bereikbaarheid van de bestemmingen in het beheersgebied, alsmede een verkeersveilig gebruik van de wegen.

Wat willen we bereiken?

Het bevorderen van de verkeersveiligheid wordt vooral gestalte gegeven door het inrichten van het wegennet conform de Essentiële Herkenbaarheidkenmerken. Bij het streven naar de doelstelling van het *Strategisch plan Verkeersveiligheid Zeeland 2010-2020* is dit het belangrijkste uitgangspunt.

Wat hebben we gedaan?

Naast het inrichten van wegen conform de Essentiële Herkenbaarheidskennmerken zijn er verkeerstellingen uitgevoerd, zijn verkeersongevallen geanalyseerd en is hierover gerapporteerd, zijn verkeersbesluiten genomen en is invulling gegeven aan de gladheidbestrijding.

Op de belangrijke waterschapswegen zijn door de provincie Zeeland op structurele wijze intensiteiten en snelheden gemonitord. Daarnaast zijn in eigen beheer door het waterschap intensiteiten geteld en snelheden gemeten. De gegevens van deze verkeerstellingen zijn onder andere gebruikt bij het bepalen van onderhoudsmaatregelen alsook bij de afhandeling van klachten.

De verkeersongevallengegevens worden door derden aangeleverd. Inmiddels zijn de cijfers 2015 ten aanzien van dodelijke verkeerslachtoffers beschikbaar. Deze gegevens zijn geanalyseerd en er is periodiek over gerapporteerd. Door de eigen organisatie en door derden zijn, met name in relatie tot de verkeersveiligheid, regelmatig verzoeken gedaan om verkeersmaatregelen te nemen. Voor het uitvoeren van deze verkeersmaatregelen bestaat vaak een wettelijke verplichting tot het nemen van verkeersbesluiten. Er is invulling gegeven aan het voorbereiden en afhandelen van deze besluiten.

In 2015 waren er in Zeeland 15 verkeersdoden te betreuren uit 13 ongevallen. Op waterschapswegen zijn er in 2015 in totaal 3 ongevallen gebeurd met dodelijke verkeerslachtoffers. Twee vonden plaats op een 80-km weg en één op een 60-km weg. In alle drie de gevallen betrof het een botsing tussen een fiets en een motorvoertuig.

2.4.5 Wat heeft het gekost?

x € 1.000

Lasten / baten	Beleidsproduct	Begroting	Rekening
Lasten	Planvorming wegen	413	535
	Beheersinstrumenten wegen	141	186
	Aanleg en onderhoud wegen	19.697	18.086
	Wegenverkeersregeling en verkeersveiligheid	2.837	3.593
	Totaal lasten	23.088	22.400
Baten	Planvorming wegen	-0	-0
	Beheersinstrumenten wegen	-0	-0
	Aanleg en onderhoud wegen	-14.556	-14.638
	Wegenverkeersregeling en verkeersveiligheid	-0	-23
	Totaal baten	-14.556	-14.661
	Netto kosten programma wegen	8.532	7.739

Het voordelig verschil op het programma wegen van € 793.000,- kan als volgt worden gespecificeerd.

- lagere kapitaallasten door een lager omslagrentepercentage € 123.000,-
 - hogere bijdragen, diensten voor derden en schadevergoedingen € 105.000,-
 - lagere personeelslasten, minder besteding uren o.a. door minder inzet personeel ingenieursbureau € 396.000,-
 - lagere aandelen ondersteunende producten € 165.000,-
 - lager aandeel beheer centrale tractie, minder materieel € 139.000,-
 - kosten calamiteitenbestrijding wegen € 928.000,-
 - kosten calamiteitenbestrijding wegen € 89.000,-
 - per saldo hogere onderhoudskosten € 46.000,-
- € 135.000,-
€ 793.000,-

2.5 Programma optimale taakuitoefening

Optimale taakuitoefening en adequate dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten. Dit programma bestaat uit de volgende producten:

- beheer Keurkwartet en VTH-beleid
- vergunningen en meldingen
- adviezen vergunningen
- toezicht
- handhaving
- belastingheffing
- invordering
- bestuur
- externe communicatie

2.5.1 Beheer Keurkwartet en VTH-beleid

Het product richt zich op:

Voorbereiding, op- en vaststelling alsmede het onderhoud van de verordeningen, de beleidsregels, de algemene regels en de inhoud van de legger van het waterschap waarin de ge- en verbodsbepalingen ten aanzien van beheer, onderhoud en gebruik van water en waterstaatkundige infrastructuur door derden zijn opgenomen. Tevens het beheer van het wettelijk verplichte T&H-beleid en (toekomstig) V-beleid (Wet VTH-criteria).

In de keur kunnen ecologische en waterkwaliteitsaspecten die een relatie hebben met de waterkwaliteit worden opgenomen.

Tot de waterkundige infrastructuur worden de waterkeringen, watersystemen, wegen en vaarwegen gerekend die door het waterschap worden beheerd.

De doelstelling is om door middel van een juridisch kader veilig stellen van de waterstaatkundige belangen.

Wat willen we bereiken?

Landelijk wordt de nieuwe Omgevingswet voorbereid, waarin ook de Waterwet zal opgaan. Volgens de huidige planning zou deze wet met de bijbehorende uitvoeringsregelgeving in 2018 in werking moeten treden. 17 juni 2014 is het wetsontwerp aangeboden aan de Tweede Kamer. Echter hoofdstuk 22, dat het overgangsrecht moet gaan bevatten is nog niet ingevuld, zodat nog niet bekend is wanneer de keur c.a. aan de nieuw geldende wetgeving zou moeten gaan voldoen. Wij willen komende jaren de ontwikkelingen blijven volgen en tijdig anticiperen op het komende wettelijke regime.

Binnen waterschapverband worden landelijk momenteel VTH-criteria opgesteld die van toepassing zullen zijn op de taakuitvoering door de waterschappen. Na vaststelling van deze criteria zal implementatie binnen ons waterschap plaats vinden.

Wat hebben we gedaan?

Op 1 juli 2015 is de Omgevingswet in de Tweede Kamer aangenomen. Echter hoofdstuk 22, dat het overgangsrecht moet gaan bevatten is nog niet ingevuld, zodat nog niet bekend is wanneer de keur c.a. aan de nieuw geldende wetgeving zou moeten gaan voldoen. Om de ontwikkelingen te blijven volgen en tijdig te anticiperen op het komende wettelijke regime is er intern een ambtelijke projectgroep opgericht.

Veel zal geregeld worden in een viertal AMvB's (Algemene maatregel van bestuur). In het laatste kwartaal van dit jaar zijn de eerste, nog niet geheel volledige, versies daarvan voor preconsultatie kenbaar gemaakt. Hierop is samen met de andere waterschappen gereageerd.

Ten aanzien van de binnen waterschapverband opgestelde VTH-criteria is in Unie-verband besloten de implementatie daarvan te laten aansluiten bij de implementatie van de Omgevingswet.

2.5.2 Vergunningen en meldingen

Het product richt zich op:

Het als bevoegd gezag verlenen van vergunningen en het afhandelen van meldingen op basis van de Waterwet en daarmee samenhangend regelgeving (zoals de keur). Dit is een klant-vraag-gedreven proces. Dit is inclusief de situaties van samenloop, waarbij andere waterbeheerders adviezen verstrekken.

Doelstelling hierbij is via het zoveel mogelijk reguleren van :

- het gebruik maken van waterstaatswerken (activiteiten in, op en rondom waterstaatswerken of beschermingszone);
- het onttrekken van water uit en het brengen van water in oppervlaktewaterlichamen;
- het onttrekken van grondwater en het infiltreren van water in de bodem;
- het lozen in oppervlaktewaterlichamen of op een zuiveringstechnisch werk,

leveren van een bijdrage aan het bereiken van de waterdoelstellingen.

Wat willen we bereiken?

Het reguleren van emissies naar oppervlaktewater, zodanig dat deze het bereiken van de waterkwaliteitsdoelstellingen niet in gevaar brengen. Dit kan worden bereikt door een adequaat niveau van vergunningverlening c.q. advisering (en handhaving), het optimaliseren van de afvalwaterketen en stimulering van derden.

Wat hebben we gedaan?

Er zijn ruim 700 aanvragen voor watervergunningen (inclusief 21 grondwatervergunningen) afgehandeld. Deze zijn door de betreffende afdelingen in behandeling genomen. De afdeling met het (grootste) belang heeft de aanvraag vervolgens afgehandeld. In de meeste gevallen is, onder het stellen van voorschriften, vergunning verleend. Enkele gevallen zijn geweigerd, ingetrokken of omgezet in een andere procedure (bijvoorbeeld ontheffing wegen). In verband met ontbrekende gegevens en/of complexiteit van aanvragen is in enkele gevallen de wettelijke afhandeltermijn van acht weken verlengd of overschreden. Dit is overlegd met en/of gemeld aan de aanvrager. Daarnaast zijn ruim 200 meldingen geaccepteerd. Ook zijn adviezen verstrekt aan gemeenten en provincie over indirecte lozingen en (bestemmings)plannen.

In 2015 werden binnen de termijn afgehandeld:

22 grondwatervergunningen;

139 meldingen in het kader van het Activiteitenbesluit;

73 meldingen in het kader van het Besluit lozen buiten inrichtingen;

2 meldingen in het kader van het Besluit lozing afvalwater huishoudens.

Het klanttevredenheidsonderzoek dat in 2014 is gestart om onze dienstverlening op het vlak van vergunningverlening te toetsen, is in 2015 voortgezet. Om over voldoende respons te kunnen beschikken, loopt het onderzoek door tot medio 2016.

2.5.3 Adviezen vergunningen

Het product richt zich op:

Adviezen die waterschappen verstrekken aan andere bevoegde gezagen in relatie tot de Waterwet en de daarmee samenhangende regelgeving, waartoe ook de Wabo behoort.

Wat willen we bereiken?

Het reguleren van emissies naar oppervlaktewater, zodanig dat deze het bereiken van de waterkwaliteitsdoelstellingen niet in gevaar brengen. Dit kan worden bereikt door een adequaat niveau van advisering (en handhaving), het optimaliseren van de afvalwaterketen en stimulering van derden.

Wat hebben we gedaan?

In 2015 werden binnen de termijn afgehandeld:

- 41 adviezen in het kader van de Wabo;
- 22 adviezen in het kader van de Waterwet.

Hiermee zitten we ongeveer op hetzelfde niveau als voorgaande jaren.

2.5.4 Toezicht

Het product richt zich op:

De werkzaamheden die door of namens het waterschap als -meestal als bevoegd gezag, maar bijvoorbeeld in het kader van de Wabo of samenloop als niet-bevoegd gezag- worden verricht om na te gaan of voorschriften van de Keur en de Waterwet en daarmee samenhangende regelgeving worden nageleefd. Toezicht op de naleving ziet aldus op controle, is preventief en gaat gewoonlijk handhaving c.q. het toepassen van sancties vooraf.

Wat willen we bereiken?

Via het toezicht houden op:

- het gebruik van waterstaatswerken (activiteiten in, op en rondom waterstaatswerken of beschermingszone);
- het onttrekken van water uit en het brengen van water in oppervlaktelichamen;
- het onttrekken van grondwater in het infiltreren van water in de bodem;
- het lozen in oppervlaktewaterlichamen of op een zuiveringstechnisch werk,

leveren van een bijdrage aan het bereiken van de watersysteendoelstellingen.

Wat hebben we gedaan

Op de diverse verleende vergunningen heeft toezicht plaatsgevonden. De naleving hierop is goed. Extra aandacht is besteed aan zowel grondwater- als oppervlaktewateronttrekkingen. Voor de eerste geldt dat gelet op het oude bestand zoals dit overgekomen is van de provincie een actualisering noodzakelijk was en zal zijn. Hiervoor is een app gemaakt waarmee de exacte locatie van de bronningen bepaald kan worden. Als gevolg van de droogte is wel handhavend opgetreden in verband met onttrekking van oppervlaktewater terwijl dit op basis van de vergunning niet was toegestaan. In deze situatie is tweemaal een last onder dwangsom opgelegd. Aan deze last is telkenmale gevolg gegeven.

De naleving voor de lozingen op oppervlaktewaterlichamen en zuiveringstechnische werken is groot. Het nalevingspercentage, berekend aan de hand van de uitgevoerde controles van vergunningen ten opzichte van de genomen interventie maatregelen, is 97%. Voor zover het de lozingen op zuiveringstechnische werken betreft wordt het toezicht uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland.

2.5.5 Handhaving

Het product richt zich op:

Alle acties van het waterschap als bevoegd gezag die gericht zijn op het voorkomen of het ongedaan maken van een toestand die in strijd is met de wettelijke voorschriften.

Wat willen we bereiken in 2016-2019?

Via bestuursrechtelijke handhaving of zo nodig strafrechtelijke handhaving van:

- het gebruik van waterstaatswerken (activiteiten in, op en rondom waterstaatswerken of beschermingszone);
- het onttrekken van water uit en het brengen van water in oppervlaktelichamen;
- het onttrekken van grondwater in het infiltreren van water in de bodem;
- het lozen in oppervlaktewaterlichamen of op een zuiveringstechnisch werk,

leveren van een bijdrage aan het bereiken van de watersysteendoelstellingen.

Wat hebben we gedaan?

In 84 situaties is een melding ontvangen van een overtreding van de keur waartegen handhavend optreden gewenst was. In 83% van deze meldingen kon in het verslagjaar een naleving van de voorschriften bereikt worden. De beëindiging van de overtreding bestond uit het alsnog legaliseren van de situatie of het weer in oorspronkelijk staat brengen. In geen enkel geval is er bestuursrechtelijk opgetreden.

Het aantal overtredingen dat geconstateerd is en waartegen bestuursrechtelijk dan wel strafrechtelijk, via een bestuurlijke strafbeschikking (bsb) of proces-verbaal, is opgetreden bedraagt 11.

Van de 5 opgelegde bsb's zijn er 4 betaald en 1 is vanwege bezwaar alsnog omgezet naar een proces-verbaal. De afdoening van de processen-verbaal berust bij het Openbaar Ministerie.

Verder zijn in verband met overtredingen van de Wet Gewasbeschermingsmiddelen en biociden 6 boeterapporten opgesteld. De afhandeling daarvan berust vervolgens bij de NVWA (Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit). De in dat kader opgelegde boetes zijn betaald.

2.5.6 Belastingheffing

Het product richt zich op:

Opstellen en actueel houden van wet- en regelgeving , het opleggen van aanslagen en het afhandelen van verzoek-, bezwaar- en beroepsprocedures op het gebied van belastingaanslagen.

Wat willen we bereiken?

Vanaf 2013 wordt deelgenomen in de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking SaBeWa Zeeland gezamenlijk met de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Tholen, Terneuzen, Reimerswaal en Sluis. SaBeWa Zeeland draagt zorg voor het tijdig opleggen van juiste aanslagen waterschapsbelastingen zodat het waterschap op het gewenste moment wordt voorzien van inkomsten om zijn taken te kunnen uitvoeren.

Wat hebben we gedaan?

Het beleid is erop gericht om te komen tot gecombineerde aanslagoplegging van waterschap en gemeenten. In de 2^e helft 2013 is door SaBeWa Zeeland gestart met de implementatie van een nieuwe belastingapplicatie. Evenals in 2014 is de combi-aanslag eind maart 2015 verzonden. In 2015 is de inningsmodule gereed gekomen, wat heeft geresulteerd in het kunnen verzenden van aanmaningen en dwangbevelen van zowel 2014 als 2015. Door de vastgestelde evaluatie van de organisatie is begin 2016 de personele bezetting uitgebreid en geoptimaliseerd.

2.5.7 Invordering

Het product richt zich op:

Betalingsverwerking, kwijtschelding en (dwang)invorderingsmaatregelen op het gebied van waterschapsbelastingen.

Wat willen we bereiken?

Vanaf 2013 wordt deelgenomen in de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking SaBeWa Zeeland gezamenlijk met de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Tholen, Terneuzen, Reimerswaal en Sluis. SaBeWa Zeeland draagt zorg voor de tijdige en volledige inning van de opgelegde aanslagen. Dit gebeurt op een sociaal verantwoorde wijze.

Wat hebben we gedaan?

In 2015 zijn de achterstanden ten aanzien van de inning ingelopen en was de betalingsverwerking bij. Daarnaast zijn voor het eerst in de nieuwe applicatie de eerste invorderingsmaatregelen genomen en zijn voor 2015 en eerdere jaren aanmaningen, dwangbevelen en hernieuwde bevelen verstuurd.

Ook bij de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid zijn achterstanden ingelopen en is er een verbetering van de afdoeningstermijnen gerealiseerd.

2.5.8 Bestuur

Het product richt zich op:

Alle activiteiten die gericht zijn op het besturen van het waterschap, waaronder de ambtelijke voorbereiding van bestuursvergaderingen.

Wat willen we bereiken?

Het op een rechtmatige, integere en doelmatige wijze maken van strategische keuzes en behartigen van de belangen van de ingelanden van het waterschap.

Wat hebben we gedaan?

In maart 2015 hebben de waterschapsverkiezingen plaatsgevonden, gelijktijdig met de provinciale verkiezingen. In april is het nieuwe dagelijks bestuur gekozen door de algemene vergadering en is een inwerkprogramma gerealiseerd voor de bestuursleden. Ook is het bestuursprogramma voor de nieuwe periode vastgesteld, gevolgd door de strategienota. Een zelfstandig en een zo sterk mogelijk waterschap is hierbij het uitgangspunt: Zeeuws en betaalbaar. Hiervoor is het van belang om efficiënt en resultaatgericht te werken. Ook is de samenwerking met de Zeeuwse partners van belang, en het in beheer hebben van alle betreffende objecten, zoals waterkeringen etc. Bovenstaande doelstellingen worden waterschapsbreed opgepakt binnen het programma Waterkracht, waarin ook de kostenreductie zal worden gerealiseerd waartoe is besloten.

2.5.9 Externe communicatie

Het product richt zich op:

De centrale en extern gerichte voorlichtende activiteiten van het waterschap.

Wat willen we bereiken?

Het op rechtmatige, integere en doelmatige wijze maken van strategische keuzes en behartigen van de belangen van de ingelanden van het waterschap.

Wat hebben we gedaan?

In het najaar van 2015 is het ‘communicatiebeleid 2015-2019: zichtbaar deskundig’ vastgesteld door de algemene vergadering. Het beleid geeft een visie op communicatie en beschrijft de aanpak (aansluiten op momenten wanneer Zeeuwen openstaan voor het waterschap, waterschappers ondersteunen in hun communicatieve rol en het waterbewustzijn verhogen).

In 2015 lag de nadruk in de externe communicatie op de projecten en werkzaamheden die we in Zeeland uitvoeren. Direct belanghebbenden werden via informatieavonden, nieuwsbrieven, social media en andere manieren op de hoogte gehouden van wat er in hun nabije omgeving door het waterschap gedaan wordt.

Het blad Scheldestromen viel in 2015 vier keer op de mat bij zo'n 18.000 Zeeuwen.

Twitter, Facebook en Instagram werden gebruikt om over actuele zaken nieuws te brengen en om waterschapswerk in algemene zin te promoten.

Daarnaast werden LinkedIn en Facebook zeer succesvol ingezet bij het werven van nieuwe medewerkers.

In aanloop naar, tijdens en na de verkiezingen is er een publiciteitscampagne opgezet waarin het waterschap centraal stond. De vernieuwing van de website is doorgeschoven naar 2016. Eind 2015 heeft de aanbesteding voor de realisatie plaatsgevonden.

Er werden 125 rondleidingen op een rioolwaterzuiveringsinstallatie en gastlessen in de klas verzorgd. In september deed het waterschap mee aan de Open Monumentendag door gemaal Boreel open te stellen. Zo'n 100 geïnteresseerden brachten een bezoek.

Ook nam het waterschap deel aan de gemalendag, de Oosterscheldeweek, de week van ons water, de open dag van de Hogeschool Zeeland voor nieuwe studenten en de open dag van het Watersnoodmuseum.

2.5.10 Wat heeft het gekost?

x € 1.000

Lasten / baten	Beleidsproduct	Begroting	Rekening
Lasten	Beheer Keurkwartet en VTH-beleid	0	2
	Vergunningen en meldingen	1.107	1.060
	Adviezen vergunningen	0	52
	Toezicht	350	88
	Handhaving	1.188	1.213
	Belastingheffing	1.857	1.910
	Invordering	2	-12
	Bestuur	6.073	6.699
	Externe communicatie	648	735
	Totaal lasten	11.225	11.747
Baten	Beheer Keurkwartet en VTH-beleid	-0	-0
	Vergunningen en meldingen	-0	-0
	Adviezen vergunningen	-0	-0
	Toezicht	-0	-0
	Handhaving	-9	-5
	Belastingheffing	-0	-0
	Invordering	-35	-35
	Bestuur	-2.083	-2.366
	Externe communicatie	-0	-0
	Totaal baten	-2.127	-2.406
	Netto kosten programma optimale taakuitoefening	9.098	9.341

Dit programma geeft een overschrijding te zien van € 243.000,- of 2,7%. Hieronder worden de oorzaken van deze overschrijding verklaard.

Zoals uit de getallen is op te maken is het grootste verschil ontstaan bij het beleidsproduct bestuur, per saldo € 343.000,-.

Hieronder is een specificatie (bedragen x € 1.000) van dit product opgenomen.

<u>Lasten</u>	<u>begroting</u>	<u>rekening</u>
. kapitaallasten	€ 0	€ 3
. personeelslasten	€ 1.293	€ 1.746
. toevoeging aan arbeidsgerelateerde voorzieningen	€ 3.351	€ 3.882
. toevoeging voorziening uitvoering innovatie	€ 300	€ 0
. aandelen ondersteunende producten	€ 315	€ 284
. directe (externe) kosten	€ 814	€ 784
	€ 6.073	€ 6.699
<u>Baten</u>		
. verkoop van gronden	€ 1.085	€ 1.392
. opbrengsten uit gronden en water	€ 995	€ 970
. overige opbrengsten	€ 3	€ 4
	€ 2.083	€ 2.366
Per saldo verschil	€ 3.990	€ 4.333

Onder andere door de bestuursverkiezingen zijn veel meer uren besteed aan bestuursondersteuning door het ambtelijk apparaat. Ook de verkoop van gronden en het inrichten van het eigendom beheerssysteem heeft extra personeelsinzet geleverd.

Aan de voorziening voor toekomstige pensioenen voor bestuursleden moest een hoger bedrag worden toegevoegd in verband met de reguliere pensioenaangroei en voor de pensioenrechten van nieuwe leden van het dagelijks bestuur. Met ingang van de programmabegroting 2017 zal voor de actualisatie van deze voorziening een raming voor deze pensioenaangroei worden opgenomen. Voor een gedetailleerde toelichting over de arbeidsgerelateerde voorzieningen wordt verwezen naar hoofdstuk 3.5.2

In afwijking van de in de 2^e wijziging van de programmabegroting opgenomen vorming van een voorziening uitvoering innovatie is om reden van de verslaggevingsregels geen voorziening gevormd maar is hiervoor een bestemmingsreserve gevormd.

Tegenover deze hogere kosten staat dat van niet voor de uitvoering van de waterschapstaken benodigde gronden meer grond kon worden verkocht.

Ook aan het beleidsproduct externe communicatie zijn meer uren besteed dan bij de programmabegroting was geraamd.

2.6 Dekkingsmiddelen

Onder de dekkingsmiddelen zijn die zaken ondergebracht die niet in de programma's kunnen worden opgenomen. Deze zijn algemeen van aard, zoals belastingopbrengsten, dividenden en bespaarde rente.

Financieel overzicht van de dekkingsmiddelen

x € 1.000

Lasten / baten		Begroting	Rekening
Lasten	Onvoorzien	200	0
	Kwijtschelding	1.286	1.381
	Oninbaarverklaring	212	275
	Toevoeging aan voorzieningen	150	75
	Totaal lasten	1.848	1.731
Baten	Bespaarde rente	-582	-320
	Dividenden	-0	-0
	Precario	-2.060	-2.114
	Leges	-90	-95
	Retributie zoetwater	-265	-237
	Belastingen	-83.580	-83.548
	Totaal baten	-86.577	-86.314
	Totaal dekkingsmiddelen	-84.729	-84.583

Van de bevoegdheid om op grond van de "Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie waterschap Scheldestromen" te beschikken over de post onvoorzien is door het dagelijks bestuur in 2015 voor een bedrag van € 40.000,- gebruik gemaakt. De kosten zijn verantwoord op het betreffende product.

Specificaties van de kwijtschelding, oninbaarverklaring en belastingen zijn opgenomen in de hoofdstukken 2.8.4, 3.3.1 en 3.4.1.

De toevoeging aan de personele voorzieningen betreft de toevoeging van de bespaarde rente. De bespaarde rente en dus ook de toevoeging aan de voorzieningen is lager door de daling van het gehanteerde rentepercentage (programmabegroting 2,5%, jaarrekening 1,22%).

De hogere opbrengst precarioheffing heeft betrekking op twee definitieve aanslagen over 2014 voor totaalbedrag van € 45.000,-.

Voor wat de retributie zoetwater wordt verwezen naar paragraaf 2.8.5., onderdeel risico's.

2.7 Analyse investeringen

2.7.1 Algemeen

In 2015 was het doel om - hiermee voortbordurend op de lijn van de voorgaande jaren - de investeringsprojecten nog meer onder controle te krijgen. Sinds 2013 is de focus sterk gelegd op het realiseren van de geplande bestedingen. Dit heeft ervoor gezorgd dat het waterschap sinds 2013 aanmerkelijk meer investeringen heeft gerealiseerd, dan in de jaren daarvoor. Ook in 2015 is een groot deel van het geplande investeringsvolume benut.

In de programmabegroting 2015 is netto € 29 miljoen aan bestedingen opgenomen. Afgesproken is om te sturen op een bedrag van netto 26,53 miljoen. Dit moest, samen met overlopende kredieten die in eerdere jaren zijn verstrekt en een waarde van 2,8 miljoen euro vertegenwoordigen, leiden tot een netto besteding van € 29,33 miljoen. De werkelijke netto bestedingen over 2015 komen echter uit op € 27,33 miljoen (bruto € 73,0 miljoen), waardoor er dus sprake is van een lagere besteding van netto € 2 miljoen. Over het algemeen is de conclusie dat er sprake is van een lagere werkelijke besteding omdat door onvoorziene omstandigheden zaken zijn doorgeschoven naar 2016. In dit hoofdstuk wordt een algemeen beeld geschetst van het verloop van de investeringen in 2015. Hoe is de voortgang gegaan, welke ontwikkelingen speelden er, wat ging er goed en wat kan beter? Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de kredieten en bestedingen. In de bijlage bij de jaarrekening worden de individuele investeringen toegelicht.

X € 1.000

	verstrekt krediet			totale besteding (incl.2015)			besteding 2015
	krediet bruto	subsidie / bijdrage / inruil krediet	krediet netto	totale besteding	totale subsidie/ bijdrage	totale besteding netto	netto besteding realisatie 2015
immateriele vaste activa	8.132	0	8.132	5.420	0	5.420	1.850
2.2 inrichting en onderhoud watersystemen	5.628	0	5.628	3.904	0	3.904	709
6.1 bedrijfsvoering	2.504	0	2.504	1.516	0	1.516	1.141
materiele vaste activa	198.623	117.546	81.077	162.175	111.784	50.391	25.382
1.2 aanleg en onderhoud waterkeringen	109.739	108.258	1.481	104.355	104.045	310	105
2.2 inrichting en onderhoud watersystemen	38.957	7.962	30.995	30.339	6.089	24.250	12.217
4.2 aanleg en onderhoud wegen	12.817	1.020	11.797	8.346	1.058	7.288	4.594
3.2 bouw en expl. zuiveringstechnische werken	35.098	0	35.098	17.671	32	17.639	7.642
6.1 bedrijfsvoering	2.012	306	1.706	1.464	560	904	824
algemeen voorbereidingskrediet	968	0	968	953	296	657	94
1.2 aanleg en onderhoud waterkeringen	250	0	250	220	212	8	4
2.2 inrichting en onderhoud watersystemen	432	0	432	378	0	378	87
4.2 aanleg en onderhoud wegen	286	0	286	355	84	271	3
Totaal	207.723	117.546	90.177	168.548	112.080	56.468	27.326

2.7.2 Kredieten

In de programmabegroting 2015 is in totaal voor bruto € 28,533 miljoen aan nieuwe kredieten aangekondigd. Dit bestond voor € 10,281 miljoen aan machtigingsinvesteringen in de sfeer van onderhoud, vervanging en bedrijfsvoering. Het andere deel van € 18,252 miljoen betrof investeringen waarvoor separate voorstellen zijn aangekondigd.

De kredieten van de machtigingsinvesteringen zijn verstrekt bij vaststelling van de programmabegroting.

Voor de overige investeringen zijn in de loop van 2015 de kredieten door de algemene vergadering verleend. Van de 16 aangekondigde separate voorstellen zijn er vijftien volledig ingediend. Alleen voor project 1391 BOB Zeeuws-Vlaanderen wordt nog de resterende helft van het krediet in 2016 aangevraagd.

Dit jaar zijn er geen extra kredieten aangevraagd dan wel verstrekt door de algemene vergadering.

In 2014 kwam het voorbereidingskrediet van € 1.500.000,- nog regelmatig onder druk te staan. Het proces is toen aangepast door de voorbereiding te beperken tot projecten die tot maximaal de volgende twee jaar in het MIP en de Meerjarenraming (MJR) zijn opgenomen, in plaats van alle projecten uit het MIP en de MJR. Dit heeft zowel in 2014 als 2015 tot gevolg gehad dat het algemene voorbereidingskrediet goed beheersbaar bleef en niet meer werd overschreden. Per eind 2015 is voor € 968.000,- aan voorbereidingskrediet verstrekt. In de bijlage investeringsprojecten zijn de verstrekte voorbereidingskredieten per investering verder toegelicht.

2.7.3 Bestedingen

In de programmabegroting 2015 is meer dan € 26,53 miljoen netto gepland aan bestedingen omdat zich buiten de eigen invloedssfeer altijd onverwachtse zaken voordoen. In 2015 bleken inderdaad een aantal ongeplande factoren de geplande bestedingen te verminderen. De onverwachtse zaken hadden in 2015 onder andere betrekking op slechte weersomstandigheden aan het eind van de zomer. Deze omstandigheden hadden hun invloed op met name investeringen van het programma Watersystemen. Daarnaast hadden onvoorziene extra werkzaamheden en technische problemen hun invloed op een aantal projecten. Deze ongeplande factoren zorgen er bij een paar projecten voor dat een deel van de besteding pas in 2016 volgt.

2.7.4 Prestaties

In de programmabegroting 2015 waren naast de 16 separate kredietvoorstellen ook 17 projecten in de machtiging opgenomen. Naast deze 33 nieuwe projecten in 2015, liep er vanuit 2014 nog een aantal projecten door en werd de voorbereiding van projecten voor 2016 al gestart. Het totaal aantal projecten waar in 2015 aan gewerkt is, ligt daarom rond de 125 projecten. Voornamelijk projecten die gerealiseerd zijn in 2015, betreffen onder meer de aanleg van vispassages- en hevels, verschillende fietspaden, de aanleg van vele kilometers natuurvriendelijke oevers en de ombouw van verschillende gemalen.

Dat ook in 2015 weer veel projecten met succes zijn afgerond en voorbereid, komt met name door een gedegen voorbereiding van de projecten, interne sturing en monitoring. Er wordt continu bekeken of het interne proces verder verbeterd kan worden en dit ook in 2016 gedaan blijven worden. De algemene vergadering wordt daarnaast sinds eind 2014 - naast de projectenapp - van de voortgang van de investeringen op de hoogte gehouden via een monitor investeringen, die wordt besproken in de commissie BEZ.

2.8 Paragrafen

2.8.1 Ontwikkelingen in het vorig begrotingsjaar

Ook in 2015 werd het in 2012 aan de planning & controlcyclus toegevoegde Meerjaren Investeringsprogramma (MIP) geactualiseerd. Door de algemene vergadering werden in 2015 2 wijzigingen van de programmabegroting 2015 vastgesteld. Verder werden aan de algemene vergadering op diverse tijdstippen monitors van de exploitatie en investeringen aangeboden. Een aantal onderwerpen die hierin waren opgenomen komen terug in de hieronder opgenomen incidentele baten en lasten.

2.8.2 Incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel is een opsomming gemaakt van de incidentele lasten en baten in 2015.

Omschrijving	x € 1,-	
	Lasten	Baten
- Toevoeging aan voorziening personele verplichtingen onder andere n.a.v. besluitvorming over personele maatregel 2015 en uittreding twee dagelijks bestuursleden	4.517.000	
- Vorming bestemmingsreserve uitvoering innovatie	370.000	
- Afkoop erfpacht en huur		835.000
- Afrekening met het Rijk m.b.t. kustversterking Vlissingen		2.597.000
- Afkoopsom met provincie Zeeland getijdenduiker naar Waterdunen		2.718.000
- Click garantieproduct uitgezette financieringsmiddelen		714.000
- verkoop loods Aardenburg		80.000
- HWBP-subsidie Project Overstijgende Verkenning piping		175.000
Totaal	4.887.000	7.119.000

2.8.3 Onttrekkingen aan (overige) bestemmingsreserves en voorzieningen

Een overzicht van de mutaties in deze reserves en voorzieningen is in paragraaf 3.5.2 opgenomen.

2.8.4 Waterschapsbelastingen

Belastingheffing

De (netto)kosten worden gedekt door drie heffingen:

- Watersysteemheffing
- Zuiveringsheffing
- Verontreinigingsheffing

Watersysteemheffing

Omvat de dekking van de kosten van het watersysteembeheer, de directe lozingen oppervlaktewater, het wegenbeheer en het passief deel van het zuiveringsbeheer.

Zuiveringsheffing

Omvat de dekking van de kosten van transporteren, zuiveren en slibverwerking. De kosten van het passief gedeelte van het waterkwaliteitsbeheer (gedeelte van planvorming, beheersing van lozingen e.d.) zijn bij de watersysteembeheer ondergebracht.

Verontreinigingsheffing

De verontreinigingsheffing wordt geheven van degenen die direct lozen op het oppervlaktewater (iba's, septictanks). De opbrengst komt ten goede aan het watersysteembeheer.

De kostentoedeling

De wijze waarop de kosten en opbrengsten van het watersysteembeheer aan de categorieën van heffingsplichtigen (ingezetenen, eigenaren van ongebouwde onroerende zaken, natuurterreinen en gebouwde onroerende zaken) worden toegerekend is vastgelegd in de kostentoedelingsverordening.

Het kostendeel van de categorie ingezetenen (solidariteitsdeel) is bepaald aan de hand van de gemiddelde inwonerdichtheid per vierkante kilometer in het waterschapsgebied.

De toedeling van kosten aan de overige drie heffingsplichtige categorieën (profijtdeel) vindt plaats aan de hand van de waarde van onroerende zaken in het economisch verkeer.

De onderlinge waardeverhouding is van grote invloed op het kostendeel per categorie. Deze wijze van kostentoedeling staat bekend als de methode Delfland.

De kostentoedeling is volgens de kostentoedelingsverordening 2011 als volgt bepaald:

- Ingezetenen 26,3%
- Gebouwd 54,8%
- Ongebouwd 18,7%
- Natuurterreinen 0,2%

Gelet op de bepalingen van de Waterschapswet is deze kostentoedelingsverordening in 2015 aangepast. Deze nieuwe verordening 2016, waarin actuele gegevens zijn gehanteerd, is door de algemene vergadering in november vastgesteld en in december door de provincie goedgekeurd. De daarin opgenomen gewijzigde percentages zijn met ingang van het begrotingsjaar 2016 van kracht.

Belastingopbrengsten

(Bruto-bedragen, exclusief verleende kwijtscheldingen en mutaties in voorziening belastingdebiteuren)

Waterschapsbelasting	Tarief 2015	Begroting 2015	Bedragen x € 1.000		
			Rekening 2015		
			2015	Vorige jaren	Totaal
		€	€	€	€
Watersysteemheffing ingezetenen	€ 83,76	13.736	13.907	36	13.943
Watersysteemheffing gebouwd	0,0611%	27.859	28.178	227	28.405
Watersysteemheffing ongebouwd	€ 63,42	9.688	9.514	-35	9.479
Watersysteemheffing natuurterreinen	€ 5,09	126	120	-1	119
Zuiveringsheffing	€ 55,55	31.504	30.674	372	31.046
Verontreinigingsheffing	€ 55,55	667	610	-54	556
Totalen		83.580	83.003	545	83.548

2.8.5 Weerstandvermogen**Algemeen**

Het weerstandvermogen legt de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's en geeft aan hoe robuust de financiële positie van de organisatie is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Een goed weerstandvermogen kan voorkomen dat elke tegenvaller direct leidt tot hogere lasten voor de belastingplichtigen.

Voor de beoordeling van de robuustheid is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Het weerstandvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- a. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;*
- b. alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.*

Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken.

Daarbij komen de volgende onderdelen in aanmerking:

1. De omvang van de stille reserves.
2. De omvang van de onbenutte belastingcapaciteit
3. De omvang van de algemene reserves.
4. De bestemmingsreserves

De stille reserves (grond en aandelen)

De aandelen van de Nederlandse Waterschapsbank NV zijn niet direct verhandelbaar. Grond is dat wel. Het vigerende beleid met betrekking tot grond is om eerst tot verkoop over te gaan als hiervoor de vrije marktwaarde kan worden verkregen. Die vrije marktwaarde zal in geval van directe verkoop van verpachte grond niet worden verkregen. Voor de bepaling van de hoogte van de weerstandscapaciteit wordt deze component als pro memorie opgenomen.

De onbenutte belastingcapaciteit.

Voor de waterschappen gelden er met betrekking tot de tariefstelling, dit in tegenstelling tot de gemeenten, geen wettelijke maxima en is de voor de weerstandscapaciteit in te schatten ruimte in principe onbegrensd. De kosten in een bepaald jaar worden over de belastingplichtigen omgeslagen en een verhoging van de tarieven van bijvoorbeeld 10% als gevolg van bijvoorbeeld stormschade zal, hoewel deze aanzienlijk is, geen formele belemmering ondervinden. Voor het bepalen van de weerstandscapaciteit is deze component als pro memorie opgenomen.

Algemene reserves en de bestemmingsreserves

Omschrijving	Bedragen x € 1.000			
	algemene reserves	tarief-egaliseringsreserves	overige bestemmingsreserves	Totaal
Stand 01-01-2015	6.258	5.357	7.308	18.923
Bestemmingen resultaat jaarrekening 2014	1.757	-1.280	1.138	1.615
Watersysteembeheer, taakresultaat	2.709			
Zuiveringsbeheer, taakresultaat	-952			
Tariefegalisatie watersysteemheffing ingezetenen		-355		
Tariefegalisatie watersysteemheffing ongebouwd		-57		
Tariefegalisatie watersysteemheffing gebouwd		-202		
Tariefegalisatie watersysteemheffing natuur		-3		
Tariefegalisatie zuiveringsheffing		-663		
Overname waterkeringen Rijkswaterstaat			438	
Uitgestelde leveringen en diensten 2014			700	
Onttrekkingen/toevoegingen in 2015	1.137	-1.032	-753	-648
Watersysteembeheer	2.775			
Zuiveringsbeheer	-1.686			
Veerse Meer	48			
Tariefegalisatie watersysteemheffing ingezetenen		-238		
Tariefegalisatie watersysteemheffing ongebouwd		101		
Tariefegalisatie watersysteemheffing gebouwd		-750		
Tariefegalisatie zuiveringsheffing		-145		
Uitvoering innovatie			370	
Overname waterkeringen Rijkswaterstaat			-140	
Kapitaallasten fietspadenplan Zeeuws-Vlaanderen			-101	
EHK-maatregelen wegen Zeeuws-Vlaanderen			-129	
Afschrijving geluidsinstallatie			-43	
Uitgestelde leveringen en diensten 2014			-700	
Groot onderhoud waterkeringen			-10	
Stand 31-12-2015	9.152	3.045	7.693	19.890

De totale weerstandscapaciteit kan dan als volgt bepaald worden, waarbij rekening is gehouden met de beschikkingen/toevoegingen in de programmabegroting 2016 (algemene reserves - € 120 tariefegalisatiereserves - € 730) en het resultaat over 2015 (algemene reserves + € 1.869 en tariefegalisatiereserves - € 728):

Beschikbaar:	Capaciteit
Stille reserve	p.m.
Belastingcapaciteit	p.m.
Algemene reserves	10.901 mln.
Tariefegalisatiereserves	1.587 mln.
Totaal	12.488 mln.

Risico's

Een algemeen gangbare definitie van het begrip risico is: *De kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief effect op het bereiken van de doelstellingen.*

De voor het weerstandsvermogen relevante risico's zijn die risico's waarvoor geen maatregelen (bv. verzekering of voorziening) zijn getroffen en die van materiële betekenis zijn in relatie met de financiële positie.

Door de algemene vergadering is op 6 oktober 2011 de nota weerstandsvermogen, risicomanaagement, reserves en voorzieningen 2011 vastgesteld. Het beleid is hierin beschreven.

Met betrekking tot de risico's kan over de in 2015 plaatsgevonden ontwikkelingen het volgende worden meegedeeld.

Vervallen precarioheffing

Door het waterschap wordt momenteel aan precario een bedrag van € 2 miljoen ontvangen. Inmiddels is gestart met de voorbereiding van een wetsvoorstel om te komen tot vrijstelling van deze precariobelasting op netwerken van nutsbedrijven. In overleg met de VNG en de Unie van Waterschappen wordt gezocht naar een uitwerking van het wetsvoorstel. Er wordt gedacht aan een overgangstermijn voor de decentrale overheden die nu al precariobelasting heffen. Op het moment dat precarioheffing via publiekrechtelijke weg niet meer tot de mogelijkheden behoort zal worden bezien of deze opbrengst gerealiseerd kan worden via privaatrechtelijke vergoedingen.

Bij brief van 1 december 2015 heeft de vaste Kamercommissie van Binnenlandse Zaken verzocht om schriftelijke terugkoppeling van de gesprekken over o.a. de precariobelasting op kabels en leidingen met de VNG. Minister Plasterk heeft bij brief van 10 februari 2016 (kenmerk: 2016-0000063138) hierop gereageerd. Plasterk geeft in dit schrijven het volgende aan:

“Voor de afschaffing van precario op nutsnetwerken geldt dat dit het beste kan worden geregeld bij een komende grotere hervorming/verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Daarin kunnen de effecten worden opgevangen.

Hierop vooruitlopend stuur ik dit voorjaar een wetsvoorstel naar uw Kamer om er in ieder geval voor te zorgen dat met ingang van 1 januari 2017 de tarieven voor precario op nutsnetwerken niet verder oplopen en het aantal gemeenten dat deze vorm van precario heft, niet verder stijgt. Het wetsvoorstel gaat uit van afschaffing, maar biedt gemeenten nog tien jaar de mogelijkheid om maximaal het op 1 januari 2016 in hun gemeente geldende tarief te hanteren. Na uiterlijk tien jaar is geen precarioheffing meer mogelijk op nutsnetwerken. Deze periode kan worden bekort bij een grotere hervorming/verruiming van het gemeentelijk belastinggebied.”

Deelneming in Slibverwerking Noord-Brabant

Waterschap Scheldestromen is voor 7,8% aandeelhouder in N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB). SNB verwerkt zuiverings-slib in een slibverbrandingsinstallatie (SVI). SNB is een naamloze vennootschap, wat inhoudt dat de aansprakelijkheid van de aandeelhouders in beginsel beperkt is tot hun verplichting om de door hen gehouden aandelen vol te storten.

In het verleden is SNB diverse fiscale en financiële transacties aangegaan waaronder een VAMIL lease, een Cross Border Lease (CBL) en een Switch Transaction. Waterschap Scheldestromen is door de oorspronkelijke aandeelhouders in SNB gevrijwaard van enige aansprakelijkheid en schade inzake deze fiscale en financiële transacties. De belangrijkste risico's die worden onderkend voor Waterschap Scheldestromen hebben dan ook alleen maar betrekking op de slibverwerkingsactiviteiten.

Onderbezetting SVI: Door de huidige marktomstandigheden komt de bezettingsgraad van de SVI in de komende jaren mogelijk onder druk te staan. Onderbezetting van de SVI leidt tot hogere verwerkingskosten voor de aandeelhouders. SNB is in overleg met marktpartijen en de aandeelhouders om een volledige bezetting van de SVI voor langere tijd veilig te stellen.

De positie van SNB is mede afhankelijk van bestaande wet- en regelgeving, met name op het gebied van milieu. Wijzigingen daarin, alsmede de toepassing ervan, kunnen consequenties hebben voor de bedrijfsvoering. Een belangrijke aanstaande wijziging is de wijziging in de Wet op de Vennootschapsbelasting, waardoor SNB per 1 januari 2016 vennootschapsbelastingplichtig wordt. De eventuele gevolgen van deze belastingplicht voor SNB worden momenteel onderzocht. De verwachting is evenwel dat de gevolgen voor SNB beperkt zullen zijn.

Gemaal Nieuwe Sluis

Het project omvat de bouw van een nieuw gemaal aangevuld met de uitbreiding van de getijdenduiker met één koker. In 2013 is gestart met het realiseren van een tijdelijke waterkering. Vervolgens is gewerkt aan het maken van de verbindingskoker en de afbouw van het gemaal en de installatie. De bouw van de inlaat heeft enige vertraging opgelopen vanwege het nader uitwerken van de randvoorwaarden en de uitgangspunten. Hiervoor was aanvullend onderzoek benodigd. Na bekend worden van de hiervoor genoemde punten is door de aannemer het ontwerp van de inlaatconstructie opnieuw ingediend.

In de vaststellingsovereenkomst met de aannemerscombinatie Waterdunen en het HWBP zijn afspraken gemaakt over de financiële geschillen in het kustversterkingsproject Waterdunen. Voorwaarde is dat de kustversterking op 1 juli 2016 wordt opgeleverd. Om dat te realiseren moet er op 1 mei begonnen kunnen worden met de werkzaamheden aan de uitlaat van het oude gemaal. Het nieuwe gemaal moet daarom op 1 mei operationeel zijn.

Om nieuwe risico's en bijbehorende financiële gevolgen te voorkomen is de aannemer van het gemaal in januari 2016 opdracht gegeven de werkzaamheden af te ronden. Verder is nog van belang te melden dat de aannemer heeft aangegeven nog vertragingsschade te zullen claimen. Op basis van een voorlopige interne beoordeling gaan we er van uit dat deze claim niet gehonoreerd hoeft te worden.

Zoetwatervoorziening Tholen en St.-Philipsland

In 2014 is de zoetwaterheffing Tholen en St.-Philipsland ingevoerd. De juridische grondslag daarvoor is gelegen in artikel 115 Waterschapswet en de daarop gebaseerde Retributieverordening zoetwatervoorziening Tholen en St.-Philipsland. Deze verordening is eind 2013 door de algemene vergadering vastgesteld. Met de zoetwaterheffing is een jaarlijkse opbrengst gemoeid van € 225.000,-. Dit bedrag komt overeen met de door het waterschap te maken kosten voor de zoetwaterheffing. Een belanghebbende heeft beroep ingesteld tegen de opgelegde waterschapsaanslag. De rechtbank heeft eind januari 2016 uitspraak gedaan en heeft daarbij de retributieverordening onverbindend verklaard. Het waterschap is tegen de uitspraak van de rechtbank in beroep gegaan bij het gerechtshof. Zolang de beroepsprocedure loopt is de uitspraak nog niet onherroepelijk.

(Overige) operationele risico's

Operationele risico's zijn risico's waar elke organisatie mee te maken heeft. In het algemeen is een operationeel risico een risico dat voortkomt uit de operatie van bedrijfsfuncties binnen een organisatie. De term operationeel risico is typisch een algemene term en behelst eveneens frauderisico's, juridische risico's, fysieke- of milieurisico's. Meer specifiek kunnen operationele risico's gedefinieerd worden als risico als gevolg van ontoereikende of niet succesvolle interne processen, mensen en systemen of van externe gebeurtenissen.

Onder deze risico's vallen onder andere, grotendeels gericht op externe gebeurtenissen, winterschade, gladheidbestrijding en wateroverlast. Deze risico's worden maximaal geraamd op € 4 miljoen.

Bij de omvang van de risico's moet onderscheid gemaakt worden tussen structurele- en niet structurele gevolgen. De structurele risico's betreft het vervallen van de precarioheffing. De risico's met eenmalige gevolgen zijn de operationele risico's (€ 4 miljoen).

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (€ 12,488 mln.) en de benodigde weerstandscapaciteit (€ 4,0 mln.). Deze verhouding is 3,12. Bij het beoordelen van het weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van onderstaande tabel.

Waardering	Verhouding	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Het weerstandsvermogen kan dus als uitstekend worden geclassificeerd.

2.8.6 Financiering

Het waterschap is verplicht op grond van De “Wet Financiering decentrale overheden” (Wet Fido) een treasuryparagraaf op te nemen in het jaarverslag. Doel is het bevorderen en transparant maken van het financierings- en treasurybeleid, het verbeteren van de besluitvorming daarover en het beter mogelijk maken van een goede beoordeling daarvan door de toezichthouder. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de vermogensbehoefte, de renteontwikkeling en het risicobeheer.

Vermogensmutaties

De vermogenstoename of afname in het afgelopen jaar kan bepaald worden door het verschil tussen herkomst en bestedingen van middelen.

Vermogensmutaties		Bedragen x € 1.000		
		Herkomst	Besteding	
<i>Vaste activa:</i>	Afschrijvingen	17.428		
	Bijdragen van derden	46.687		
	Bruto uitgaven		74.517	
<i>Eigen vermogen:</i>	Toevoegingen	5.212		
	Onttrekkingen		5.860	
<i>Voorzieningen:</i>	Toevoegingen	4.517		
	Onttrekkingen		1.735	
<i>Langlopende schulden:</i>	Stortingen	178.000		
	Aflossingen		134.269	
	Totaal	251.844	216.381	
		Vermogenstoename		35.463

Financiering

In 2015 heeft financiering plaatsgevonden met 4 fixe leningen van elk € 15 miljoen tegen 0,00%, 0,05%, 0,30% en 0,50% rente met respectievelijke looptijden van 1, 2, 2,5 en 4,5 jaar. In 2015 zijn 8 leningen met een restantschuld van € 118 miljoen vervroegd afgelost. Voor dezelfde waarde is een geldlening afgesloten tegen 2,68% rente met een looptijd van 50 jaar. Daarnaast is in 2015 voor € 16.269.000,- afgelost. De restant schuld bedraagt op 31 december 2015 € 257.748.000,-.

Renteontwikkeling

Bij de programmabegroting werd uitgegaan van een rente van 3% voor de financieringsbehoefte op lange termijn. Voor de financiering op korte termijn en de vier leningen met een zes-maands Euribor was een tarief van 0,25% (exclusief cap van gemiddeld 1,1%) gehanteerd. De rente van de vier leningen met een zes-maands Euribor lag in 2015 tussen de 0,029% en 0,184% (exclusief cap) en de rente in rekening-courant bedroeg in 2015 0,10%.

Risicobeleid

Het treasurybeleid is defensief en risicomijdend, en is er op gericht toekomstige risico's inzichtelijk te maken, te beheersen, te verminderen of te verschuiven. Het risicobeheer bestaat uit o.a. renterisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico, waarbij voor ons het renterisico het belangrijkste is. De uitvoering van de treasurytaak mag in ieder geval niet leiden tot een vergroting van de risico's voor de organisatie. Hierbij geldt dat het niveau van renterisico's in de komende jaren de wettelijke normen (de kasgeldlimiet en de renterisiconorm), zoals vastgelegd in de Wet Fido niet overschrijdt.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beoogt een zodanige opbouw van de leningenportefeuille dat het risico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen beperkt blijft. De renterisiconorm is voor de waterschappen vastgesteld op 30% van het begrotingstotaal bij aanvang van het betreffende jaar. Het waterschap heeft geen leningen met een renteherziening.

Renterisiconorm		Bedragen x € 1.000
1	Totaal begroting	114.449
2	Vastgesteld percentage	30%
3	Renterisiconorm (30% van 1)	34.335
4	Betaalde aflossingen	16.269 (excl. vervroegde aflossing)
	Ruimte (3-4)	18.066

Uit het voorgaande overzicht blijkt dat het waterschap het afgelopen jaar ruimschoots onder de norm is gebleven.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximum dat gesteld is aan de mate waarin van korte financiering (looptijd maximaal één jaar) gebruik mag worden gemaakt. In de 'Uitvoeringsregeling Fido' is dit maximum voor de waterschappen vastgesteld op 23% van het begrotingstotaal. Voor het waterschap betekent dit voor 2015 € 26 miljoen.

Periode (einde van het)	Vlottende schuld (-/-)/middelen	Kasgeldlimiet	Bedragen x € 1.000
			Ruimte onder kasgeldlimiet
1 ^e kwartaal	€ 39.800	€ 26.000	-/-€ 13.800
2 ^e kwartaal	€ 39.500	€ 26.000	-/-€ 13.500
3 ^e kwartaal	€ 21.700	€ 26.000	€ 4.300
4 ^e kwartaal	€ 23.800	€ 26.000	€ 2.200

2.8.7 Verbonden partijen

Dit hoofdstuk gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van de financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden, waarin het waterschap participeert en waarin het tevens een bepaalde bestuurlijke invloed kan uitoefenen. Het gaat hierbij om banden met derde partijen, waarbij realiseren van een publiek belang centraal staat.

Per partij kan sprake zijn van een financieel en/of bestuurlijk belang. De nadruk dient op de combinatie te liggen.

Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht.

Met financieel belang wordt bedoeld: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Nederlandse Waterschapsbank N.V.			
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Ingangsdatum	1954		
Participanten	Aandeelhouders: Staat der Nederlanden, 9 provincies en alle waterschappen.		
Publiek belang	Als huisbankier van de waterschappen levert de NWB diensten op het gebied van betalingsverkeer, electronic banking en consultancy. Doelstelling van de bank is het zo gunstig mogelijk en exact op maat aanbieden van de gewenste financieringen.		
Bestuurlijk belang	Het waterschap is vertegenwoordigd in de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA), naar rato van het aantal aandelen heeft het waterschap hierin stemrecht (6%). Ieder aandeel A heeft recht op 1 stem en ieder aandeel B geeft recht op 4 stemmen.		
Financieel belang	Het waterschap is aandeelhouder van 6,0% van het nominale aandelenkapitaal (4.380 aandelen A en 166 aandelen B). De AVA heeft in 2011 besloten vanaf 2012 geen dividend meer uit te keren, totdat voldaan wordt aan de kapitaaleisen van Basel III.		
Vermogen (jaarrekening 2014)	01-01	Eigen vermogen € 1.256 mln.	Vreemd vermogen € 86.946 mln.
	31-12	€ 1.303 mln.	€ 88.861 mln.
	resultaat 2014 € 49 mln. (2013 € 34 mln.)		
Beleidsvoornemens / -realisatie verbonden partij	Maatschappelijke relevantie, hoge kwaliteit, een sterke financiële positie en integriteit zijn de hoekstenen van het beleid van de bank. Voldoen aan de Basel III-norm (leverage ratio 3%) in 2018.		
Beleidsvoornemens / -realisatie waterschap omtrent verbonden partij	Geen		
Risico's	Voor de ontwikkeling van de nettowinst zijn in ieder geval van betekenis de hogere bankenbelasting als gevolg van een hoger balanstotaal, de bijdrage aan BRRD (resolutiefonds) en hogere toezichtskosten.		
Relatie met programma / paragraaf	Programma: Dekkingsmiddelen		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mr. drs. A.J.G. Poppelaars		

N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)	
Vestigingsplaats	Moerdijk
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Ingangsdatum	2010
Participanten	Waterschappen: AA en Maas, De Dommel, Brabantse Delta, Rivierenland, Vechtstromen,

N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)										
	Scheldestromen.									
Publiek belang	Duurzame oplossing op het gebied van het verwerken van zuiverings-slib tegen zo laag mogelijke kosten. Missie van SNB luidt: een voorbeeldfunctie bij de verwerking van zuiverings-slib. Zij garandeert continuïteit in slibverbranding met maximaal respect voor mens en milieu tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.									
Bestuurlijk belang	Het waterschap is vertegenwoordigd in de Raad van commissarissen en de aandeelhoudersvergadering.									
Financieel belang	Waterschap Scheldestromen heeft vanaf 2010 een aandeel van 7,8% in SNB. De waarde van de aandelen bedraagt € 354.014 (1-1-2012). Ter financiering is in 2010 in de vorm van een storting in de agioreserve een bedrag van ruim € 5,333 miljoen (7,8%) ingebracht door waterschap Scheldestromen. Binnen de bedrijfseconomische resterende levensduur wordt de agioreserve terugbetaald.									
Vermogen (jaarrekening 2014)	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>01-01</td> <td>€ 66,603 mln.</td> <td>€ 58,132 mln.</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>€ 86,053 mln.</td> <td>€ 33,925 mln.</td> </tr> </tbody> </table> resultaat 2014 € 24,2 mln. (2013 72,3 mln.)		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	01-01	€ 66,603 mln.	€ 58,132 mln.	31-12	€ 86,053 mln.	€ 33,925 mln.
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen								
01-01	€ 66,603 mln.	€ 58,132 mln.								
31-12	€ 86,053 mln.	€ 33,925 mln.								
Beleidsvoornemens / -realisatie verbonden partij	In 2010 is het Ondernemingsplan 2010-2015 vastgesteld, waarbij o.a. de volgende doelstellingen geformuleerd zijn: een sterke organisatie; slimme samenwerkingsverbanden en krachtig inzetten op grondstoffen- en energierugwinning. Binnen deze doelstellingen staan innovatie en efficiency voorop. In 2011 is gestart met de (voorbereiding) van de bouw van een AWZI met als doel de verdere verlaging van de emissies (met name ammoniak). De ingebruikname staat gepland voor januari 2013. Verder lopen er projecten om uiterlijk 2015 tot 100% fosfaatruigwinning te komen.									
Beleidsvoornemens / -realisatie waterschap omtrent verbonden partij	Waterschap Scheldestromen zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen zoals o.a. de bezettingsgraad van de installatie.									
Risico's	Onderbezetting van de installaties.									
Relatie met programma / paragraaf	Programma: Afvalwaterketen									
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Lid Raad van Commissaris ing. G. van Kralingen Vertegenwoordiger aandeelhoudersvergadering Mr.drs. A.J.G. Poppelaars									

Holding Facilitair Bedrijf Zeeland B.V. & Facilitair Bedrijf Zeeland B.V.	
Vestigingsplaats	Middelburg
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Ingangsdatum	2004
Participanten	Waterschap Scheldestromen
Publiek belang	De Holding Facilitair Bedrijf Zeeland BV heeft als activiteit het beheren van de aandelen van Facilitair Bedrijf Zeeland BV. Ter beperking van risico's is gekozen voor een Holding waarin eventueel vermogen kan worden ondergebracht. Facilitair Bedrijf Zeeland BV heeft als activiteiten het exploiteren van

Holding Facilitair Bedrijf Zeeland B.V. & Facilitair Bedrijf Zeeland B.V.		
	een aantal vergaderzalen en het bedrijfsrestaurant in het kantoor te Middelburg met als doel de vergaderruimten te verhuren aan derden.	
Bestuurlijk belang	Waterschap bezit 100% aandelen / 100% stemrecht	
Financieel belang	Gestort aandelenkapitaal van twee maal € 18.000,-	
Vermogen (jaarrekening 2014)	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
	01-01 € 26.710,-	€ 28.485,-
	31-12 € 23.442,-	€ 30.964,-
	resultaat 2014 -€ 3.000,- (2013 -€ 3.000,-)	
Beleidsvoornemens / -realisatie verbonden partij	Sinds november 2005 vinden er geen activiteiten meer plaats binnen de BV's.	
Beleidsvoornemens / -realisatie waterschap omtrent verbonden partij	Mogelijkheden onderzoeken voor deze BV's.	
Risico's	-	
Relatie met programma / paragraaf	Paragraaf: Bedrijfsvoering	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Leden dagelijks bestuur	

Stichting (Gemeenschappelijke regeling) Het Waterschapshuis		
Vestigingsplaats	Amersfoort	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Ingangsdatum	2012 (Stichting 2005)	
Participanten	De waterschappen	
Publiek belang	<p>Het Waterschapshuis is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de 25 waterschappen op het gebied van Informatie en Communicatie Technologie. Het Waterschapshuis heeft als doel het bevorderen van samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de natte sector.</p> <p>Onder begeleiding van Het Waterschapshuis spannen de waterschappen zich gezamenlijk in om de kwaliteit van de digitale dienstverlening naar burgers en bedrijven te verbeteren. Daarnaast is het streven gericht op een aanzienlijke kostenbesparing op alle ICT-uitgaven.</p>	
Bestuurlijk belang	Van elk deelnemend waterschap is één dagelijks bestuurslid afgevaardigd in het algemeen bestuur van Het Waterschapshuis. Deze leden kiezen uit hun midden de voorzitter en de andere vier leden van het dagelijks bestuur.	
Financieel belang	De bijdrage van Scheldestromen voor 2015 is geraamd op € 452.261,-. Over 2014 is een bedrag van € 25.784,- terugontvangen en de verdeling van de afwikkeling reserves € 14.721,-	
Vermogen (jaarrekening 2014)	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
	01-01 € 1,3 mln.	€ 0,9 mln.
	31-12 € 1,5 mln.	€ 1,4 mln.
	resultaat 2014 € 533.829,- (2013 € 1,0 mln.)	

Stichting (Gemeenschappelijke regeling) Het Waterschapshuis	
Beleidsvoornemens / -realisatie verbonden partij	Meer concreet heeft Het Waterschapshuis, als gezamenlijke ICT-dienst van de waterschappen tot doel om de kwaliteit van de bedrijfsvoering van de waterschappen te verbeteren, de ICT-processen efficiënter te maken en kosten te besparen, de innovatieve slagkracht te vergroten, het imago van de waterschappen als professionele moderne overheid te versterken en bredere facilitaire samenwerking van de waterschappen te stimuleren.
Beleidsvoornemens / -realisatie waterschap omtrent verbonden partij	Waterschap Scheldestromen volgt alle HWH-programma's kritisch (nut en noodzaak).
Risico's	-
Relatie met programma / paragraaf	Paragraaf: Bedrijfsvoering
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mr.drs. A.J.G. Poppelaars

Gemeenschappelijke regeling SaBeWa Zeeland										
Vestigingsplaats	Terneuzen									
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling									
Ingangsdatum	1-10-2012									
Participanten	De gemeenten Borssele, Goes, Kapelle, Tholen, Reimerswaal, Sluis, Terneuzen en Hulst en waterschap Scheldestromen.									
Publiek belang	SaBeWa staat voor Samenwerking Belastingen en Waardebepaling en verzorgt de heffing en invordering van de gemeentelijke en waterschapsbelastingen en de uitvoering van de Wet WOZ.									
Bestuurlijk belang	Van elke deelnemer is één dagelijks bestuurslid afgevaardigd in het algemeen bestuur van SaBeWa-Zeeland. Het dagelijks bestuur bestaat uit 1 lid namens het waterschap en 2 leden namens de gemeenten. De 3 leden worden gekozen uit het algemeen bestuur.									
Financieel belang	De kostenverdeelsleutels voor de deelnemers zijn: - uitvoering Wet onroerende zaken: aantal WOZ-objecten - onderdeel Heffen : het aantal aanslagregels - onderdeel Innen : het aantal aanslagbiljetten De verwachte (begrote) financiële bijdrage bedraagt in 2015 € 820.549,-									
Vermogen (jaarrekening 2014)	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>01-01</td> <td>-€ 1.359.577,- mln.</td> <td>€ 3,8 mln.</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>€ 263.858,- mln.</td> <td>€ 13,7 mln.</td> </tr> </tbody> </table> Verwacht resultaat 2015 € 263.858,- (2014 -€ 1,36 mln.)		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	01-01	-€ 1.359.577,- mln.	€ 3,8 mln.	31-12	€ 263.858,- mln.	€ 13,7 mln.
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen								
01-01	-€ 1.359.577,- mln.	€ 3,8 mln.								
31-12	€ 263.858,- mln.	€ 13,7 mln.								
Beleidsvoornemens / -realisatie verbonden partij	Optimaliseren van de processen.									
Beleidsvoornemens / -realisatie waterschap omtrent verbonden partij	Waterschap Scheldestromen zal ondersteuning verlenen op basis van dienstverleningsovereenkomsten voor huisvesting, automatisering en financiën.									
Risico's	-									
Relatie met programma / paragraaf	Programma: Optimale taak uitoefening									
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mr. drs. A.J.G. Poppelaars									

Gemeenschappelijke regeling RUD-Zeeland													
Vestigingsplaats	Terneuzen												
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling												
Ingangsdatum	2014												
Participanten	De 13 gemeenten in Zeeland, provincie Zeeland en waterschap Scheldestromen.												
Publiek belang	De RUD-Zeeland voert in opdracht van de gemeenten, provincie en het waterschap VTH milieutaken en VTH Wabotaken uit. Ze moet deze taken professioneel, doelmatig en volgens landelijk vastgestelde kwaliteitseisen en dienstverleningsnormen vervullen. Het takenpakket van de RUD-Zeeland ziet er als volgt uit: - ketentoezicht op grond, bouwstoffen en afval; - VTH-taken Wabo voor BRZO- en IPPC-bedrijven; - VTH-taken Wabo waarvoor de provincie vóór 01-10-10 bevoegd gezag was; - VTH-taken Milieu voor bedrijven waarvoor de gemeente bevoegd gezag is; - Overige taken uit het landelijk basispakket.												
Bestuurlijk belang	Van elke (15) deelnemer is één dagelijks bestuurslid afgevaardigd in het algemeen bestuur van SaBeWa Zeeland. Het dagelijks bestuur bestaat uit 1 lid namens de provincie, 1 lid namens het waterschap en 3 leden namens de gemeenten. Deze 5 leden worden gekozen uit het algemeen bestuur.												
Financieel belang	Voor 2015 is de bijdrage geraamd op € 153.000,-. De werkelijke bijdrage bedroeg in 2014 € 177.342,-.												
Vermogen (jaarrekening 2014)	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>01-01</td> <td>€ -</td> <td>€ -</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>€ 642.000,-</td> <td>€ 726.000,-</td> </tr> <tr> <td>resultaat 2014</td> <td>€ 642.000,-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	01-01	€ -	€ -	31-12	€ 642.000,-	€ 726.000,-	resultaat 2014	€ 642.000,-	
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen											
01-01	€ -	€ -											
31-12	€ 642.000,-	€ 726.000,-											
resultaat 2014	€ 642.000,-												
Beleidsvoornemens verbonden partij	Conform het bedrijfsplan het optimaliseren van de organisatie.												
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Het waterschap zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen.												
Relatie met programma / paragraaf	Programma's: Optimale taakuitoefening												
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mr.drs. A.J.G. Poppelaars												

Unie van Waterschappen	
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Vereniging
Ingangsdatum	1927
Participanten	De waterschappen
Publiek belang	De vereniging heeft tot doel de leden individueel en collectief bij te staan bij de vervulling van hun bestuurstaken. De Unie treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de Rijks-overheid, IPO, VNG en Europa.
Bestuurlijk belang	Het waterschap heeft zitting in de ledenvergadering (voorzitters van alle waterschappen).
Financieel belang	De bijdrage aan de vereniging wordt via een verdeelsleutel over de waterschappen verdeeld. In 2015 is een bedrag van € 319.183,- bijgedragen.

Unie van Waterschappen							
Vermogen (jaarrekening 2014)	<table border="0"> <tr> <td style="text-align: center;">Eigen vermogen</td> <td style="text-align: center;">Vreemd vermogen</td> </tr> <tr> <td>01-01 € 0,84 mln.</td> <td>€ 11,9 mln.</td> </tr> <tr> <td>31-12 € 0,81 mln.</td> <td>€ 13,0 mln.</td> </tr> </table> <p>resultaat 2014 € 27.000,- (2013 -€ 1,9 mln.)</p>	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	01-01 € 0,84 mln.	€ 11,9 mln.	31-12 € 0,81 mln.	€ 13,0 mln.
Eigen vermogen	Vreemd vermogen						
01-01 € 0,84 mln.	€ 11,9 mln.						
31-12 € 0,81 mln.	€ 13,0 mln.						
Beleidsvoornemens / -realisatie verbonden partij	<p>In het Bestuursprogramma 2010-2013 (genaamd Scherp aan de Wind) is het beleid op hoofdlijnen vastgesteld. Hierin wordt gestreefd naar een daadkrachtige, zichtbare, eensgezinde en betrouwbare Unie van Waterschappen.</p> <p>Hierbij zijn een viertal thema's benoemd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wateropgave (waterveiligheid, waterkwantiteit en -kwaliteit); 2. De kracht van Waterschappen (slagvaardig, doelmatig, zichtbaar); 3. Innovatieve oplossingen (innovatie overheid, internationale samenwerking); 4. De kracht van de Unie (visievorming, aangaan nieuwe coalities, aantrekkelijk werkgeverschap). 						
Beleidsvoornemens / -realisatie waterschap omtrent verbonden partij	Waterschap Scheldestromen zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen.						
Risico's	-						
Relatie met programma / paragraaf	Programma: Optimale taakuitoefening						
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mr. drs. A.J.G. Poppelaars						

Stichting Minas en Middelen Meester							
Vestigingsplaats	Goes						
Rechtsvorm	Stichting						
Ingangsdatum	2000						
Participanten	Zeeuws Agrarisch Jongeren Kontakt (ZAJK), provincie Zeeland, ZLTO, ZMF en het waterschap.						
Publiek belang	<p>De stichting stelt zich ten doel de emissie van mineralen en gewasbeschermingsmiddelen naar het milieu in Zeeland te verminderen door deze middelen in de landbouw efficiënter te gebruiken.</p> <p>Naast de uitvoering van concrete projecten doet MMM dienst als een afstemmingskader voor alle Zeeuwse projecten op het gebied van mineralen en gewasbeschermingsmiddelen.</p> <p>De winst van de stichting zit vooral in het gezamenlijk optrekken om binnen de landbouw een zo groot mogelijke milieuwinst te behalen. Dit is niet alleen goed voor het milieu, maar ook goed voor het imago van de landbouw.</p>						
Bestuurlijk belang	Het waterschap is in het bestuur van de stichting vertegenwoordigd.						
Financieel belang	<p>Het waterschap draagt bij in de verschillende onderzoeksprojecten. Jaarlijks wordt een bijdrage betaald van € 7.000,-.</p> <p>Bij de oprichting is een voorschot/startkapitaal verstrekt van € 37.500,-</p>						
Vermogen (jaarrekening 2014)	<table border="0"> <tr> <td style="text-align: center;">Eigen vermogen</td> <td style="text-align: center;">Vreemd vermogen</td> </tr> <tr> <td>01-01 € 99.000,-</td> <td>€ 75.000,-</td> </tr> <tr> <td>31-12 € 99.000,-</td> <td>€ 75.000,-</td> </tr> </table>	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	01-01 € 99.000,-	€ 75.000,-	31-12 € 99.000,-	€ 75.000,-
Eigen vermogen	Vreemd vermogen						
01-01 € 99.000,-	€ 75.000,-						
31-12 € 99.000,-	€ 75.000,-						

Stichting Minas en Middelen Meester	
	Verwacht resultaat 2014 € -
Beleidsvoornemens / -realisatie verbonden partij	
Beleidsvoornemens / -realisatie waterschap omtrent verbonden partij	
Risico's	-
Relatie met pro- gramma / paragraaf	Programma: Watersystemen
Bestuurlijke verte- genwoordiger	Ir. L. Mangnus

2.8.8 Bedrijfsvoering

Verbetering van de interne beheersing

Volgens de Waterschapswet moet verantwoording worden afgelegd of gedurende het jaar rechtmatig, dat wil zeggen overeenkomstig de externe- en interne wet- en regelgeving is gehandeld. Een hulpmiddel om te kunnen vaststellen of is voldaan aan de interne regelgeving en externe wet- en regelgeving is het uitvoeren van interne controle. Daarom zijn voor een aantal processen met een overwegend groot financieel belang (en interne controle daarop) controleplannen opgemaakt. Aan de hand daarvan hebben interne controles plaatsgevonden met het doel om fouten en onzekerheden in de administratie en/of in de financiële rapportages tijdig te signaleren, zo mogelijk te laten corrigeren en in de toekomst te voorkomen. Tevens hebben deze interne controles als doel de externe accountantscontrole tot een minimum te beperken en zo efficiënt mogelijk te laten plaatsvinden. De formele rechtmatigheidscontrole vindt door de accountant plaats bij de jaarrekening. De algemene vergadering heeft door middel van het vaststellen van het Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2015 met bijbehorend Normen- en Toetsingskader de kaders gesteld voor de rechtmatigheidscontrole van de accountant.

De interne controles zijn uitgesplitst in organisatiegerichte- en gegevensgerichte controles. Aan de hand van de organisatiegerichte controles wordt vastgesteld of overeenkomstig de bedoelde werkwijze wordt gehandeld. Aan de hand van de uitkomsten van de organisatiegerichte controles is het aantal gegevensgerichte controles bepaald. Aan de hand van de uitgevoerde interne controles zijn recapitulaties opgemaakt.

Aan de hand van deze recapitulaties en de daarbij behorende checklists en onderbouwingen is vervolgens nagegaan of voldoende waarnemingen zijn verricht, de benodigde onderbouwingen aanwezig waren en de juiste conclusies zijn getrokken. In de monitors die regelmatig aan het bestuur zijn aangeboden is gerapporteerd of er in het kader van rechtmatigheid sprake was van eventuele onvolkomenheden in de administratie(ve) (organisatie) en zo ja welke maatregelen er worden genomen om dit in de toekomst te vermijden.

Ondersteunende beheerproducten

De netto exploitatiekosten van de ondersteunende beheerproducten zijn met gebruikmaking van een aantal verdeelsleutels over de programma's verdeeld.

Wat waren de kosten?

(deze kosten zijn dus in de netto kosten van de programma's opgenomen)

Ondersteunend beheerproduct	Bedragen x € 1.000	
	Begroting 2015	Rekening 2015
Centraal management	890	464
Organisatiebeleid en -beheer	264	209
Personeelsbeleid en -beheer	1.455	1.710
Kwaliteit, ARBO en milieu	224	241
Interne voorlichting	389	346
Algemeen bestuurlijke en juridische ondersteuning	900	1.002
Concerncontrol en financieel beleid	1.039	1.334
Meerjarenraming en begroting	89	49
Management- en bestuursrapportages	19	10
Comptabiliteit	961	878
Informatiebeleid en automatisering	4.012	3.905
Centrale (geo)grafische informatie	1.637	1.827
Huisvesting	3.240	3.222
Interne faciliteiten	3.513	3.817
Bemonstering en analyse	111	56
Totaal netto exploitatiekosten, incl. aandelen	18.743	19.070

De grootste verschillen tussen de geraamde en werkelijke bedragen van een aantal producten zijn in de meeste gevallen onderlinge verschuivingen van personeelsuren.

De daling van de kosten op het product centraal management is hoofdzakelijk veroorzaakt door de in de loop van 2015 opgetreden wijziging in het directieteam. Na het vertrek van twee directeuren bestaat de directie alleen nog uit de secretaris-algemeen directeur.

Onderstaande activiteiten komen niet voor in de BBP-structuur, maar zijn voor waterschap Scheldestromen organisatorisch van belang zodat hiertoe (hulp)kostenplaatsen zijn gecreëerd.

Netto exploitatiekosten	Bedragen x € 1.000	
	Begroting 2015	Rekening 2015
Beheer centrale tractie	4.209	3.787
Engineering	1.479	214
Netto exploitatiekosten	5.688	4.001

Beheer centrale tractie

De lagere exploitatiekosten van deze hulpkostenplaats (€ 422.000,-) is in hoofdzaak een gevolg van de volgende factoren:

- lagere kapitaallasten i.v.m. lager rentepercentage en het niet vervangen van materieel € 180.000,-
- lagere kapitaallasten i.v.m. wijziging afschrijvingstermijn auto's € 115.000,-
- lagere personeelslasten, minder uren ingezet € 66.000,-
- opbrengst verkoop (oud) materieel € 61.000,-

Engineering

Deze (hulp)kostenplaats bestaat uit de centrale uitvoering van activiteiten van het ingenieursbureau. In de raming van de programmabegroting zijn hierbij ook de personele lasten, exclusief de activering van deze lasten, inbegrepen. In werkelijkheid heeft in 2015 de besteding van de personeelsuren veelal rechtstreeks op de daarvoor in aanmerking komende primaire producten plaatsgevonden. Het bedrag in de jaarrekening heeft dus slechts betrekking op € 24.000,- personeelslasten, € 125.000,- aandeel beheer centrale tractie, externe kosten € 90.000,- en onder aftrek van de opbrengst van € 25.000,- wegens diensten voor derden.

2.8.9 EMU-saldo

In het kader van de Economische en Monetaire Unie EMU is onder andere vastgelegd dat het begrotingstekort van een lidstaat niet meer mag bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product. Er is sprake van een tekort als overheden in een jaar meer uitgeven dan ontvangen.

Nederland verankert, conform in Europa gemaakte afspraken, de Europese begrotingsafspraken in de Wet Hof, zodanig dat alle lagen van de overheid gebonden zijn aan deze doelstellingen. Volgens de Europese begrotingseisen moet het structurele overheidsaldo van Nederland, oftewel het structurele EMU-saldo, zich op de middellange termijn ontwikkelen naar evenwicht. De grens voor het feitelijke EMU-tekort blijft 3 procent van het bruto binnenlands product (bbp). Het EMU-saldo bevat de inkomsten en uitgaven van de gehele Nederlandse overheid en beheersing hiervan is daarmee ook een verantwoordelijkheid van alle lagen van de overheid.

Waterschap Scheldestromen is als mede overheid (net als andere decentrale overheden) medeverantwoordelijk voor het Nederlandse EMU-saldo. In Unieverband is daarom afgesproken dat alle waterschappen in het jaarverslag een bijlage opnemen waaruit hun bijdrage aan het EMU-saldo blijkt. Lastig hierbij is dat het EMU-saldo is gebaseerd op het door de centrale overheid gehanteerde transactiestelsel, terwijl waterschappen net als de andere decentrale overheden het baten- en lastenstelsel gebruiken.

Voor de waterschappen als totaal zijn afspraken gemaakt over het maximale toegestane tekort en dit aan de hand van de begrotingstotalen verdeeld over de waterschappen. Dit betekent voor Scheldestromen dat in 2014 een maximaal tekort van € 15,1 miljoen was toegestaan. Momenteel zijn er geen sancties op de overschrijding van het tekort.

Het EMU-saldo op basis van de jaarrekening en programmabegroting 2015 kan als volgt berekend worden:

Berekening EMU-saldo		Bedragen x € 1.000	
		Rekening 2015	Primitieve begroting 2015
+	Resultaat	2.525	0
-	Dotaties/onttrekkingen aan reserves	-648	-3.224
-	Opbrengstsoort geactiveerde lasten	-3.890	-3.550
1	EMU-exploitatiesaldo	-2.013	-6.774
-	Bruto investeringen (excl. geactiveerde lasten)	-70.627	-67.144
+	Investeringsubsidies	46.127	44.121
+	Verkopen	560	0
+	Afschrijvingen	17.428	17.837
2	Invloed investeringen	-6.512	-5.186
+	Toevoeging aan voorzieningen	4.517	150
-	Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-1.735	-510
3	Invloed voorzieningen	2.782	-360
4	Invloed reserves	0	0
5	Deelneming en aandelen	98	0
EMU - SALDO		-5.645	-12.320

Analyse verschil tussen programmabegroting en jaarrekening

Het gerealiseerde EMU saldo voor Scheldestromen onderschrijft het toegestane tekort. Het verschil met de programmabegroting met € 6,7 mln heeft in hoofdzaak de volgende oorzaken:

- (per saldo) de lagere beschikking over reservemiddelen (€ 2,6 mln.);
- (per saldo) toename van de toevoeging aan de voorzieningen (€ 3,1 mln.);
- de invloed investeringsprojecten, incl. activering (-€ 1,5 mln.);
- het jaarrekeningresultaat (€ 2,5 mln.);

De onder a. en b. vermelde factoren zijn het gevolg van de in de begrotingswijzigingen opgenomen mutaties.

3 Jaarrekening

3.1 Exploitatierekening naar programma's

In het jaarverslag (hoofdstuk 2) zijn de toelichtingen per programma opgenomen.

Programma		Bedragen x € 1.000		
		Jaarrekening	Begroting, incl. 2 wijzigingen	Begroting
Waterkeringen				
Planvorming waterkeringen	Eigen plannen	544	527	527
	Plannen van derden	266	260	260
	subtotaal	810	787	787
Aanleg en onderhoud waterkeringen				
	Beheersinstrumenten	715	808	808
	Aanleg en onderhoud	5.899	5.702	10.329
	Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	79	315	315
	subtotaal	6.693	6.825	11.452
Totaal waterkeringen		7.503	7.612	12.239
Watersystemen				
Planvorming watersystemen	Eigen plannen	2.174	2.294	2.294
	Plannen van derden	714	820	820
	subtotaal	2.888	3.114	3.114
Inrichting en onderhoud watersystemen				
	Beheersinstrumenten	1.121	1.282	1.282
	Aanleg, verbetering en onderhoud	13.223	13.469	13.817
	Baggeren waterlopen en saneren van waterbodems	3.679	3.600	3.574
	Beheer hoeveelheid water	7.628	8.425	8.425
	Calamiteitenbestrijding	79	120	120
	Monitoring watersystemen	1.147	1.324	1.324
	subtotaal	26.877	28.220	28.542
Regulering (gedeeltelijk)				
	Stimulering en subsidies lozingen	404	534	534
	Subtotaal	404	534	534
Totaal watersystemen		30.169	31.868	32.190

Programma		Bedragen x € 1.000		
		Jaarrekening	Begroting, incl. 2 wijzigingen	Begroting
Afvalwaterketen				
Planvorming afvalwaterketen	Eigen plannen	623	788	788
	Plannen van derden	80	95	95
	Subtotaal	703	883	883
Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	Getransporteerd afvalwater	8.230	8.142	8.036
	Gezuiverd afvalwater	14.629	15.097	15.056
	Verwerkt slib	4.392	4.554	4.554
	Subtotaal	27.251	27.793	27.646
Totaal afvalwaterketen		27.954	28.676	28.529
Wegen				
Planvorming wegen	Eigen plannen	407	331	331
	Plannen van derden	128	82	82
	subtotaal	535	413	413
Aanleg en onderhoud wegen	Beheersinstrumenten	186	141	141
	Aanleg en onderhoud	3.448	5.141	5.322
	Wegenverkeersregeling en -verkeersveiligheid	3.570	2.837	2.837
	subtotaal	7.204	8.119	8.300
Totaal wegen		7.739	8.532	8.713
Optimale taakuitoefening				
Vergunningverlening en handhaving	Beheer Keurkwartet en VTH-beleid	2	0	0
	Vergunningen en meldingen	1.060	1.107	1.107
	Adviezen vergunningen	52	0	0
	Toezicht	88	350	350
	Handhaving	1.208	1.179	1.179
	subtotaal	2.410	2.636	2.636
Heffing en invordering	Belastingheffing	1.910	1.857	1.857
	Invordering	-47	-33	-33
	subtotaal	1.863	1.824	1.824
Bestuur en externe communicatie	Bestuur	4.333	3.990	1.174
	Externe communicatie	735	648	648
	subtotaal	5.068	4.638	1.822
Totaal optimale taakuitoefening		9.341	9.098	6.282

Programma		Bedragen x € 1.000		
		Jaarrekening	Begroting, incl. 2 wijzigingen	Begroting
Dekkingsmiddelen				
	Onvoorzien	0	200	200
	Kwijtschelding en oninbaarverklaring	1.656	1.498	1.498
	Dividend en overige algemene opbrengsten	-2.691	-2.847	-2.847
	Belastingopbrengsten	-83.548	-83.580	-83.580
	Totaal dekkingsmiddelen	-84.583	-84.729	-84.729
	Mutaties reserves	-648	-1.057	-3.224
	Resultaat (batig saldo)	-2.525	0	0

3.2 Begrotingsrechtmatigheid

Op grond van artikel 99 Waterschapswet zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig. Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige overschrijdingen is het criterium “passend binnen het door het algemeen bestuur uitgezette beleid” van belang. De algemene vergadering heeft in de Financiële verordening opgenomen dat voor overschrijdingen van de programma’s tot en met 5% van de netto-kosten geen toestemming vooraf nodig is indien zij passen binnen het vastgestelde beleid. Het begrotingscriterium is verder uitgewerkt in de Kadernota 2013 van het Platform Rechtmatigheid. In het Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening zijn de normen/richtlijnen uit de Kadernota overgenomen en nader geconcretiseerd. Er zijn in 2015 geen programma’s waarvan de netto-kosten met meer dan 5% zijn overschreden.

3.3 Exploitatierkening naar kostendragers

x€ 1.000

Kostendrager	JAARREKENING 2015				PROGRAMMABEGROTING 2015 na wijzigingen				PROGRAMMABEGROTING 2015			
	Totaal	categorie- kosten en - opbrengsten watersysteem- heffingen	watersysteem- en wegenbeheer	zuiverings- beheer, incl. aandeel heffing en invordering	Totaal	categorie- kosten en - opbrengsten watersysteem- heffingen	watersysteem- en wegenbeheer	zuiverings- beheer, incl. aandeel heffing en invordering	Totaal	categorie- kosten en - opbrengsten watersysteem- heffingen	watersysteem- en wegenbeheer	zuiverings- beheer, incl. aandeel heffing en invordering
Kosten en opbrengsten												
nettokosten	82.707	1.307	48.994	32.406	85.785	1.254	51.602	32.930	87.952	1.254	55.741	30.957
onvoorziene uitgaven	-		-	-	200		199	1	200		199	1
dividend en overige opbrengsten	2.692	19	2.644	29	2.848	54	2.673	121	2.848	54	2.673	121
oninbaarverklaring belastingen	275	84		191	212	107		105	212	107		105
kwijtschelding belastingen	1.381	630		752	1.286	558		728	1.286	558		728
sub-totaal	81.671	2.001	46.350	33.320	84.635	1.865	49.128	33.643	86.802	1.865	53.267	31.670
Belastingopbrengst	83.548	1.513	50.989	31.046	83.578	978	51.096	31.504	83.578	978	51.096	31.504
Resultaat voor bestemming	1.877	488	4.639	2.274	1.057	887	1.969	2.139	3.224	887	2.171	166
Mutaties reserves:	648	887	2.193	1.954	1.057	887	1.969	2.139	3.224	887	2.171	166
onttrekking/toevoeging aan algemene reserves	1.137		2.823	1.686	1.137		2.823	1.686	1.370		1.370	
onttrekking/toevoeging aan tariefegalisatiereserves	1.032	887		145	1.032	887		145	1.032	887		145
onttrekking/toevoeging aan overige bestemmingsreserves	753		630	123	1.162		854	308	822		801	21
Resultaat na bestemming	2.525	399	2.446	320	-0	0	0	-0	0	0	0	0

3.3.1 Toelichting op exploitatierekening naar kostendragers

Gelet op het belang van de belastingheffing voor waterschappen dient het overzicht naar kostendragers meer inzicht te verschaffen in de lasten die bij de belastingplichtigen worden neergelegd. Voor waterschap Scheldestromen is dat voor de watersysteemheffing de kostendrager watersysteembeheer, incl. wegenbeheer en voor de zuiveringsheffing het zuiveringsbeheer. Naast genoemde kostendragers worden nog kosten en opbrengsten rechtstreeks naar de categorieën van de heffingsplichtigen van de watersysteemheffing gebracht. Deze zijn afzonderlijk in beeld gebracht.

Het resultaat voor bestemming bevat alle netto kosten exclusief de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

In onderstaand overzicht zijn de negatieve resultaten per categorie watersysteemheffing weergegeven.

x € 1.000				
Categorie watersysteemheffing	begroting	rekening	verschil	Toelichting
ingezetenen:				
- opbrengst belasting	-13.736	-13.942	-206	incl. -36 voorgaande jaren
- kwijtschelding	558	629	71	incl. 94 voorgaande jaren
- toevoeging voorziening belastingdebiteuren	70	51	-19	
- kosten heffing en invordering	137	131	-6	
- kosten bestuur (verkiezingen)	-	3	3	
- mutatie egalisatiereserve	-238	-238	-	
- rente tariefegalisatiereserve	-54	-21	33	
positief resultaat			-124	
ongebouwd:				
- opbrengst belasting	-9.688	-9.479	209	incl. 35 voorgaande jaren
- toevoeging voorziening belastingdebiteuren	9	16	7	
- kosten heffing en invordering	151	159	8	
- mutatie egalisatiereserve	101	101	-	
- rente tariefegalisatiereserve	-4	-1	3	
negatief resultaat			227	
natuurterreinen:				
- opbrengst belasting	-126	-119	7	incl. 1 voorgaande jaren
- kosten heffing en invordering	25	26	1	
- rente tariefegalisatiereserve	-	-	-	
negatief resultaat			8	
gebouwd:				
- opbrengst belasting	-27.859	-28.405	-546	incl. -227 voorgaande jaren
- toevoeging voorziening belastingdebiteuren	28	17	-11	
- kosten heffing en invordering	941	987	46	
- mutatie egalisatiereserve	-750	-750	-	
- rente tariefegalisatiereserve	3	4	1	
positief resultaat			-510	
Recapitulatie resultaat categorie belastingheffing:				
- opbrengst belastingen, excl. verontreinigingsheffing	-51.409	-51.945	-536	
- kwijtschelding	558	629	71	
- toevoeging voorziening belastingdebiteuren	107	84	-23	
- kosten heffing en invordering	1.254	1.303	49	
- kosten bestuur	-	3	3	
- mutatie egalisatiereserve	-887	-887	-	
- rente tariefegalisatiereserve	-55	-18	37	lager saldo reserves en lager rentepercentage
positief resultaat			-399	

Watersysteem- en wegenbeheer

De netto kosten van deze kostendrager zijn in werkelijkheid € 2,6 mln lager dan in de programmabegroting incl. wijzigingen was voorzien.

De verlaging van de kosten van deze kostendrager kan als volgt worden weergegeven.

- lagere kapitaallasten, o.a. i.v.m. lager omslagrentepercentage	€ 0,6 mln
- lager aandeel beheer centrale tractie	€ 0,4 mln
- lagere externe kosten	<u>€ 2,0 mln</u>
	€ 3,0 mln
- hogere aandelen ondersteunende producten en personeelslasten	€ 0,3 mln
- hoger aandeel in de kosten van het bestuur	<u>€ 0,1 mln</u>
	<u>€ 0,4 mln</u>
	<u>€ 2,6 mln</u>

Zuiveringsbeheer

De netto kosten, exclusief de producten belastingheffing en invordering, en de gevolgen van de mutaties in de reserves, van de kostendrager zuiveringsbeheer zijn € 0,3 mln lager dan geraamd.

Dit verschil bestaat in hoofdzaak uit:

- hogere kapitaallasten, o.a. i.v.m. hoger omslagrentepercentage	+€ 0,2 mln
- hoger aandeel kosten van bestuur	+€ 0,1 mln
- aandeel vorming reserve uitvoering innovatie	+€ 0,2 mln
- lagere aandelen ondersteunende beheerproducten en tractie	-€ 0,2 mln
- lagere externe kosten en hogere opbrengsten (per saldo)	<u>-€ 0,6 mln</u>
	<u>-€ 0,3 mln</u>

Het resultaat van het zuiveringsbeheer bestaat uit het resultaat van daadwerkelijke beheer van deze waterschapstaak en het resultaat van de belastingheffing en invordering.

- batig resultaat zuiveringsbeheer	€ 278.000,-
- nadelig resultaat zuiveringsheffing	<u>€ 598.000,-</u>
nadelig resultaat	<u>€ 320.000,-</u>

Het resultaat van de zuiveringsheffing is in onderstaand overzicht opgenomen.

x € 1.000			
<u>zuiveringsheffing</u>	<u>begroting</u>	<u>rekening</u>	<u>verschil</u>
- opbrengst zuiveringsheffing	-31.503	-31.046	457
- kwijtschelding	728	751	23
- toevoeging voorziening belastingdebiteuren	105	192	87
			hogere toevoeging i.v.m. toename ouderdom openstaande posten voorgaande jaren (2013 en ouder)
- kosten heffing en invordering	571	560	-11
- mutatie egalisatiereserve	-145	-145	-
- rente tariefegalisatiereserve	-67	-25	42
			lager saldo reserves en lager rentepercentage
negatief resultaat			<u>598</u>

Een specificatie van de mutaties in de reserves is in onderstaande tabel opgenomen. Alleen in de overige bestemmingsreserves hebben ten opzichte van de programmabegroting (incl. wijzigingen) nog wijzigingen plaatsgevonden.

X € 1.000

Omschrijving	Begroting (incl. wijzigingen)		Jaarrekening	
Algemene reserve watersysteembeheer:		-2.823		-2.823
toevoegingen	-4.193		-4.193	
onttrekkingen	1.370		1.370	
Algemene reserve zuiveringsbeheer:		1.686		1.686
onttrekkingen	1.686		1.686	
Tariefegalisatiereserves:		1.032		1.032
- watersysteemheffing gebouwd:				
onttrekking	750		750	
- watersysteemheffing ongebouwd:				
toevoeging	-101		-101	
- watersysteemheffing ingezetenen:				
onttrekking	238		238	
- zuiveringsheffingsheffing:				
onttrekking	145		145	
Overige bestemmingsreserves:		1.162		753
Af: onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves:				
- afschrijving geluidsinstallatie	43		43	
- groot onderhoud waterkeringen	510		510	
- overname waterkeringen Rijkswaterstaat	140		140	
- EHK-maatregelen wegen Zeeuws-Vlaanderen	129		129	
- afkoopsom overname wegen Provincie Zeeland Zeeuws-Vlaanderen, kapitaallasten fietspaden	140		101	
- uitgestelde werkzaamheden 2014	700		700	
Bij: toevoeging groot onderhoud waterkeringen	-500		-500	
vorming reserve uitvoering innovatie			-370	
Totaal		1.057		648

3.4 Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten met toelichting

Grtbk.-code	Omschrijving van de kosten- en opbrengstsoortgroep	Bedragen x € 1.000		
		Rekening	Begroting, incl. 2 wijzigingen	Begroting
		€	€	€
	<u>KOSTEN</u>			
41	Rente en afschrijvingen	23.607	24.609	24.874
42	Personeelslasten	32.460	32.694	32.574
43	Goederen en diensten van derden	49.956	51.310	50.590
44	Bijdragen aan derden	6.326	6.062	6.062
45	Toevoeging aan voorzieningen/onvoorzien	3.957	4.001	350
	Totaal kosten	116.306	118.676	114.450
	<u>OPBRENGSTEN</u>			
81	Financiële baten	1.415	1.655	942
82	Personeelsbaten	533	500	500
83	Goederen en diensten aan derden	9.826	9.756	8.841
84	Bijdragen van derden	20.628	20.077	15.312
85	Waterschapsbelastingen	81.891	82.081	82.081
86	Interne verrekeningen	3.890	3.550	3.550
	Totaal opbrengsten	118.183	117.619	111.226
	Exploitatieresultaat voor mutaties reserves	-1.877	1.057	3.224
	<u>RESERVES</u>			
49/89	Mutaties in reserves	-648	-1.057	-3.224
	Exploitatieresultaat te bestemmen	-2.525	0	0

3.4.1 Toelichting exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten

In deze paragraaf wordt globaal ingegaan op de verschillen tussen de bedragen van de programmabegroting na wijzigingen en de jaarrekening.

Kostensoorten (voordeel € 2,4 mln.)

Kapitaallasten (voordeel € 1,0 mln.)

De afschrijvingslasten zijn € 409.000,- lager dan geraamd. De totale afschrijvingen bedragen € 17.428.000,-. Deze verlaging wordt enerzijds veroorzaakt door de verlenging van de afschrijvingstermijn van 7 naar 9 jaar op de auto's en anderzijds door vertraging van de uitvoering van enkele projecten, waardoor afschrijving hierop in 2015 nog niet plaatsvond.

De rentelasten zijn € 593.000,- lager dan de in de tweede wijziging van de programmabegroting opgenomen raming. Dit voordelig verschil is voor € 262.000,- een gevolg van de lagere bespaarde rente over de reserves omdat de marktrente zo laag is. Het restant (€ 331.000) van het verschil is het gevolg van het later aantrekken van geldleningen en het afsluiten van deze leningen tegen een lager rentepercentage dan was geraamd.

Personeelslasten (voordeel € 0,2 mln.)

De totale personeelslasten vallen € 234.000,- lager uit dan begroot. Het verschil, ten opzichte van de begrote € 32,7 miljoen, wordt grotendeels veroorzaakt door onderstaande factoren:

- De formatie in de primitieve programmabegroting 2015 was 441 fte. Dit is ook de per 31-12-2015 gerealiseerde bezetting. Opgemerkt moet worden dat per 1-1-2016 en 1-4-2016 diverse medewerkers met pensioen gaan door gebruik te maken van de 61+ maatregel. In 2016 is daarom de formatie begroot op 429,5.
- In de programmabegroting is rekening gehouden met een algemene salarisverhoging van 1% (€ 275.000,-). Doordat de cao onderhandelingen in 2014 vastliepen is in de nieuwe cao afgesproken in 2015 een eenmalige bedrag van € 750 per formatieplaats (totaal € 330.000,-) uit te keren. Daarnaast is, conform de cao per 1 januari 2015, 0,73% algemene salarisverhoging uitbetaald (€ 200.000,-). Deze wordt volledig gecompenseerd door de lagere pensioenpremie.
- De sociale lasten (werkgeverspremies begroot € 6,24 miljoen) vallen ca. € 400.000,- lager uit. Dit is grotendeels veroorzaakt door de daling van de pensioenpremie die deels (op basis van de cao) is omgezet in een algemene salarisverhoging.
- Minder inhuur van uitzendkrachten dan begroot (€ 150.000,-). Er was een bedrag van € 1.410.000,- begroot voor uitzendkrachten. De inhuur heeft grotendeels betrekking op de inhuur van ingenieursdiensten voor de voorbereiding en uitvoering van investeringsprojecten. Hiervoor was in 2015 minder inhuur benodigd dan begroot.
- Diverse hogere overige personeelslasten (€ 60.000,-). Dit betreft diverse posten waaronder overwerk, kosten geneeskundige dienst en kosten catering.

Goederen en diensten van derden (voordeel € 1,4 mln.)

Dit voordeel heeft in hoofdzaak op de volgende leveringen en diensten betrekking:

- te hoge inschatting van declarabele kosten van voorbereiding en uitvoering voor het Projectbureau Zeeweringen (zie ook onder de opbrengsten)	€ 483.000,-
- lagere diensten en leveringen automatisering	€ 334.000,-
- lagere energiekosten zuiveringstechnische werken	€ 110.000,-
- lagere energiekosten poldergemalen	€ 36.000,-
- lagere beheer- en onderhoudskosten poldergemalen	€ 255.000,-
- lagere onderhoudskosten zuiveringstechnische werken	€ 256.000,-
transporteren	€ 1.474.000,-

	transport	€ 1.474.000,-
-	lagere kosten externe inkoopondersteuning	€ 130.000,-
-	minder behoefte aan chemicaliën	€ 204.000,-
-	minder diensten door derden voor engineering	€ 42.000,-
-	lagere onderzoekskosten monitoring	€ 135.000,-
		<u>€ 1.985.000,-</u>
Af: hogere kosten in verband met:		
-	premies verzekeringen	€ 47.000,-
-	kosten calamiteitenbestrijding wegen	€ 89.000,-
-	kosten advisering personeelsbeleid en -beheer	€ 122.000,-
-	centrale geografische informatie	€ 74.000,-
-	onderhouds- en inrichtingskosten hoofdkantoren, waaronder herstel na waterschade (€ 142.000)	€ 204.000,-
-	overige per saldo	€ 49.000,-
		<u>€ 585.000,-</u>
		<u>€ 1.400.000,-</u>

Bijdragen aan derden (nadeel € 0,3 mln.)

Dit nadelig verschil wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het verstrekken van bijdragen aan gemeenten in verband met het wegenbeheer (€ 135.000,-) en voor € 110.000,- aan hogere bijdragen aan twee bedrijven in het kader van de afhaakproblematiek lozing afvalwater op een zuiveringstechnisch werk van het waterschap. Verder was de solidariteitsbijdrage aan het Rijk voor het HWBP € 40.000,- hoger dan geraamd.

Toevoeging aan voorzieningen/onvoorzien (voordeel € 0,1 mln.)

In 2015 is over € 40.000,- uit de post onvoorzien uitgaven beschikt. De kosten zijn verantwoord op het betreffende product, waardoor op de post onvoorzien geen kosten zijn verantwoord.

Aan de personele voorzieningen is per saldo in totaal € 3.957.000,- toegevoegd. Dit bedrag bestaat uit een toevoeging wegens rente van € 75.000,- (de raming was € 150.000,-), het toevoegen en actualiseren (-€ 56.000,-) personele voorzieningen, waarvan € 3.185.000,- ter dekking bestemd is voor de eind 2015 getroffen personele maatregel.

Ook is in het totaalbedrag begrepen de toevoeging van € 753.000,- aan de wachtgelden- en pensioenvoorzieningen voor bestuurders.

De bij de 2^e wijziging van de programmabegroting voorgenomen te vormen voorziening van € 300.000,- voor de uitvoering van innovatie is gewijzigd in een bestemmingsreserve.

Opbrengstsoorten (voordeel € 0,6 mln.)

Financiële baten (nadeel € 0,2 mln.)

De financiële baten bestaan uit de volgende opbrengsten:

-	rente uitgezet geld in garantieproduct	€ 360.000,-
-	verhoging rendement garantieproduct	€ 713.600,-
-	bespaarde rente reserves en voorzieningen	€ 319.600,-
-	overige renteopbrengsten	€ 21.400,-
		<u>€ 1.414.600,-</u>

Het verhoogde rendement van het garantieproduct was niet in de programmabegroting geraamd. De verhoging is het gevolg van de ontwikkeling van de beurskoersen. In de 2^e wijziging van de programmabegroting is dit bedrag alsnog opgevoerd.

De opbrengst bespaarde rente is € 262.300,- lager dan geraamd in verband met de lage stand van de markrente. Bij de programmabegroting was een percentage gehanteerd van 2,5%, terwijl in werkelijkheid dit rentepercentage is bepaald op 1,22%.

De overige renteopbrengsten waren in de programmabegroting niet voorzien. Het betreft in hoofdzaak rente voor het aantrekken van kasgelden.

Personeelsbaten (voordeel € 0,03 mln.)

Deze baten bestaan uit ontvangen ziekengelden/uitkeringen, opbrengst wegens uitgeleend personeel, opname levenslooptegoeden en seniorenverlof en diverse inhoudingen. Het voordeel is hoofdzakelijk een gevolg van een niet voorziene verkregen subsidie van de Rijksdienst voor ondernemend Nederland voor de MBO opleiding praktijkleerplaatsen.

Goederen en diensten aan derden (voordeel € 0,1 mln.)

Het nadeel op deze hoofdobbrengstsoort kan als volgt worden gespecificeerd:

- hogere opbrengst verkoop gronden	€ 307.000,-
- opbrengst verkoop (oud) tractiematerieel	€ 60.000,-
- hogere opbrengst diensten voor derden zuiveringsbeheer	€ 224.000,-
- hogere opbrengst precarioheffing	€ 54.000,-
- hogere opbrengst parkeren en diensten voor derden wegenbeheer	€ 59.000,-
- per saldo diverse hogere en lagere opbrengsten verkopen en diensten voor derden	€ 13.000,-
	<u>€ 717.000,-</u>
- lagere opbrengst diensten voor het Projectbureau Zeeweringen	€ 647.000,-
	<u>€ 70.000,-</u>

Bijdragen van derden (voordeel € 0,6 mln.)

Het voordeel heeft betrekking op de volgende ontvangen bijdragen:

- subsidie HWBP Project Overstijgende Verkenning piping	€ 175.000,-
- ontvangen schadevergoedingen	€ 250.000,-
- diverse overige subsidies en bijdragen	€ 126.000,-
	<u>€ 551.000,-</u>

In de verkregen schadevergoedingen is een bedrag van € 142.000,- begrepen in verband met de geleden waterschade in het hoofdkantoor Middelburg.

Waterschapsbelastingen (nadeel € 0,19 mln.)

De specificatie van de netto-belastingopbrengsten is als volgt:

Belastingsoort	Bedragen in € mln.	
	Begroting	Rekening
Watersysteemheffing:		
- Ingezetenen	13,108	13,262
- Gebouwd	27,831	28,388
- Ongebouwd	9,679	9,462
- Natuurterreinen	0,126	0,119
Zuiveringsheffing:		
- huishoudens	22,900	22,190
- bedrijven	7,770	7,914
Verontreinigingsheffing:	0,667	0,556
Totaal	82,081	81,891

Analyse belastingopbrengsten
bedragen x € 1.000,-

Totaal opbrengst - 190

Ingezetenen	+ 154	
meeropbrengst 2015		170
minder kwijtschelding 2015		22
meeropbrengst nog opgelegd voorgaande jaren		35
meer kwijtscheldingen voorgaande jaren		- 94
lagere toevoeging voor oninbaar		22

Gebouwd	+ 557	
meeropbrengst 2015		319
meeropbrengst voorgaande jaren (2013 en 2014)		227
lagere toevoeging voor oninbaar		11

Bij begroting 2015 nog rekening gehouden met een daling waarde gebouwd van 1%, in werkelijkheid ongeveer 0%. Idem voor voorgaande jaren, waarde ontwikkeling bij begroting 2014 - 3%, in werkelijkheid minder dan 3%.

Ongebouwd	- 217	
opbrengst 2015		- 175
Opbrengst voorgaande jaren		- 35
hogere toevoeging voor oninbaar		- 7

Natuur	- 7	
Opbrengst 2015		- 6
voorgaande jaren		- 1

Oppervlakte ongebouwd 2015 versus begroting - 2.750 ha
 idem natuur versus begroting - 1.157 ha
 Ten opzichte van 2014 is er van de kadastrale oppervlakte 5.143 ha meer toegerekend aan gebouwd.

Zuiveringsheffing huishoudens	- 710	
Opbrengst 2015		- 592
minder kwijtschelding 2015		70
Opbrengst voorgaande jaren		-
Meer kwijtschelding voorgaande jaren		- 93
hogere toevoeging voor oninbaar		- 95

Het waterschap en Sabewa Zeeland doen onderzoek naar de lagere opbrengst zuiveringsheffing huishoudens. Voor 2014 is in deze jaarrekening -evenals in de jaarrekening 2014- een bedrag opgenomen voor nog op te leggen aanslagen. Voor 2015 heeft dit voorzichtigheidshalve niet plaatsgevonden. Voor het opgenomen bedrag van 2014 ad € 529.000,- wordt bij de bestemming van het resultaat voorgesteld hiervoor een bestemmingsreserve te vormen, zodat een eventuele lagere opbrengst niet ten laste van 2016 komt.

De hogere toevoeging voor oninbaar wordt veroorzaakt door het toepassen van een hoger geschat percentage oninbaarheid naarmate de vorderingen langer openstaan.

Zuiveringsheffing bedrijven	+ 144	
opbrengst 2015		- 238
Opbrengst voorgaande jaren		372
lagere toevoeging voor oninbaar		10

Voor 2015 is er een lagere prognose voor meetbedrijven (- 4.000 ve). Dit wordt onder andere veroorzaakt door het meer gaan voorzuiveren door diverse bedrijven. Opbrengst voorgaande jaren hoger door zowel oplegging definitief tabelbedrijven 2013 en 2014.

Interne verrekeningen (voordeel € 0,3 mln.)

De geactiveerde lasten bestaan uit:

	<u>Begroting</u>	<u>Jaarrekening</u>
- personeelslasten	€ 2,947 mln.	€ 3,328 mln.
- bouwrente	€ 0,265 mln.	€ 0,250 mln.
- overige	€ 0,338 mln.	€ 0,312 mln.

Mutaties in reserves

De mutaties in de algemene reserves en bestemmingsreserves zijn in onderstaand overzicht opgenomen.

De kolom begroting betreft de door de algemene vergadering genomen besluiten in de programmabegroting en begrotingswijzigingen.

De lagere onttrekkingen aan de bestemmingsreserves is o.a. het gevolg van lagere kapitaallasten van de uitvoering van het fietspadenplan Zeeuws-Vlaanderen.

Reserve	(bedragen x € 1)	Begroting	Rekening	Verschil
Onttrekking aan tariefegalisatie watersysteemheffing gebouwd		750.000	750.000	0
Toevoeging aan tariefegalisatie watersysteemheffing ongebouwd		-101.000	-101.000	0
Toevoeging aan tariefegalisatie watersysteemheffing ingezetenen		238.000	238.000	0
Onttrekking aan tariefegalisatie zuiveringsheffing		145.000	145.000	0
Onttrekking aan algemene reserve zuiveringsbeheer		1.686.000	1.686.000	0
Per saldo toevoeging aan algemene reserve watersysteembeheer		-2.823.000	-2.823.000	0
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves		1.662.000	1.623.000	-39.000
Toevoeging aan bestemmingsreserve groot onderhoud waterkeringen		-500.000	-500.000	0
Vorming bestemmingsreserve uitvoering innovatie			-370.000	-370.000
	Totaal	1.057.000	648.000	-409.000

3.4.2 WNT

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Waterschap Scheldestromen van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum.

Op grond van de WNT mag in 2015 het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector maximaal 100% van het ministersalaris zijn. Dat komt in 2015 neer op € 178.000, inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever. In 2014 was de norm nog 130% ofwel: € 230.474. Voor bestaande contracten geldt het overgangsrecht. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

De WNT bevat een openbaarmakingsverplichting (publicatie) in het financieel verslaggevingsdocument van de organisatie en inzending aan de (vak)minister van de bezoldiging van:

1. topfunctionarissen;
In de wet is opgenomen dat secretarissen van waterschappen als topfunctionaris worden aangemerkt, omdat bij deze functie sprake is van leidinggeven aan de gehele organisatie. De bezoldiging stijgt niet uit boven het bezoldigingsmaximum.
2. overige functionarissen met een bezoldiging die uitstijgt boven het maximum, hiervan dient tevens de bezoldiging van het voorgaand jaar te worden opgenomen;
Er zijn bij waterschap Scheldestromen geen functionarissen met een bezoldiging die uitstijgt boven het bezoldigingsmaximum.
3. uitkeringen wegens het beëindigen van het dienstverband die uitstijgen boven het bezoldigingsmaximum.
Er zijn bij waterschap Scheldestromen geen uitkeringen die uitstijgen boven het bezoldigingsmaximum.

Het onderstaande overzicht wordt in het kader van de WNT gepubliceerd, het betreft de verplichte publicatie van topfunctionarissen.

Bezoldiging topfunctionarissen

<i>bedragen x € 1</i>	J.A. de Visser
Functie(s)	Secretaris algemeen-directeur
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	-
Individueel WNT maximum	178.000,-
Bezoldiging	
Beloning	161.027,-
Belastbare onkostenvergoedingen	3.157,-
Beloningen betaalbaar op termijn	12.420,-
Totaal bezoldiging	176.604,-
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.

3.5 Balans met toelichting

3.5.1 Balans

Omschrijving activa en passiva	31-12-2015	31-12-2014
Activa		
Vaste activa:		
Immateriële vaste activa	8.432.268	7.397.742
Materiële vaste activa	253.748.752	244.642.888
Financiële vaste activa	22.597.222	22.085.763
Totaal vaste activa	284.778.242	274.126.393
Vlottende activa:		
Vorderingen	11.819.646	10.030.020
Vorraden	4.119.965	3.649.855
Overlopende activa	22.982.881	8.937.091
Liquide middelen	18.484	6.773
Totaal vlottende activa	38.940.976	22.623.739
Totaal activa	323.719.218	296.750.132
Passiva		
Vaste passiva:		
Algemene reserves	9.151.759	6.258.321
Tariefegalisatiereserves	3.044.791	5.356.938
Overige bestemmingsreserves	7.692.796	7.308.117
Resultaat	2.525.312	1.614.331
Totaal eigen vermogen	22.414.658	20.537.707
Voorzieningen	7.450.240	4.667.349
Langlopende schulden	257.747.856	214.016.758
Totaal vaste passiva	287.612.754	239.221.814
Vlottende passiva:		
Kortlopende schulden	23.560.481	34.799.320
Overlopende passiva	12.545.983	22.728.998
Totaal vlottende passiva	36.106.464	57.528.318
Totaal passiva	323.719.218	296.750.132

3.5.2 Toelichting op de balans

Waarderingsgrondslagen

De door de algemene vergadering op 6 oktober 2011 vastgestelde nota waardering en afschrijving van activa 2011 vormt de basis voor de waarderingsgrondslagen en afschrijvingstermijnen voor vaste activa. Deze nota heeft als ingangsdatum 1 januari 2011 en is niet van toepassing op investeringen die voor 1 januari 2011 gestart of afgerond zijn met uitzondering voor de beide hoofdkantoren en de werkplaatsen/loodsen IJzendijke en Hulst. Voor deze uitzonderingen zijn nieuwe grondslagen (afschrijven, rekening houdend met een restwaarde) vastgesteld.

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de onderscheiden posten en onderdelen zijn als volgt:

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met eventuele subsidies, bijdragen van derden en bijdragen uit voorzieningen. Daarnaast zijn de jaarlijkse afschrijvingen op basis van geschatte economische levensduur (bij materiële activa) in mindering gebracht.

Afschrijving van de activa vindt vanaf het jaar na investering plaats.

Op één object na wordt er volgens de lineaire methode afgeschreven. Alleen op de bouw van het hoofdkantoor Middelburg wordt op basis van annuïteiten afgeschreven.

Voor de soorten immateriële activa: bijdragen aan activa in eigendom van derden en overige immateriële activa geldt in principe een afschrijvingstermijn van ten hoogste vijf jaar, tenzij voor deze soorten gemotiveerd een andere periode passender is.

Voor afschrijvingen op nieuwe investeringen geldt dat deze ingaan in het eerste jaar na gereedkomen, met uitzondering op het materieel van beheer centrale tractie, waarop vanaf de maand na aanschaf wordt afgeschreven. Op de investeringen in materiële activa waarop nog geen afschrijving plaatsvindt wordt (bouw)rente bijgeschreven.

In 2015 is de afschrijving op de auto's om bedrijfseconomische redenen verlengd van 7 naar 9 jaar. Voor de afschrijving op het per 1 januari 2015 aanwezige wagenpark had deze schattingswijziging een voordelig verschil van ongeveer € 140.000,- tot gevolg.

Voor de boekwaarde per 31 december 2015 op het totale wagenpark had dit nauwelijks gevolgen doordat een groot aantal auto's met nog hoge boekwaarden in 2015 zijn ingeruild.

Op deze auto's is een boekverlies geleden van ongeveer € 31.000,-.

Verder zijn op basis van de schattingswijziging de inruilwaarden van de auto's vanzelfsprekend naar verhouding ook gedaald.

De waardering van de financiële activa vindt plaats tegen kostprijs dan wel duurzaam lagere waarde. De waarde van het uitgezette bedrag in een garantieproduct wordt verhoogd met het gegarandeerde hogere rendement van dit product.

De waardering van de vorderingen, voorzieningen (belasting)debiteuren, liquide middelen, reserves en kortlopende schulden vindt plaats tegen de nominale waarde.

De waardering van de voorraden vindt plaats tegen verkrijgingsprijs.

De overige voorzieningen per 31 december 2015 zijn gewaardeerd tegen contante waarde.

Zowel de voorziening debiteuren als de voorziening belastingdebiteuren zijn in mindering gebracht op de vorderingen.

De langlopende schulden (leningen o/g) worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de aflossingen.

Ook voor de verantwoording in de rekening van baten en lasten (exploitatie) is de nominale waarde als grondslag gehanteerd. De baten en lasten van het boekjaar worden in de jaarrekening opgenomen, onverschillig of zij tot de ontvangsten en uitgaven in het desbetreffende boekjaar hebben geleid. De verliezen worden opgenomen zodra ze bekend zijn.

Activa**Vaste activa****Immateriële vaste activa**

Hierop zijn de bestedingen verantwoord in de projecten van onderzoek en ontwikkeling, bijdragen aan activa in eigendom van derden en overige immateriële vaste activa.

De specificatie van deze activa is als volgt:

x € 1.000,-

Soort actief	Boekwaarde 01-01-2015	In- / desin- vesteringen	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2015
Onderzoek en ontwikkeling	1.067	281	395	953
Bijdragen aan activa in eigendom van:				
- Bedrijven	0	0	0	0
- Openbare lichamen	5.125	386	216	5.295
- Overige	0	0	0	0
Overige immateriële activa	1.206	1.183	205	2.184
Totaal immateriële activa	7.398	1.850	816	8.432

Voor de investeringen die vóór 2011 in exploitatie zijn genomen zijn de oude afschrijvingstermijnen gehanteerd. Voor de investeringen na 2011 vindt de afschrijving plaats op grond van de door de algemene vergadering op 6 oktober 2011 vastgestelde nota waardering en afschrijving van activa 2011.

Onderzoek en ontwikkeling bestaat uit de volgende posten:

x € 1.000,-

Onderzoek en ontwikkeling	Boekwaarde 01-01-2015	In- / desin- vesteringen	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2015
Eigen plannen watersystemen	660	281	269	672
Afvoergebied Eendracht en Kadijk	16		16	0
WB 21 eeuw 2003/2005	37		37	0
WB 21 ^e eeuw 2009 (uitvoering 2010 en 2011)	88		88	0
WB 21 ^e eeuw 2009 (uitvoering 2012)	107		36	71
Wateropgave algemeen 2013	208		52	156
Wateropgave algemeen 2014	204		40	164
Wateropgave algemeen 2015		281		281
Eigen plannen afvalwaterketen	45		27	18
OAS Schouwen-Duiveland, Westerschouwen	35		17	18
Waterkwaliteitsspoor St.-Maartensdijk	10		10	0
Beheersinstrumenten waterkeringen	10		10	0
Geotechnisch onderzoek 2008	10		10	0
Verwerkt slib	352		88	263
Ontwerpen en uitvoering slibgisting	352		88	263
Totaal	1.067	281	395	953

Verder mag worden verwezen naar de bijlage in deze jaarverslaggeving, waarin nader wordt ingegaan op de investeringsprojecten.

Materiële vaste activa

De specificatie van deze activa is als volgt:

Soort actief	x € 1.000,-				
	Boekwaarde 01-01-2015	In-/des- investeringen	Subsidies/ verkoop	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2015
Werken in exploitatie:					
Gronden en terreinen	996	0	0	20	976
Vervoermiddelen	3.572	592	63	677	3.424
Machines, apparaten, werktuigen	4.293	774	497	940	3.630
Bedrijfsgebouwen	32.184	0	0	466	31.718
Woonruimten	0	0	0	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	176.952	0	0	13.078	163.874
Overige materiële vaste activa	782	0	0	247	535
Totaal werken in exploitatie	218.779	1.366	560	15.428	204.157
Onderhanden werken:					
Bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	25.800	70.818	45.924	1.164	49.530
Overige materiële vaste activa	64	18	0	20	62
Totaal onderhanden werken	25.864	70.836	45.924	1.184	49.592
Totaal materiële vaste activa	244.643	72.202	46.484	16.612	253.749

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn de oude investeringen gelijk aan de termijnen die de voormalige waterschappen hanteerden. Voor nieuwe investeringen wordt uitgegaan van de termijnen die in de nota waardering en afschrijving van activa 2011 zijn vastgelegd.

Voor een verdere toelichting mag worden verwezen naar de eerder genoemde bijlage, waarin nader wordt ingegaan op de investeringsprojecten.

Financiële vaste activa

Deze activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs.

De specificatie van deze activa is als volgt:

Soort actief	x € 1.000,-		
	Boekwaarde 01-01-2015	Mutaties In 2015	Boekwaarde 31-12-2015
Kapitaalverstrekking aan bedrijven	7.115	-203	6.912
Leningen aan openbare lichamen	19	0	19
Overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer	14.952	714	15.666
Totaal financiële activa	22.086	512	22.597

De kapitaalverstrekingen betreffen de in ons bezit zijnde deelnemingen (aandelen) in het Facilitair Bedrijf Zeeland (FBZ) en de Holding FBZ, de aandelen Nederlandse Waterschapsbank N.V., de aandelen en agio aandelen in SNB en verstrekte waarborgsommen. De waarborgsom van € 104.400,- met betrekking tot de huur van de locatie in Breskens is in 2015 verrekenend met de te betalen huur omdat met ingang van 2016 geen gebruik meer van deze locatie wordt gebruikt.

Op basis van een daartoe strekkende overeenkomst vindt jaarlijks aan de aandeelhouders een uitkering plaats van het agio van SNB naar rato van het desbetreffende belang in het geplaatste aandelenkapitaal. De laatste terugbetaling vindt plaats in 2022, op dat moment is de agio volledig uitgekeerd.

In 2015 heeft in verband met de benodigde financiële middelen voor investeringen geen agio-terugstorting plaatsgevonden. Deze is op basis van een liquiditeitsberekening uitgesmeerd over de periode tot en met 2022.

Bij SNB is in 2015 de amoveringsvoorziening vrijgevallen ten gunste van het exploitatieresultaat. Bij de toetreding in 2010 als aandeelhouder was de toen opgebouwde amoveringsvoorziening opgenomen in het betaalde inbrengbedrag. Dit deel, een bedrag van € 97.700,- is in mindering gebracht op de financiële activa.

De situatie, zoals verwoord onder de risicoparagraaf, heeft geen invloed op de waardering van de deelneming in SNB. Mocht het in de toekomst toch komen tot een afwaardering als gevolg van financiële transacties, dit wordt overigens op dit moment niet verwacht, dan heeft dit geen gevolgen voor het waterschap aangezien de oorspronkelijke aandeelhouders van SNB in dit specifieke geval waterschap Scheldestromen hebben gevrijwaard van enige aansprakelijkheid en schade.

Ook in 2015 heeft een “click” plaatsgevonden in het in 2007 uitgezette garantieproduct. Dit heeft een rendement opgeleverd van € 714.000,- hetgeen is toegevoegd aan de waarde van genoemd garantieproduct. In de jaren 2017 en 2019 komt het product in gedeelten inclusief de bijgevoegde rendementen vrij.

Vlottende activa

De vlottende activa bestaan uit de kortlopende vorderingen (debiteuren), voorraden, overlopende activa en liquide middelen.

	x € 1.000,-	
Kortlopende vorderingen	01-01-2015	31-12-2015
Vorderingen op belastingdebiteuren	7.121	4.521
Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen	2.419	6.609
Overige vorderingen	490	690
Totaal	10.030	11.820

Vorderingen op belastingdebiteuren

De aanslagen zijn in 2015 tijdig verstuurd. Het invorderingstraject verloopt beter dan in 2014. De openstaande posten 2014 ultimo 2015 zijn gedaald met € 5,0 mln. tot € 1,5 mln. Het totaal van de belastingdebiteuren is ten opzichte van 2014 gedaald met € 2,5 mln.

Voorziening belastingdebiteuren

Aan de voorzieningen belastingdebiteuren heeft in het boekjaar een toevoeging plaatsgevonden van € 275.000,- voor de opgelegde aanslagen. In verband met het lagere saldo van de belastingdebiteuren is € 200.000,- minder aan de voorzieningen toegevoegd dan in 2014. Ten laste van de voorzieningen werd in 2015 € 58.000,- aan vorderingen oninbaar verklaard en werd alsnog € 38.000,- ontvangen, onder andere in verband met slotuitkeringen.

De specificatie per 31-12-2015 van de belastingdebiteuren is als volgt:

x € 1.000,-

Jaar	Eigenaren	Gebruikers	Bedrijven	Overige	Totaal
t/m 2012	63	275	39	139	516
2013	143	383	109	143	778
2014	419	926	138	22	1.505
2015	1.229	1.518	318	-142	2.923
Voorzieningen	-144	-890	-167		-1.201
Totaal	1.710	2.212	437	162	4.521

Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen

De grootste vordering is de bijdrage van de provincie Zeeland in het project Waterdunen (€ 5.247.000,-).

Overige vorderingen

De grootste posten zijn het aandeel in de kosten van de MBR van de rwzi Terneuzen (€ 79.000,-) en de schadevergoeding wateroverlast hoofdkantoor Middelburg (€ 141.000,-).

Van het saldo staan eind februari 2016 nog vorderingen open voor een totaalbedrag van € 1.281.000,- (excl. belastingdebiteuren).

Voorraden

Op de balans wordt het saldo van opgebouwde strategische grondvoorraad verantwoord onder de voorraden. In 2015 werd voor € 2.226.000,- gronden aangekocht, werd voor € 1.504.000,- aan waarde overgebracht naar de projecten en werd voor een bedrag van € 252.000,- aan gronden verkocht/geruild. De (aanschaf)waarde van de in voorraad zijnde gronden bedraagt per 31 december 2015 € 4.120.000,- (31-12-2014 € 3.650.000,-).

x €1.000,-

<u>Overlopende activa</u>	01-01-2015	af	bij	31-12-2015
Nog te ontvangen uitkeringen van:				
Europese Unie	606	606		0
Rijk	1.744	571	12.874	14.047
Provincie	1.229	1.129	478	578
Overige openbare lichamen	1.283	1.283	1.133	1.133
Nog te ontvangen bedragen: overige	3.976	3.868	6.952	7.060
Vooruitbetaalde bedragen	98	197	264	165
Totaal	8.936	7.654	21.701	22.983

Nog te ontvangen uitkeringen

Het saldo betreft voornamelijk HWBP subsidies van het Rijk (€ 12.874.000,-) en bijdrage gemeente Sluis in het project Cadzand-Bad (€ 1.133.000,-).

Van de provincie Zeeland zijn nog diverse bijdragen in investeringsprojecten te ontvangen.

Nog te ontvangen bedragen

In de overige te ontvangen bedragen zijn tevens begrepen de hieronder vermelde bedragen aan per saldo nog op te leggen aanslagen voor de zuiveringsheffing bedrijven € 574.000,- en huishoudens € 529.000,- en watersysteemheffingen € 82.000,-. De per saldo nog op te leggen aanslagen zijn deels gebaseerd op schattingen.

Verder zit hierin een verrekening met SaBeWa Zeeland van de ontvangen waterschapsbelastingen 2015 van € 4.610.000,-.

Vooruitbetaalde bedragen

Dit betreft kosten die betrekking hebben op 2016 en in 2015 zijn betaald.

Liquide middelen

x € 1.000,-

Liquide middelen	01-01-2015	31-12-2015
Kas	6	2
Bank	1	16
Totaal	7	18

De kas betreft het saldo van de kas in Middelburg. De bank betreft het saldo van de ING-rekening in Nederland.

Drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag schatkistbankieren bedraagt € 840.000,- (0,75% van de bruto exploitatiekosten).

Het bedrag dat in het kader van dit drempelbedrag buiten 's Rijks schatkist is gehouden:

1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-

Passiva**Eigen vermogen**

x € 1.000,-

Algemene reserves	Saldo 01-01-2015	Resultaat 2014	Interne vermeerderingen	Interne verminderingen	Saldo 31-12-2015
Watersysteembeheer	3.997	2.709	4.193	1.418	9.481
Zuiveringsbeheer	2.144	-952		1.686	-494
Veerse Meer	117		48		165
Totaal algemene reserves	6.258	1.757	4.241	3.104	9.152

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2014 is per saldo in totaal € 1.757.000,- aan de algemene reserve toegevoegd. Verder is conform de 2^e wijziging van de programmabegroting € 4.193.000,- aan de algemene reserve watersysteembeheer toegevoegd en is hieraan € 1.418.000,- onttrokken op grond van de primitieve programmabegroting.

Aan de algemene reserve zuiveringsbeheer is, eveneens conform de 2^e wijziging van de programmabegroting, € 1.686.000,- onttrokken. De interne vermeerdering aan de algemene reserve Veerse Meer betreft het overbrengen van het resultaat van 2014 van het samenwerkingsverband Veerse Meer vanuit de algemene reserve watersysteembeheer.

x € 1.000,-

Bestemmingsreserves voor tariefegalisatie	Saldo 01-01-2015	Resultaat 2014	Interne vermeerderingen	Interne verminderingen	Saldo 31-12-2015
<u>Watersysteemheffing:</u>					
Ingezetenen	2.226	-355		238	1.633
Gebouwd	243	-202		750	-709
Ongebouwd	135	-57	101		179
Natuurterreinen	5	-3			2
<u>Zuiveringsheffing</u>	2.748	-663		145	1.940
Totaal tariefegalisatiereserves	5.357	-1.280	101	1.133	3.045

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat van 2014 is € 1.280.000,- aan de tariefegalisatiereserves onttrokken. Conform de programmabegroting is in 2015 € 101.000,- aan de tariefegalisatiereserves toegevoegd en € 1.133.000,- onttrokken.

X € 1.000,-

Overige bestemmingsreserves	Saldo 01-01-2015	Interne vermeerderingen	Interne verminderingen	Saldo 31-12-2015
Kapitaallasten fietsplan Zeeuws-Vlaanderen	5.290		101	5.189
EHK-maatregelen wegen Zeeuws-Vlaanderen	129		129	0
Zandsuppletie Sophiastrand	417			417
Groot onderhoud waterkeringen	510	500	510	500
Damaanzetten OS-kering/kanaal Zuid-Beveland	167			167
Afschrijving geluidsinstallatie	43		43	0
Peilbesluit Veerse meer: steigers	169			169
Overname waterkeringen Rijkswaterstaat	438		140	298
Kapitaallasten aansluiting A58 bij Goes	583			583
Uitvoering innovatie		370		370
Uitgestelde leveringen en diensten 2014	700		700	0
Totaal overige bestemmingsreserves	8.446	870	1.623	7.693

Afkoopsom overname provinciale wegen Zeeuws-Vlaanderen, kapitaallasten fietspaden

Voor de toekomstige kapitaallasten van het fietspadenplan 2009-2013 Zeeuws-Vlaanderen is bij de jaarrekening 2012 deze reserve vanuit de reserve afkoopsom overname provinciale wegen ZVL van € 5.500.000,- gevormd. Ter dekking van de kapitaallasten in 2015 van de inmiddels aangelegde fietspaden is € 101.400,- aan de reserve onttrokken.

Reserve EHK-maatregelen Zeeuws-Vlaanderen

Deze reserve is gevormd (€ 1.800.000,-) vanuit de eerder genoemde reserve afkoopsom provinciale wegen ZVL en bestemd voor de uitvoering van EHK-maatregelen in Zeeuws-Vlaanderen over een periode van 5 jaar (vanaf 2010). In 2015 is over het restant van deze reserve beschikt ter dekking van in Zeeuws-Vlaanderen uitgevoerde EHK-maatregelen.

Zandsuppletie Sophiastrand

Van Rijkswaterstaat is op basis van een aanvullingsovereenkomst een bedrag van € 417.000,- ontvangen voor de uitvoering van een tweede zandsuppletie op het Sophiastrand Noord-Beveland. De eerste zandsuppletie is door en op kosten van het Rijk uitgevoerd. Voor de toekomstige uitvoering van de suppletie is van het in 2013 ontvangen bedrag een bestemmingsreserve gevormd.

Groot onderhoud waterkeringen

In 2014 is voor groot onderhoud aan de bekleding van waterkeringen een bestemmingsreserve gevormd. In 2015 is voor het herstel van een tweetal havenhoofden bij Zierikzee over € 510.000,- uit deze reserve beschikt. Voor toekomstig onderhoud aan nollen en overig groot onderhoud aan waterkeringen is conform de 2^e wijziging van de programmabegroting 2015 een bedrag van € 500.000,- aan deze reserve toegevoegd.

Damaanzetten Oosterscheldekering en kanaal door Zuid-Beveland

Deze bestemmingsreserve betreft de verkregen afkoopsommen in verband met de overdracht van het beheer, onderhoud en de eigendom van de waterkeringen van het Kanaal door Zuid-Beveland met omliggende wegen, waterlopen en bijkomende werken op basis van overeenkomst ZLD-6171 / 31011336 (€ 966.196,-) en in verband met de overdracht van het beheer, onderhoud en de eigendom van de damaanzetten van de Oosterscheldekering met bijkomende werken op basis van overeenkomst ZLD-6541 / 31011335 (€ 251.919,-).

Beide overeenkomsten zijn afgesloten tussen Rijkswaterstaat Zeeland en waterschap Zeeuwse Eilanden. In 2010 werd hieraan voor achterstallig onderhoud € 82.000,- en voor regulier onderhoud € 11.250,- onttrokken.

Vanaf 2011 resteert dan nog voor achterstallig onderhoud € 167.284,- en voor regulier onderhoud (gewenningsbijdrage) € 757.967,-. De gewenningsbijdrage bedraagt jaarlijks € 42.000,-. Conform de Nota weerstandsvermogen, reserves en voorzieningen is het restant (€ 715.967,-) van de gewenningsbijdrage toegevoegd aan de algemene reserve watersysteembeheer.

Het deel voor het achterstallig onderhoud wordt extra bij de programmabegroting of via apart voorstel beschikbaar gesteld. Dit was in 2015 niet aan de orde.

Afschrijving geluidsinstallatie

Over de in 2010 gevormde afschrijvingsreserve voor de afschrijving van de in 2010 vervangen geluidsinstallatie werd in 2015 over het laatste gedeelte of € 43.000,- van de reserve beschikt.

Peilbesluit Veerse meer: steigers

Op 24 februari 2010 is de samenwerkingsovereenkomst met Rijkswaterstaat (RWS) ondertekend. RWS financiert maatregelen die voortvloeien uit peilbesluit Veerse Meer 2008 - 2012 waaronder de aanpassing aanlegsteigers tot een bedrag van € 168.550,-.

In 2015 werd niet over (een gedeelte van) de reserve beschikt.

Overname waterkeringen van Rijkswaterstaat

In 2014 is van een verkregen afkoopsom een reserve voor toekomstig onderhoud aan de overgenomen waterkeringen gevormd. In 2015 is over € 140.110,- uit deze reserve beschikt ter dekking van de verantwoorde onderhoudskosten in 2015.

Kapitaallasten aansluiting A58 bij Goes

Conform de 2^e wijziging van de programmabegroting 2014 is voor de toekomstige kapitaallasten voor de bijdrage van het waterschap in de aanleg van een extra aansluiting op de A58 bij Goes een bestemmingsreserve gevormd. Het hiermee gemoeide bedrag van € 583.000,- is onttrokken uit de bestemmingsreserve Afkoopsom overname provinciale wegen Zeeuws-Vlaanderen, algemeen. De aanleg van de aansluiting is voorzien in 2016.

Uitvoering innovatie

In de 2^e wijziging van de programmabegroting is opgenomen dat voor € 300.000,- een voorziening gevormd zou worden om de kosten voor onderzoeken in het kader van Waterkracht te dekken. Gelet op de toe te passen verslaggevingsregels voor de waterschappen kan in het onderhavige geval geen voorziening worden gevormd. Rekening houdend met deze voorschriften is voor de uitvoering van innovatie een bestemmingsreserve gevormd van € 370.000,-.

Vanaf 2016 zal over (gedeelten van) deze reserve worden beschikt.

Vreemd vermogen

Voorzieningen

x € 1.000,-

Voorzieningen	Saldo 01-01- 2015	Rente toevoeging	Interne vermeer- deringen	Interne vermin- deringen	Externe verminde- ringen	Saldo 31-12- 2015
Voorziening voormalig personeel	348	19	3.371		962	2.776
Frictiekosten personeel fusie 2010	418	2	74	252	242	0
Ingegane pensioenen personeel	328	4	9		24	317
Pensioenen bestuurders	3.452	47	622		162	3.959
Wachtgelden bestuur	121	3	366		92	398
Totaal voorzieningen	4.667	75	4.442	252	1.482	7.450

Voorziening arbeidsgerelateerde verplichtingen

- Voorzieningen voormalig personeel

De werkelijke uitkeringen en het risico daarop in verband met tijdelijk aangesteld personeel zijn in deze voorziening opgenomen. Daarnaast is de toekomstige uitkering in het kader van de 61+ maatregel opgenomen.

In 2015 is een bedrag van € 962.000,- ten laste van deze voorziening gebracht. Hiervan heeft € 743.000,- betrekking op medewerkers die gebruik maken van de 61+ maatregel en per 31-12-2015 met pensioen zijn gegaan. Het overige heeft betrekking op WW-verplichtingen. De benodigde omvang is in 2015 verhoogd met € 3,37 miljoen. Een bedrag van € 3,1 miljoen is opgenomen in de 2e begrotingswijziging i.v.m. de uitvoering van de 61+ maatregel. Het restant van de toevoeging heeft betrekking op de toekomstige waarde van de WW-uitkeringen.

- Voorziening frictiekosten personeel fusie 2010

In 2009 is voor de afvloeiingskosten van personeel, ontstaan door de fusie tussen de voormalige waterschappen Zeeuwse Eilanden en Zeeuws-Vlaanderen, een voorziening gevormd.

De vermindering van de formatie (voor waterschap Scheldestromen in totaal ruim 70 fte) is enerzijds bereikt door het niet opvullen van vacatures en natuurlijk verloop en anderzijds door, binnen het sociaal statuut, afspraken te maken met personeelsleden over het beëindigen van hun dienstverband (bovenformatief) en het niet plaatsen van medewerkers (boventalig) waarvoor een outplacementtraject is gestart.

Voor het bovenformatief en boventalig personeel dat geen arbeid meer verricht voor het waterschap is het verplicht een voorziening te vormen voor toekomstige betalingen op basis van het sociaal statuut. In 2015 is uit de "voorziening frictiekosten personeel fusie 2010" per saldo € 168.000,- betaald. Het resterende bedrag in de voorziening (€ 252.000,-) is in verband met de deelname aan de 61+ maatregel overgeheveld naar de voorziening voormalig personeel. De voorziening "frictiekosten fusie 2010" komt hiermee vanaf 1-1-2016 te vervallen.

- Voorziening ingegane pensioenen personeel

Deze voorziening is gevormd voor de pensioenrechten van voormalig personeel waarvan de diensttijd in het verleden niet in aanmerking kwam voor (ABP-)pensioen. Dit betreft die oud-personeelsleden welke in het verleden alleen (veelal) in de zomermaanden werkzaam waren voor de diverse polderbesturen of waterschappen.

De provincie heeft voor deze categorie oud-personeelsleden een regeling vastgesteld, waardoor deze ook recht kregen op een ouderdoms- of nabestaandenpensioen. Aan uitkering is dit jaar € 24.000,- betaald. De benodigde omvang moest met € 9.000,- worden verhoogd.

- Voorziening pensioenen bestuurders

Deze voorziening is gevormd voor de pensioenrechten van huidige en voormalige bestuurders. De uitkeringen en eventuele overdracht komen ten laste van deze voorziening. In 2015 is ten laste van deze voorziening € 162.000,- uitgekeerd. Daarnaast is aan deze voorziening € 622.000,- toegevoegd. Een bedrag van € 235.000,- heeft betrekking op een ontvangen bedrag in verband met een waardeoverdracht. De overige € 388.000,- is de aangroei van huidige pensioenrechten en de opname van de nieuwe leden van het dagelijks bestuur. Dit op basis van een zogenaamde actuariële berekening.

- Voorziening wachtgeldten bestuur

Deze voorziening is gevormd voor de wachtgeldrechten van huidige en voormalige bestuurders. Aan wachtgeld is in 2015 € 92.000,- uitgekeerd. De benodigde omvang is met € 366.000,- naar boven bijgesteld. Dit heeft betrekking op de toekomstige wachtgeldten van twee uitgetreden leden van het dagelijks bestuur. In de 2^e begrotingswijziging is deze toevoeging opgenomen, onderdeel van de toevoeging van € 500.000,- aan de voorziening (ingegane) pensioenen bestuur.

In totaal is aan de voorziening arbeidsgelateerde verplichtingen een rente bijgeschreven van € 75.000,-. Het totale saldo van deze voorziening bedraagt op 31-12-2015 € 7.350.000,- en is dus in 2015 gestegen met bijna € 3 miljoen.

Langlopende schulden

	x € 1.000	
Schulden > 1 jaar	01-01-2015	31-12-2015
a. Obligatieleningen van:		
1. andere openbare lichamen	0	0
2. Overigen	0	0
b. Onderhandse leningen van:		
1. openbare lichamen	20.000	20.000
2. binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
3. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	194.017	237.748
4. binnenlandse bedrijven	0	0
5. overige binnenlandse sectoren	0	0
6. buitenlandse instel., fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	0
c. door derden belegde gelden	0	0
d. derivaten op vaste schulden	0	0
e. langlopende financiële lease verplichtingen	0	0
f. waarborgsommen	0	0
Totaal	214.017	257.748

De toename van de vaste geldleningen in 2015 bedraagt € 43 miljoen . Deze financieringsbehoefte in 2015 is als volgt opgebouwd:

Per saldo te financieren in 2015:

+ investeringen (netto)	€ 27 miljoen
- ontvangen aan afschrijvingen	€ - 17 miljoen
+ vlottende activa (stijging voorraden / vorderingen / nog te ontvangen)	€ 16 miljoen
- Toevoeging reserves / voorzieningen & resultaat 2015	€ - 4 miljoen
+ afname kortlopende schulden (omzetten kasgeld (kort) naar lang geld)	€ 11 miljoen
+ afname voorschotten (voorschotten ontvangen voor 2015, uitgave 2015)	<u>€ 10 miljoen</u>
Totaal per saldo te financieren	€ 43 miljoen

De toename bij de vlottende activa is hoofdzakelijk het gevolg van de toename van de overlopende activa met € 14 miljoen vanwege de voorfinanciering voor de afronding van het project Zwakke Schakels Zeeuws-Vlaanderen. De afname van de kortlopende schuld betreft voor € 10 miljoen het omzetten van een kasgeldlening in een langlopende geldlening. Voor een gedetailleerde specificatie mag worden verwezen naar de in dit hoofdstuk opgenomen toelichting bij de betreffende balanspost.

In 2015 werden de volgende leningen afgesloten:

- € 15.000.000,- per 10 juni, looptijd 1 jaar, rente 0,00%;
- € 15.000.000,- per 10 juni, looptijd 2 jaar en 2 dagen, rente 0,05%;
- € 118.000.000,- per 1 oktober, looptijd 50 jaar, rente 2,68%;
- € 15.000.000,- per 14 december, looptijd 2 jaar en 6 maanden, rente 0,100%;
- € 15.000.000,- per 14 december, looptijd 4 jaar en 6 maanden, rente 0,385%.

In 2015 werd voor een totaalbedrag van € 134.269.000,- afgelost. Hiervan heeft een bedrag van € 118 miljoen betrekking op het in oktober 2015 herstructureren van de leningenportefeuille. Dit betreft het vervroegd aflossen van een 8 tal leningen met looptijden tot 12 jaar en rentepercentages tot 4,5%. De nieuwe lening van € 118 miljoen tegen 2,68% (inclusief boeterente vervroegde aflossing) heeft een looptijd van 50 jaar. Aflossing vindt plaats na 45 jaar in

5 termijnen. Het rentevoordeel van bijna 1% (voor 2015 € 265.000,-) is opgenomen in de 2^e begrotingswijzigingen van 2015.

In 2015 is € 5.850.000,- als rentelast voor vaste geldleningen in de exploitatie verantwoord. De leningenportefeuille bestaat op 31 december 2015 uit 14 leningen.

In 1999 zijn 4 lineaire roll-over leningen afgesloten met een looptijd van 20 jaar. De rente van deze leningen is gebaseerd op 6-maands euribor. Het restantbedrag van deze leningen bedraagt op 31 december 2015 € 14,7 miljoen.

Om het risico van een te hoge korte rente af te dekken is destijds een cap gekocht op 5%. De koopsom van de cap (€ 3,6 miljoen) is destijds niet direct betaald maar wordt verrekend met een opslag op de te betalen rente. Per balansdatum is de contante waarde van de in de toekomst te betalen opslagen € 535.000,-.

De premies worden gedurende de restant looptijd van de leningen met de rente betaald waarbij bij de laatste aflossing er geen verplichtingen meer bestaan en de rentecap ook is afgewikkeld. Hierbij wordt de kostprijs hedge-accounting gehanteerd.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

x € 1.000,-

Netto vlottende schulden < 1 jaar	01-01-2015	31-12-2015
a. Overige kasgeldleningen	10.000	-
b. Derivaten op kortlopende geldleningen	-	-
c. Negatieve bank- en girosaldi	10.425	10.678
d. Schulden aan leveranciers	14.373	12.881
e. Schulden i.v.m. te betalen belastingen, soc.- en pensioenpremies	-	-
f. Overige	1	1
Totaal	34.799	23.560

Onder de schulden aan leveranciers zijn de schulden inzake omzetbelasting (€ 229.000,-), loonheffing (€ 2.317.000,-) en pensioenen (€ 275.000,-) opgenomen.

x € 1.000,-

Overlopende passiva	01-01-2015	31-12-2015
a. voorschotten van Europese Unie, Rijk, provincies en gemeenten		
Europese Unie	0	0
Rijk	13.368	5.093
Provincie	285	392
Overige openbare lichamen	14	0
b. vooruit ontvangen bedragen	5	0
c. nog te betalen bedragen	9.057	7.061
Totaal	22.729	12.546

- a. De voorschotten per 31 december 2015 betreffen subsidies van Rijkswaterstaat in werken in het kader van het Hoogwater Beschermingsprogramma (HWBP) (€ 5.093.000,-), bijdragen van de Provincie Zeeland voor onder andere de instandhoudingsmaatregelen Natura 2000/PAS (€ 304.800,-). Momenteel zijn in het kader van het HWBP de deelprojecten Waterdunen en Cadzand-Bad in uitvoering. Bij deze projecten is er sprake van risico's in de uitvoering die kunnen leiden tot overschrijdingen. Omdat niet duidelijk is of de overschrijdingen voor subsidiëring in aanmerking komen heeft in het restant van het algemeen voorbereidingskrediet een reservering plaatsgevonden voor het eventueel kunnen opvangen van de financiële risico's. De risico's zullen jaarlijks worden beoordeeld.
- c. De grootste posten in de nog te betalen kosten betreffen de rente over langlopende geldleningen (€ 1.733.000,-). Daarnaast zijn hier de rechten van personeel bestaande uit vakantiegeld en eindejaarsuitkering (€ 18.000,-) en vakantierechten (€ 935.000,-) verantwoord.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Gronden, deel uitmakend van inlagen of direct gelegen achter de zeekeringen, en overige gronden, die niet benodigd zijn voor onze taakuitoefening, zijn in de balans niet gewaardeerd.

Het waterschap staat garant voor het rekening-courantkrediet van het Facilitair Bedrijf Zeeland B.V. (€ 60.000,-).

Van de meerjarige inkoopcontracten voor leveringen en diensten zijn de jaarlijkse lasten in de jaarrekening opgenomen. Meerjarige contracten die momenteel niet voldoen aan Europese aanbestedingsregels zijn hieronder opgenomen voor de volledige bedrag waarover het contract is afgesloten.

De vermelde contractwaarde is volledig betrokken in de oordeelsvorming van de accountant bij de jaarrekening 2013. De uitgaven uit deze contracten die in de komende jaren tot uitdrukking komen in de jaarrekening zijn weliswaar onrechtmatig tot stand gekomen, maar aangezien zij al een keer als fout zijn aangemerkt via de totale contractwaarde, worden deze lasten niet opnieuw als fout in de oordeelsvorming van de accountant betrokken.

De volgende contracten waren in de jaarrekening 2013 al meegenomen in de oordeelsvorming van de accountant:

Omschrijving	Looptijd in jaren	Totaal (incl. BTW)
Geo - service (contract 1 augustus 2013 - 1 augustus 2016)	3	€ 900.000,-
Abonnement data internet (contract 1 augustus 2013 - 1 augustus 2018)	5	€ 150.000,-

Ultimo 2015 is het waterschap verwickeld in een tweetal claims, waar geen verplichting voor is opgenomen. De aannemerscombinatie Waterdunen heeft aangegeven verdragingschade te zullen claimen. Op basis van een voorlopige interne beoordeling gaan we er van uit dat deze claim niet gehonoreerd hoeft te worden.

Daarnaast heeft een belanghebbende beroep ingesteld tegen de opgelegde waterschapsaanslag zoetwater. De rechtbank heeft eind januari 2016 uitspraak gedaan en heeft daarbij de retributieverordening onverbindend verklaard. Het waterschap is tegen de uitspraak van de rechtbank in beroep gegaan bij het gerechtshof. Zolang de beroepsprocedure loopt is de uitspraak nog niet onherroepelijk.

3.6 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport (jaarverslaggeving 2015) opgenomen jaarrekening 2015 van Waterschap Scheldestromen te Middelburg gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en de exploitatierekeningen naar programma's en kostendragers en naar kosten- en opbrengstsoorten over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van Waterschap Scheldestromen is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beiden in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting, en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder verordeningen van het waterschap zelf.

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 109, tweede lid, van de Waterschapswet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden, hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit, het Controleprotocol WNT en het controleprotocol van Waterschap Scheldestromen.

Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische gedragsnormen en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van het Waterschap.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van het waterschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening alsmede een evaluatie van het normenkader voor rechtmatigheid. Deze financiële rechtmatigheidscriteria zijn met het normenkader vastgesteld door de algemene vergadering.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Waterschap Scheldestromen een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2015 rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder verordeningen van het waterschap zelf.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 109, lid 3, onderdeel d, van de Waterschapswet melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Goes, 30 april 2016
Baker Tilly Berk N.V.

Was getekend,

drs. R. Opendorp
Registeraccountant

4 Besluiten jaarverslaggeving 2015

DE ALGEMENE VERGADERING VAN WATERSCHAP SCHELDESTROMEN;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van 26 april 2016, nr. 2016008513;

Gelet op artikel 104 van de Waterschapswet;

B e s l u i t :

1. Tot het vaststellen van het jaarverslag en de jaarrekening 2015;
2. Het jaarrekeningresultaat ad € 2.525.000,- als volgt te bestemmen:

- vorming van de volgende bestemmingsreserves:		
- zuiveringsheffing 2014, huishoudens	€	529.000,-
- uitgestelde leveringen en diensten 2015	€	440.000,-
- zichtbaarheid waterschap	€	60.000,-
- onderzoek bruggen in wegen	€	125.000,-
- herstel cultuurhistorische duikers	€	<u>500.000,-</u>
		€ 1.654.000,-
-toevoeging/onttrekking aan de tariefegalisatiereserves:		
-toevoeging watersysteemheffing ingezetenen	€	123.841,-
-toevoeging watersysteemheffing gebouwd	€	<u>509.880,-</u>
		€ 633.721,-
-onttrekking watersysteemheffing natuurterreinen	€	7.693,-
-onttrekking watersysteemheffing ongebouwd	€	227.187,-
-onttrekking zuiveringsheffing	€	<u>1.126.942,-</u>
		-€ 1.361.822,-
- toevoeging aan algemene reserve watersysteembeheer	€	1.389.386,-
- toevoeging aan algemene reserve zuiveringsbeheer	€	210.027,-
		Totaal <u>€ 2.525.312,-</u>

Aldus besloten in de vergadering van de algemene vergadering van waterschap Scheldestromen van 26 mei 2016.

, dijkgraaf

, wnd. secretaris algemeen-directeur

5 Bijlage investeringsprojecten

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de investeringsprojecten in overzichten en toelichtingen, waarbij bij zowel de immateriële als de materiële activa onderscheid wordt gemaakt tussen in 2015 financieel afgeronde en onderhanden investeringsprojecten. In hoofdstuk 2.7 is een analyse over de investeringen opgenomen.

Immateriële vaste activa

bedrijfsveld	locatie / categorie	projectnr. AV krediet	investeringsproject	AV planning gereed (technisch)	verwachte planning gereed (technisch)	financieel afgerond 2015	verstrekkt krediet			totale besteding (incl.2015)			X € 1.000
							krediet bruto	subsidie / bijdrage / inruil krediet	krediet netto	totale besteding	totale subsidie/ bijdrage	totale besteding netto	Netto besteding realisatie 2015
2.1 planvorming watersystemen													
GB1.01 Totale beheersgebied													
		PRJ1034	PWO WB21/KRW/GGO 2014-2019	2019-12	2019-12	nee	1.500	0	1.500	485	0	485	281
2.2 Inrichting en onderhoud watersystemen													
GB1.01 Totale beheersgebied													
		PRJ1040	Gegevensinwinning KIO	2016-6	2016-6	nee	3.300	0	3.300	2.627	0	2.627	43
		PRJ1043	Bijdrage stedelijke waterpl 2013 rest	2015-4	2015-3	ja	304	0	304	281	0	281	281
		PRJ1044	Bijdrage stedelijke waterpl 2014 (Sluis)	2014-12	2015-4	ja	424	0	424	428	0	428	21
		PRJ1045	Bijdrage stedelijke waterpl 2015	2015-12	2016-4	nee	100	0	100	83	0	83	83
6.1 bedrijfsvoering													
ON50.09 diverse ondersteuning													
		PRJ1337	Beheer& onderhoud BGT	2016-12	2016-12	nee	660	0	660	537	0	537	291
		PRJ1347	e-depot digitale archiefbewaarplaats	2016-12	2016-12	nee	200	0	200	0	0	0	0
		PRJ1348	Systeemintegratie doc. tek. & foto's	2015-12	2016-5	nee	150	0	150	74	0	74	12
		PRJ1351	Aanschaf inkoopstelsel	2016-12	2016-12	nee	161	0	161	97	0	97	89
		PRJ1352	Waterschapsdatabase en kernregistratie	2016-7	2016-5	ja	300	0	300	121	0	121	62
		PRJ1399	Verkiezingen 2015	2015-12	2015-12	ja	733	0	733	687	0	687	687
		PRJ1402	Service gerichte architectuur	2017-12	2017-12	nee	300	0	300	0	0	0	0
		Totaal					8.132	0	8.132	5.420	0	5.420	1.850

Planvorming watersystemen

Naam project: PRJ1034 Planvorming Wateropgave WB21/KRW/GGOR algemeen 2014-2019

Wat is er gedaan: In 2015 is er gewerkt aan de modellering en planvorming in de gebieden Braakman, Campen, West-Zeeuws-Vlaanderen en Walcheren. PWO Braakman is afgerond met een door de algemene vergadering vastgesteld watergebiedsplan en peilbesluit. Voor Othene en Schouwen wordt gewerkt aan de dataverzameling en -analyse.

Wat moet er nog gebeuren: Met uitzondering van Braakman (afgerond) moet voor genoemde gebieden de modellering en planvorming worden afgerond. Het laatste gebied, Duiveland, moet nog starten.

Planning: Conform planning loopt het project tot in 2019.

Budget: In de algemene vergadering van 14 november 2013 is het krediet van € 1.500.000,- beschikbaar gesteld voor de periode 2015-2019. Tot en met 2015 is € 485.000,- besteed. De besteding in 2015 is lager geweest dan de prognose door een combinatie van mee- en tegenvallers in planningen en bestede uren en gunstige aanbestedingen.

Inrichting en onderhoud watersystemen

Naam project: PRJ1040 Gegevensinwinning KIO

Wat is er gedaan: In 2015 zijn diverse landmetingen verricht in deelgebieden. Daarnaast zijn drainagegegevens ingewonnen. De cartografische verwerking is gedeeltelijk uitbesteed als gevolg van beperkte capaciteit binnen de eigen organisatie.

Wat moet er nog gebeuren: Het komende jaar worden de resterende landmeet- en cartografische werkzaamheden uitgevoerd om de database met de KIO (geo)-gegevens op orde te brengen.

Planning: Het project loopt door tot medio 2016.

Budget: Het is een krediet uit de begroting 2008 van € 3.300.000,-. Tot en met 2015 is € 2.627.000,- uitgegeven. De bestedingsprognose voor 2016 is € 150.000,-.

Naam project: PRJ1043, Bijdrage stedelijke waterplannen 2013 restant

Wat is er gedaan: De watergang langs de Stationssingel in Kapelle is in verbinding gebracht met de rest van het watersysteem, door middel van een duiker die geboord is onder het NS-spoortracé door. Deze maatregel was noodzakelijk om wateroverlast te voorkomen. In 2014 waren de noodzakelijke vergunningen verworven en was opdracht aan de aannemer verleend. De deelname van Prorail in de projectgroep maakte het project complexer dan gewenst en leidde tot vertraging. Zo diende de locatie waar in 2015 de boring plaats zou vinden onvoorzien als opslaglocatie voor spoorbielzen i.v.m. een Prorail-project. Het boren is voltooid in de zomer van 2015. Kleine nazorgwerken zijn eind 2015 afgerond. Budget: Voor de uitvoering van dit project is bij AV-besluit van 25 september 2014 een krediet verstrekt van € 304.000,-. De bijdrage van het waterschap aan de uitvoering van dit project bedroeg uiteindelijk € 281.000,-.

Naam project: PRJ1044 Bijdrage stedelijke waterplannen 2014

Wat is er gedaan: In de kern Oostburg is 't Vestje heringericht; de bodem werd gebaggerd en er werden natuurvriendelijke oevers aangelegd. Bovendien is er een verbinding gemaakt tussen 't Vestje met het oppervlaktewater buiten de kern. Voorheen stroomde de vijver soms over in het riool. Buiten de kern is een stuw geplaatst om het waterpeil in de vijver te reguleren. Vanuit het nieuwe, gescheiden rioleringsstelsel wordt het hemelwater voortaan op 't Vestje geloosd. Daarnaast heeft de gemeente het openbaar terrein rondom 't Vestje opnieuw ingericht.

Aan de oostzijde van de kern Breskens is een nieuwe waterpartij aangelegd. Hierin wordt het hemelwater geloosd vanuit het nieuwe, door de gemeente aangelegde gescheiden rioleringsstelsel.

De gemeente heeft voor de inrichting van de waterpartij en het terrein eromheen gezorgd. De werkzaamheden in de kern Oostburg werden reeds in 2014 afgerond. In 2015 is in Breskens nog een stuw geplaatst om het peil in de waterpartij te reguleren. Hiermee zijn ook in Breskens de werkzaamheden afgerond.

Budget: Voor de uitvoering van dit project is bij AV-besluit van 22 mei 2014 een krediet verstrekt van € 424.000,-. De uiteindelijke kosten bedroegen € 428.000,-. De overschrijding is te wijten aan de hogere kosten van de stuwconstructie.

Naam project: PRJ1045 Bijdrage stedelijke waterplannen 2015

Wat is er gedaan: Er is een financiële bijdrage geleverd voor de verbetering van het watersysteem aan de oostkant van de kern Goes. Er is in dat kader een open-water verbinding aangelegd die de HWA-leiding onder de Zomerweg overbodig maakt. De bewuste HWA-leiding had door foutaansluitingen en stilstaand water een slecht effect op de waterkwaliteit benedenstrooms (Stelleweg en verder). De herinrichting van het gebied bood gelegenheid om d.m.v. werk-met-werk de HWA leiding kosteneffectief te vervangen.

Daarnaast is een waterpartij in de kern Oud-Vossemeer (gemeente Tholen) heringericht. Tussen voorheen gescheiden vijverdelen werd een wal verwijderd die als filtervoorziening had gediend. De wal voldeed echter niet meer als filtervoorziening, was slecht onderhoudbaar en visueel onaantrekkelijk, hetgeen tot klachten van omwonenden leidde. Door het verwijderen van de wal is een robuuste waterpartij ontstaan met meer waterbergingscapaciteit.

Wat moet er nog gebeuren: De voorziene werkzaamheden aan de Lageweg te Sirjansland konden vanwege de weersomstandigheden niet worden uitgevoerd.

Planning: De werkzaamheden te Goes en Oud-Vossemeer zijn in 2015 afgerond. De verruiming van de waterloop aan het eind van de Lageweg te Sirjansland en het vergroten van een buisleiding zijn nu voorzien in 2016.

Budget: Voor de uitvoering van dit project is bij AV-besluit van 4 december 2014 een krediet verstrekt van € 100.000,-. De bijdrage van het waterschap aan de projecten te Goes en Oud-Vossemeer bedroeg € 42.000,- respectievelijk € 41.000,- zodat tot nu toe in totaal € 83.000,- aan dit project is besteed. Verwacht wordt dat na de uitvoering van de werkzaamheden in Sirjansland, het beschikbaar gestelde budget met ca. € 8.000,- zal worden overschreden.

Bedrijfsvoering**Naam project: PRJ1337 Beheer & onderhoud BGT**

Wat is er gedaan: De opdracht tot het realiseren van de initiële bestanden wordt gedaan in een samenwerkingsverband met alle gemeenten en de provincie. De opdracht is uitbesteed aan het Landelijk samenwerkingsverband BGT. In 2015 zijn de BGT-bestanden van alle gebieden voor het eerst opgeleverd.

Het bestand van Schouwen-Duiveland is als eerste geaccordeerd en opgenomen in de landelijke voorziening van de BGT.

Wat moet er nog gebeuren: De BGT-bestanden van de twaalf overgebleven gebieden (per gemeente) moeten nog worden geaccordeerd en worden opgenomen in de landelijke voorziening. De bestanden in de landelijke voorziening ondergaan daarna nog een kwaliteitsverbetering met tijdens het traject benoemde nazorgacties.

Planning: Eind juni 2016 moeten alle bestanden in de landelijke voorziening staan. Het verbeteren van de kwaliteit van de gegevens kan tot eind december 2016.

Budget: € 660.000,-. Datum kredietverlening: 21 februari 2013.

Naam project: PRJ1347 e-depot digitale archiefbewaarplaats

Wat is er gedaan: Met instemming van de Kring van Secretarissen Zeeland is een Zeeuws onderzoek gestart naar de achtergronden en de problematiek met betrekking tot het inrichten van een e-depot. Praktisch is een eerste versie van de Zeeuwse Roadmap e-depot opgeleverd. In 2015 is verder in opdracht van de Vereniging van Zeeuwse Gemeenten een marktonderzoek gestart naar een e-depot faciliteit. Deze acties hebben in 2015 geen kosten met zich meegebracht. Eind 2015 is met deze informatie een start gemaakt met het opstellen van een interne Roadmap e-depot, waarin met een brede focus de noodzakelijke acties worden opgenomen voor een toekomstbestendige informatievoorziening.

Wat moet er nog gebeuren: in beeld brengen van alle wensen, ontwikkelingen en acties die nodig zijn voor een gewenste toekomstbestendige situatie voor het digitale werken, specifiek voor documenten, beeldmateriaal en tekeningen in de Roadmap e-depot.

Planning interne uitwerking Roadmap e-depot: 2^e kwartaal 2016

Planning implementatie en communicatie Roadmap e-depot: 3^e en 4^e kwartaal 2016.

Budget: € 200.000,-. Datum kredietverlening 14 november 2013.

Naam project: PRJ1348 Systeemintegratie documenten tekeningen & foto's

Wat is er gedaan: Er is gestart met het implementeren van een nieuwe Citrix-omgeving. De benodigde hardware en software is aangeschaft.

Wat moet er nog gebeuren: Begin 2016 wordt de inrichting van de upgrade van Citrix uitgevoerd.

Planning: 1^e kwartaal van 2016.

Budget: € 150.000,-. Datum kredietverlening: 8 november 2012.

Naam project: PRJ1351 Aanschaf inkoopstelsel

Wat is er gedaan: De aanbesteding is in 2015 afgerond en de definitieve gunning heeft eind februari 2015 plaatsgevonden aan Proquro.

Het inkoopstelsel bestaat uit de modules invoicing (factuurmodule), bestellen, contractenregister, leveranciersmanagement, spendanalyse, Negometrix (digitaal aanbestedingsplatform) en interfaces met het financieel systeem en het DMS (documentair managementsysteem). De systemen zijn ingericht en interfaces zijn grotendeels gerealiseerd.

Invoicing is organisatiebreed gestart per oktober 2015 inclusief de inrichting van de workflow (autorisatie budgethouders). Het digitaal platform voor aanbestedingen is ingericht en vanaf 1-1-2016 vinden de Europese en meervoudig onderhandse aanbestedingen digitaal plaats.

Bestellen en het contractenregister worden vanwege de omvang en impact voor de organisatie gefaseerd per afdeling ingevoerd. Vanaf oktober 2015 kunnen drie afdelingen digitaal bestellen, van deze afdelingen zijn ook de contracten vastgelegd en inzichtelijk gemaakt in het inkoopstelsel.

Wat moet nog gebeuren: In de loop van 2016 wordt het onderdeel "bestellen en contracten" bij de overige afdelingen geïmplementeerd. Daarna kan in het 4^e kwartaal 2016 de inrichting van de module Vendorlink (o.a. leveranciersmanagement en spendanalyse) worden opgepakt. Het project wordt naar verwachting eind 2016 afgerond.

Budget: De algemene vergadering heeft op 14 november 2013 een krediet verleend van € 161.000,- bruto/netto.

Naam project: PRJ1352 Waterschapsdatabase en kernregistratie

Wat is er gedaan: Voor een aantal projecten is aansluiting met de kernregistratie gerealiseerd. Het gaat hierbij om gegevens van waterkeringen, waterkwantiteit, gronddepots en eigendommen Dit gelijk lopend met de implementatie van Ons Eigen Informatiesysteem (OEI).

Wat moet er nog gebeuren: Het project is afgerond.

Budget: € 300.000,- bruto/netto. Datum kredietverlening: 14 november 2013.

Naam project: PRJ1399 Verkiezingen 2015

Wat is er gedaan: organisatie verkiezingen algemeen bestuur op 18 maart 2015: registratie partijen, kandidaatstelling, communicatie, en vaststelling uitslag door waterschap zelf; de stemming door de stemgerechtigden is door de gemeente uitgevoerd, waarvoor het waterschap € 567.822,- heeft bijgedragen.

Budget: AV-krediet 4 december 2014 € 733.000,- bruto/netto; besteding € 687.030,-.

Naam project: PRJ1402 Service gerichte architectuur

Wat is er gedaan: In 2015 is dit project niet opgepakt vanwege de hogere prioriteit die onder andere is gegeven aan het ontwikkelen van modules in Ons Eigen Informatiesysteem (OEI) en de vervaardiging van de wettelijk verplichte Basisregistratie Grootchalige Topografie.

Wat moet er nog gebeuren: Heroverweging van de introductie van service gerichte architectuur, daarna een basisimplementatie om aan te tonen dat de voorgestelde oplossing in de praktijk te gebruiken is, en zo ja, dan vindt verdere uitrol plaats.

Planning: Heroverweging in februari t/m juli 2016. Basisimplementatie van september 2016 t/m maart 2017. Verdere uitrol van april t/m december 2017.

Budget: € 300.000,- bruto/netto. Datum kredietverlening: 14 november 2013.

Materiële vaste activa

Programma waterkeringen

													X € 1.000	
beleidsveld	locatie / categorie	projectnr. AV krediet	investeringsproject	AV planning gereed (technisch)	verwachte planning gereed (technisch)	financieel afgerond 2015	verstrekkt krediet			totale besteding (incl.2015)			besteding 2015	
							krediet bruto	subsidie / bijdrage / inruil krediet	krediet netto	totale besteding	totale subsidie/ bijdrage	totale besteding netto	Netto besteding realisatie 2015	
1.2 aanleg en onderhoud waterkeringen														
WK4.00 HWBP-2														
		PRJ1001	HWBP-Zwakke Schakels, Vlissingen	2015-12	2016-4	nee	18.400	18.030	370	23.091	23.091	0	0	
		PRJ1003	Projekt Zw.Schakels (Alg)	2015-12	2016-8	nee	0	0	0	2.289	2.289	0	0	
		PRJ1006	Zw.Sch.Waterdunen	2015-12	2016-6	nee	44.691	44.691	0	40.231	40.231	0	0	
		PRJ1006A	Nieuwe weg 't Killetje (provincie)	2015-12	2015-12	ja	0	0	0	201	201	0	0	
		PRJ1008	Zw. Sch. Cadzand-Bad	2016-7	2016-8	nee	32.086	32.086	0	31.232	31.232	0	0	
WK4.01 HWBP														
		PRJ1011	HWBP Emanuelpd	2015-10	2015-10	nee	5.125	4.613	512	2.631	2.631	0	0	
		PRJ1016	Berging Volk-Zoommeer	2017-12	2017-12	nee	7.893	7.893	0	3.511	3.511	0	0	
WK4.10 groot onderhoud waterkeringen														
		PRJ1022	Herstel kazematten Vlissingen	2013-12	2014-4	ja	351	245	106	255	150	105	-35	
		PRJ1030	Keersluis Vlissingen	2014-12	2015-2	ja	250	0	250	205	0	205	140	
WK4.11 aanlegvoorzieningen Veerse Meer														
		PRJ1029	Aanlegvoorzien. Veerse Meer 2016	2016-6	2016-12	nee	243	0	243	7	0	7	7	
WK4.29 overige														
		PRJ1007	Getijdenduiker Waterdunen	2014-12	2015-12	ja	700	700	0	444	451	-7	-7	
		PRJ1007A	Bodembescherming 't Killetje	2014-12	2017-7	nee	0	0	0	258	258	0	0	
Totaal							109.739	108.258	1.481	104.355	104.045	310	105	

Naam project: PRJ1001 HWBP-Zwakke Schakel Vlissingen

Wat is er gedaan: Het kustversterkingsproject is al in 2010 technisch afgerond. Voor de realisatie van de kustversterking is bepaald dat het waterschap verplicht ca. 12 ha. natuur moet compenseren. De Hoge Raad heeft op 30 januari 2015 uitspraak gedaan in het door de betreffende grondeigenaren ingestelde verzoek om cassatie. Voor het waterschap was de uitspraak positief zodat de resterende gronden (5 ha.) in eigendom van het waterschap konden komen. Tevens is vanaf dat moment de voorbereiding en uitvoering van start gegaan.

De aanbesteding van het werk heeft plaatsgevonden op 23 oktober 2015. Op 7 december 2015 is gestart met de uitvoering van het werk.

Wat moet er nog gebeuren: De uitvoering zal in 2016 worden afgerond. Daarna kan het project financieel worden afgerond door het opstellen van de subsidie-afrekening.

Planning: de verwachting is dat de realisering van de verplichte natuurcompensatie in april 2016 kan worden afgerond.

Budget: De algemene vergadering heeft op 11 december 2007 een uitvoeringskrediet van bruto € 18.400.000,- (netto € 370.000,-) beschikbaar gesteld. Het onderdeel natuurcompensatie wordt gesubsidieerd door het HWBP. Op 28 september 2015 is een subsidiebeschikking ontvangen voor een bedrag van € 2.066.416,-.

Naam project: PRJ 1003 HWBP-Zwakke Schakel West Zeeuws-Vlaanderen algemeen

Wat is er gedaan: Voor de Zwakke Schakel West Zeeuws-Vlaanderen is voor de verantwoording van de algemene project- en voorbereidingskosten een administratief project ingericht.

Planning: De looptijd is gelijk aan de realisatie van de volledige Zwakke Schakel West Zeeuws-Vlaanderen.

Budget: Is gelijk aan de ontvangen subsidie voor algemene project- en voorbereidingskosten. Vanuit het krediet worden ook eventuele kosten gedekt die niet op de nog lopende uitvoeringsprojecten van de Zwakke Schakel kunnen worden verantwoord.

Naam project: PRJ1006 HWBP-Zwakke Schakel Waterdunen

Wat is er gedaan: De kustversterking start bij 't Killetje en loopt door tot buurtschap 't Zandertje.

De dijk wordt landwaarts versterkt op de plek van de voormalige camping Napoleon Hoeve. Het nieuwe duin sluit aan op de bestaande waterkering in het gebied. Het klimaatduin is grotendeels aangelegd, alsmede de inrichting van het gebied. Wat nog plaats moet vinden is het resterende werk aan het klimaatduin en de afronding van de inrichting van het gebied. Tevens moeten er nog werkzaamheden plaatsvinden nabij de getijdenduiker.

Planning: De technische afronding is gepland in juni 2016. De financiële afronding zal nog in 2016 plaats kunnen vinden.

Budget: De algemene vergadering van voormalig waterschap Zeeuws-Vlaanderen heeft op 2 september 2008 het kustversterkingsplan Zwakke Schakel West Zeeuws-Vlaanderen vastgesteld met de daarbij behorende ramingen, in totaal € 173.305.624,-. Van dit bedrag is € 44.691.190,- gereserveerd voor dit project, waarbij sprake is van volledige subsidiëring door het HWBP.

Naam project: PRJ1006A Nieuwe weg 't Killetje

Wat is er gedaan: In opdracht van de provincie Zeeland wordt een nieuwe weg vanaf het Zandertje tot aan de oprit naar de Panoramaweg (nieuwe weg 't Killetje) gerealiseerd. Alle benodigde onderzoeken en berekeningen zijn uitgevoerd en het ontwerp is goedgekeurd. In september 2015 is gestart met de uitvoering van het wegtracé en in december 2015 is de technische uitvoering afgerond.

Planning: Het project is zowel financieel al technisch afgerond.

Budget: Het project valt financieel onder het budget van de Zwakke Schakel Waterdunen. Alle projectkosten zijn in rekening gebracht bij de provincie Zeeland.

Naam project: PRJ1008 HWBP-Zwakke Schakel Cadzand-Bad

Wat is er gedaan: De kust wordt versterkt rondom de ingang van het uitwateringskanaal.

Oostelijk van de strekdammen wordt een nieuw duin aangelegd voor de bestaande dijk. De bestaande strekdammen aan het begin van het kanaal worden verlengd en verstevigd.

Het project Cadzand-Maritiem van het waterschap, Gemeente Sluis en het private consortium Yacht@Cadzand-Bad BV, is in 2014 aanbesteed. In januari is daartoe een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de drie partijen. Het project is een combinatie van het versterken van de kustlijn, het opwaarderen van de openbare ruimte en het creëren van een jachthaven in Cadzand-Bad. In juli is het contract (Engineering & Construct - UAV-gc) gegund. In het najaar van 2014 heeft de combinatie alle ontwerpen uitgewerkt en is gestart met het uitvoeren van onderzoek naar niet-gesprongen-explosieven. Het jaar 2015 stond volledig in het teken van de uitvoering. De mijlpaal 'kust veilig' is per 31 december 2015 gerealiseerd.

Wat moet er nog gebeuren: Het project wordt gefaseerd opgeleverd. Contractueel geldt nog steeds dat het gehele project op 31 maart 2016 wordt opgeleverd. De aannemer heeft aangegeven dat deze planning niet wordt gehaald en er een uitloop van de werkzaamheden plaatsvindt. Dit heeft dan betrekking op de bouw van het gebouw voor de jachthaven, de inrichting van de jachthaven en de afronding van de ruimtelijke inrichting.

Planning: Het project zal in 2016 technisch worden afgerond en naar verwachting zal in 2016 ook de financiële afronding gerealiseerd worden.

Budget: De algemene vergadering van voormalig waterschap Zeeuws-Vlaanderen heeft op 2 september 2008 het kustversterkingsplan Zwakke Schakel West Zeeuws-Vlaanderen vastgesteld met de daarbij behorende ramingen, in totaal € 173.305.624,-. Van dit bedrag is € 32.085.802,- gereserveerd voor dit project, waarbij sprake is van volledige subsidiëring door het HWBP.

Naam project: PRJ1011 HWBP-Emanuelpolder

Wat is er gedaan: De dijk van de Emanuelpolder (Zuid-Beveland) is over een lengte van 2,6 km versterkt. De gunning van het werk heeft in januari 2015 plaatsgevonden. De uitvoering van het werk is in het voorjaar van 2015 gestart en voor 1 oktober (start stormseizoen) grotendeels afgerond. Het project is in samenwerking met Projectbureau Zeeweringen (PBZ) uitgevoerd in combinatie met het PBZ-werk aan de St. Pieterspolder nabij Yerseke.

Wat moet er nog gebeuren: De onderhoudstermijn van het werk eindigt medio 2016 en de afrekening van het werk zal daarna plaatsvinden.

Planning: In de onderhoudstermijn zullen de nog resterende werkzaamheden worden uitgevoerd.

Budget: De algemene vergadering heeft op 14 november 2013 en 3 juli 2014 in totaal een bruto krediet van € 5.125.000,- (netto € 512.500,-) beschikbaar gesteld.

Naam project: PRJ1016: Berging Volkerak Zoommeer

Wat is er gedaan: In het kader van het project Ruimte voor de Rivier (Waterberging Volkerak Zoommeer) is in augustus 2015 na de aanbesteding gestart met de aanleg van een keermiddel bij de stad Tholen. Volgens planning waren de werkzaamheden per 31 december 2015 zover gevorderd dat de waterberging kon worden ingezet (mijlpaal waterveiligheid op tijd bereikt). Verder was ook de dijkversterking Botshoofd tijdig gereed. De technische en financiële afronding van de aanschaf van de twee noodzakelijke noodpompen zal naar verwachting in 2016 plaatsvinden.

Wat moet er nog gebeuren: Het keermiddel zal naar verwachting in 2016 worden afgebouwd en worden voorzien van een voetgangersbrug.

Planning: Het totale project zal naar verwachting in april 2017 worden afgerond.

Budget: door de algemene vergadering is op 27 juni 2013 een bruto krediet van € 7.893.000,- (netto nihil) verstrekt. Het project wordt gefinancierd door het Rijk.

Naam project: PRJ1022 Herstel kazematten Keizersbolwerk Vlissingen

Wat is er gedaan: Het project omvatte het herstel van de Kazematten (Boulevard de Ruijter) met aanvullende bouwkundige aanpassingen voor museale inrichting, dat in samenwerking met de gemeente Vlissingen en het muZEEum is gerealiseerd. In 2014 is het project reeds technisch afgerond.

Wat moet er nog gebeuren: De financiële afronding c.q. de subsidieafrekening is gereed. Het openstaande bedrag is nog niet ontvangen.

Planning: De financiële afronding is ten opzichte van de planning ruim een jaar doorgeschoven.

Budget: De algemene vergadering heeft op 21 juni 2012 een krediet van € 340.000,- (netto € 95.000,-) beschikbaar gesteld. In de algemene vergadering van 31 maart 2016 is een aanvullend krediet beschikbaar gesteld van € 11.000,-. Het project wordt mede gefinancierd met Europese subsidie in het kader van het Interreg-IVa-2-Zeëen-project "Muren en Tuinen".

Naam project: PRJ1030 Keersluis Vlissingen

Wat is er gedaan: Het project omvatte de vervanging van het elektrisch systeem dat de keersluis aandrijft. Daarnaast zijn de seinen en de omgevingsverlichting ten behoeve van de pleziervaart vervangen. De uitvoering van het werk is in 2015 uitgevoerd. Het project is technisch en financieel afgerond.

Budget: De algemene vergadering heeft op 25 september 2014 een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld van € 250.000,- bruto/netto.

Naam project: PRJ1007 HWBP-Zwakke Schakel Waterdunen - getijdenduiker

Wat is er gedaan: De getijdenduiker is onderdeel van het kustversterkingsplan Waterdunen en wordt in opdracht van de Provincie Zeeland aangelegd t.b.v. het instellen van een gedempt getij in het plangebied van het binnendijkse gebied van Waterdunen. De aanleg van een 4e koker is aan dit project toegevoegd t.b.v. het apart spuien van polderwater en is onderdeel van de realisatie van het nieuwe gemaal 'Nieuwe Sluis'. (Zie de toelichting onder het programma watersystemen). In 2013 is het project aanbesteed (Design en Construct) en in 2014 is de aanleg van de duiker gerealiseerd.

Wat moet er nog gebeuren: De oplevering heeft plaatsgevonden onder voorwaarden. Wegens de zettingsproblematiek moet de aannemer na oplevering de duiker monitoren en schade ten gevolge van zetting herstellen. De monitoring vindt, conform de overeenkomst voor oplevering met de aannemer, plaats tot een half jaar na ingebruikname van de getijdenduiker. Daarna worden de gebruikelijke garantietermijnen van kracht.

Planning: De getijdenduiker wordt in 2017 in gebruik genomen. Voorafgaand hieraan moeten nog enkele werkzaamheden verricht worden die niet eerder uitgevoerd konden worden. Aangezien de oplevering (onder voorwaarden) heeft plaatsgevonden is in overleg met de Provincie besloten het project financieel af te sluiten. De afrekening met de Provincie heeft plaatsgevonden.

Budget: De algemene vergadering heeft op 6 oktober 2011 een krediet van € 700.000,- (netto nihil) beschikbaar gesteld. Dit bedrag wordt enkel gebruikt voor de financiering van de kosten voor engineering en directievoering/toezicht.

Naam project: PRJ1007A Bodembescherming 't Killetje

Wat is er gedaan: In vervolg op de aanleg van de getijdenduiker Waterdunen moet een bodembescherming aangebracht worden in en buiten 't Killetje om ontgroningen en daardoor mogelijke instabiliteit van de waterkering te voorkomen. Voor diverse varianten zijn begrotingsplannen opgesteld. De financiering vindt plaats door de Provincie Zeeland, het HWBP en het waterschap. De aansluiting van de kustversterking (HWBP deel) op de getijdenduiker en aanpassing van de nol is in 2015 gerealiseerd.

Wat moet er nog gebeuren: De benodigde vergunningen moeten worden aangevraagd en de documenten voor aanbesteding van de bestortingswerken worden voorbereid. Na aanbesteding zal de uitvoering plaatsvinden.

Planning: De uitvoering zal afgerond worden in 2017, in ieder geval voorafgaand aan de ingebruikname van de getijdenduiker.

Budget: Het project valt financieel onder het budget van de Zwakke Schakel Waterdunen en de getijdenduiker (provincie Zeeland).

Naam project: PRJ1029: Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2016

Wat is er gedaan: In 2015 is gestart is met de voorbereiding voor het vervangen van een gedeelte van de noordelijke steiger Mosselplaat in het Veerse Meer. De steiger is circa 85 meter lang.

Wat moet er nog gebeuren: De afronding van de voorbereiding en de aanbesteding van het werk zal in het eerste kwartaal van 2016 plaatsvinden.

Planning: Er wordt naar gestreefd om het werk voor 1 juli 2016 (voor het recreatieseizoen) af te ronden.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2016 is een bedrag van € 243.000,- bruto/netto opgenomen.

Programma watersystemen

											X € 1.000		
beheersveld	locatie / categorie	projectnr. AV krediet	investeringsproject	AV planning gereed (technisch)	verwachte planning gereed (technisch)	financieel afgerond 2015	verstrekkt krediet			totale besteding (incl.2015)			besteding 2015
							krediet bruto	subsidie / bijdrage / inruil krediet	krediet netto	totale besteding	totale subsidie/ bijdrage	totale besteding netto	Netto besteding realisatie 2015
2.2 Inrichting en onderhoud watersystemen													
GB1.01 Totale beheersgebied													
		PRJ1055	Uitvoering WB-21/KRW/GGOR 2014	2015-11	2015-12	ja	1.476	0	1.476	1.547	64	1.483	265
		PRJ1055A	Uitv.WB21/KRW/GGOR '14(linies v Axel)	2015-12	2015-12	ja	1.758	458	1.300	1.747	472	1.275	415
		PRJ1056	Uitvoer. WB-21/KRW/GGOR 15, 2e deel	2016-10	2016-12	nee	1.250	0	1.250	603	0	603	603
		PRJ1056A	Uitvoering WB21/KRW/GGOR '15 1e deel	2016-10	2016-12	nee	1.250	0	1.250	1.252	60	1.192	1.192
		PRJ1106	Aanp. watersys Molenweg Scherp.2015	2015-11	2015-12	nee	154	0	154	96	0	96	95
		PRJ1106A	Aanpass. watersyst Clinge Noord West	2016-12	2016-12	nee	250	0	250	112	0	112	94
		PRJ1125A	Opr/aanleggen baggerdepot Temezen	2016-12	2016-12	nee	1.108	0	1.108	604	0	604	604
		PRJ1154	Vervanging best.techn.instal. opmal 2014	2015-12	2014-12	ja	250	0	250	250	0	250	54
		PRJ1155	Vervanging best.techn.instal. opmal 2015	2015-12	2015-12	nee	250	0	250	194	0	194	194
		PRJ1391A	BOB Zeeuws Vlaanderen 2015	2016-12	2016-12	nee	1.100	550	550	190	0	190	190
		PRJ1391B	BOB Zeeuws Vlaanderen 2016		2016-12	nee	1.100	550	550	0	0	0	0
		PRJ1394	Upgrade CAW	2016-6	2016-9	nee	700	0	700	392	0	392	321
GB1.02 Maelstede - Dekker													
		PRJ1072A	Aanleg gemaal vispassage Schore	2015-12	2016-4	nee	3.160	0	3.160	3.018	0	3.018	2.618
		PRJ1076	Aanpassen trace naar nieuw gm Schore	2016-11	2016-12	nee	985	0	985	549	0	549	549
		PRJ1131	Ombouw gemaal Postweg,Kapelle	2014-12	2015-2	ja	100	0	100	101	0	101	27
GB1.03 Duiveland													
		PRJ1081	Vishevel Ouwkerk en Oosterland	2014-10	2014-12	ja	641	361	280	589	382	207	21
GB1.04 Schouwen													
		PRJ1063	Vispassage bij gemaal Prommelsluis	2015-12	2016-4	nee	795	350	445	809	350	459	459
GB1.06 Tholen													
		PRJ1083	Vispassage gem/stuw Loohoek Tholen	2014-10	2014-12	ja	856	275	581	749	275	474	54
		PRJ1085	GGOR/WB21 Tholen 14 A.Vosdijkpl	2015-12	2015-12	ja	600	0	600	585	0	585	481
		PRJ1089	Maatregelen zoetwateraanvoer Tholen/	2015-4	2015-5	ja	194	0	194	198	0	198	125
		PRJ1179	Ombouw Gemaal van Haften	2015-3	2015-4	ja	130	0	130	146	17	129	49
GB1.07 Walcheren													
		PRJ1091	Vismigratie Walcheren, passage stuwe	2015-12	2015-12	ja	177	90	87	130	90	40	35
		PRJ1109B	Herinrichting Veerse Kreek en vesten	2013-12	2014-4	nee	6.059	3.279	2.780	4.410	2.457	1.953	-124
		PRJ1392	Verplaatsen baggerspeciedepot (BOB) Vliss.	2016-4	2016-4	nee	312	156	156	117	0	117	74
GB1.09 Noord Beveland													
		PRJ1096	WB21 duikers Noord-Beveland	2014-12	2014-12	ja	2.101	0	2.101	1.750	0	1.750	41
GB1.10 Zak van Zuid-Beveland													
		PRJ1133	Capaciteitsvergroting gemaal Groenewege	2015-6	2015-10	ja	2.200	0	2.200	2.288	0	2.288	1.132
		PRJ1396	Gemaal Hellewoud	2016-6	2016-5	nee	175	0	175	12	0	12	12
GB1.50 West Zeeuws-Vlaanderen													
		PRJ1161	Bijdrage aanleg nvo Cadzand	2014-12	2014-11	ja	641	275	366	555	276	279	5
		PRJ1176A	Bouw gml Nieuwe Sluis (civiel)	2016-7	2016-7	nee	3.990	750	3.240	3.477	744	2.733	866
		PRJ1176B	Bouw gml Nieuwe Sluis (m/e)	2016-7	2016-7	nee	1.910	425	1.485	1.611	431	1.180	1.127
GB1.52 Othene													
		PRJ1171	Herinrichting Othene Z-O, deel Steenovens	2015-12	2015-12	ja	976	443	533	995	436	559	-110
GB1.53 Campen													
		PRJ1169	Nijs en Hooglandpolder	2016-12	2016-12	nee	1.252	0	1.252	608	0	608	567
		PRJ1169A	Bouw nieuw gemaal Nijspolder	2016-12	2016-2	nee	200	0	200	56	0	56	56
GM1.01 Schouwen-Duiveland													
		PRJ1120	Grootschalig baggerwerk 2014	2016-12	2016-12	nee	659	0	659	438	0	438	119
GM1.10 Vlissingen													
		PRJ1118A	Baggerw 2013 Lammerenbg Vlissingen	2014-12	2014-12	ja	198	0	198	161	35	126	7
							38.957	7.962	30.995	30.339	6.089	24.250	12.217

Naam project: PRJ1055 Uitvoering WB-21/KRW/GGOR 2014

Wat is er gedaan: In 2014 en 2015 zijn op verschillende locaties over een lengte van ruim 6,5 kilometer verdeeld over het gehele beheersgebied natuurvriendelijke oevers aangelegd. Het werk is voor ca 75 % in 2014 uitgevoerd en de rest is in 2015 uitgevoerd en afgerond.

Planning: Er was een aanleg van 4,9 kilometer gepland in de eerste kredietaanvraag in 2014. Het derde krediet Uitvoering WB21/KRW/GGOR is in het derde kwartaal afgeraamd. Toch zijn met 5,2 kilometer aangelegd zoveel mogelijk de bij de verwerving gemaakte afspraken nagekomen.

Budget: De algemene vergadering heeft op 12 december 2013 een eerste krediet verleend van € 1.476.000,- bruto/netto. De kosten blijven nagenoeg binnen het verleende taakstellende krediet.

Naam project: PRJ1055A Uitvoering WB21/KRW/GGOR 2014 ZVL (Linies van Axel)

Wat is er gedaan: Dit project betreft de aanleg van KRW-oevers in Zeeuws-Vlaanderen, waaronder het project Linies van Axel (inclusief baggerwerk) en tevens in de Moerspuissche watergang en de Moerschans. Het project is technisch en financieel afgerond.

Budget: In de algemene vergadering van 22 mei 2014 is een uitvoeringskrediet verstrekt van €1.550.000,- bruto (€1.300.000,- netto). Na het verkrijgen van het uitvoeringskrediet is de toezegging gekomen dat op bepaalde delen van het project ook Scaldwin-subsidie van ruim € 200.000,-, naast de POP-subsidie op andere delen, is toegekend. Dit bood mogelijkheden om binnen dit project nog andere deelprojecten op te pakken binnen het beschikbaar gestelde netto krediet. Daarom is in de algemene vergadering van maart 2015 besloten het bruto krediet en subsidiebedrag te verhogen met € 208.000,-. De uiteindelijke netto bestedingen bedragen € 1.276.000,- en blijven daarbij binnen het beschikbare budget.

Naam project: PRJ1056 Uitvoering WB-21/KRW/GGOR 2015 2^e deel

Wat is er gedaan: Het project betreft het inrichten van KRW-oevers verdeeld over een aantal locaties/trajecten in ons beheersgebied. In dit 2^e deeltkrediet gaat het om de KRW-lichamen in Zeeuws-Vlaanderen. Het betreft een oeverlengte van in totaal ca. 3.700 meter. Met deze maatregel geven we uitvoering aan een deel van onze wateropgave in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW), het baggeren van de Moerspuissche watergang (ca. 14.000 m³) in combinatie met de aanleg van de natuurvriendelijke oevers en het oplossen van een waterafvoerprobleem in verband met een peilverhoging in de Linies van Axel (het KRW project van 2014). In 2015 is een groot deel van de oevers gerealiseerd. Wat moet nog gebeuren/planning: Het baggeren van de Moerspuissche watergang zal in het eerste half jaar van 2016 worden uitgevoerd. Dit heeft op zich laten wachten omdat eerst depotruimte gezocht moest worden. Ook zullen in 2016 nog enkele oevers aangelegd worden en zal de grond over de percelen verwerkt worden. Afronding zal in verband met ontwatering van de baggerspecie in het depot pas in 2017 plaatsvinden.

Budget: In de algemene vergadering van 21 mei 2015 is een krediet beschikbaar gesteld van €1.250.000,-. De verwachting op dit moment is dat het project binnen het beschikbare budget kan worden afgerond.

Naam project: PRJ1056A Uitvoering WB-21/KRW/GGOR 2015

Wat is er gedaan: In 2015 is gestart op verschillende locaties in het gehele beheersgebied natuurvriendelijke oevers aan te leggen. Het werk is bijna volledig uitgevoerd in 2015. Wat moet nog gebeuren: Het resterende deel zal in 2016 worden uitgevoerd.

Planning: Er was een aanleg van 6,8 kilometer gepland. Als gevolg van doorschuiven van budgetten uit 2^e helft 2014 naar 2017 zal, vanwege het toch zoveel als mogelijk nakomen van de bij de grondverwerking gemaakte afspraken in 2014 en 2015, circa 8,8 kilometer worden gerealiseerd.

Budget: De algemene vergadering heeft op 25 maart 2015 een krediet verleend van € 1.250.000,- bruto/netto.

De projectkosten KRW 2015 blijven binnen het verleende taakstellende krediet.

Naam project: PRJ1106 Aanpassen watersysteem Molenweg Scherpenisse

Wat is er gedaan: Dit project omvat het verleggen van een waterloop langs de Molenweg ten zuiden van de kern Scherpenisse omdat binnen de bebouwde kom van Scherpenisse regelmatig wateroverlast voorkomt. Omliggende eigenaren en bewoners hadden verzocht om de primaire waterloop te verleggen/verruimen als wegsloot van de Molenweg. Het werk is technisch uitgevoerd.

Wat moet nog gebeuren: In 2016 dient plaatselijk nog wat herstelwerk plaats te vinden als gevolg van nazakking van de gedempte watergang waaronder het aanpassen van drainage en afrasteringen.

Planning:

De verwachting is dat het project medio 2016 financieel zal worden afgerond.

Budget: : In de algemene vergadering van februari 2015 is een uitvoeringskrediet van bruto/netto € 154.000,- beschikbaar gesteld. De verwachting is dat het verleende krediet met circa € 35.000,- onderschreden zal worden.

Naam project: PRJ1106A Aanpassen watersysteem Clinge Noord-West

Wat is er gedaan: Dit project is onderdeel van het oplossen van de wateroverlast in Clinge. In dit project zijn enkele waterlopen verruimd met de inliggende kunstwerken en tevens is een stuw geautomatiseerd.

Wat gaat er gebeuren/Planning: Er moet nog een overstortleiding verlengd worden en er moet nog grond verwerkt worden op de percelen. In verband met de weersomstandigheden in het najaar 2015 is het werk niet helemaal afgerond in 2015. In 2016 zal het werk worden afgerond.

Budget: In de algemene vergadering van 21 mei 2015 is een krediet verleend van € 250.000,-. Door de slechte weersomstandigheden is de uitkomende grond deels op de percelen in depot gezet. Normaal gesproken was de grond meteen op het perceel verspreid. Dit levert extra kosten op.

De voorlopige eindprognose is € 271.000,-.

Naam project: PRJ1125A Opruimen/aanleggen gronddepot Terneuzen

Wat is er gedaan: Dit project betreft het aanleggen van een gronddepot in Terneuzen. Eind 2015 is een start gemaakt met de aanleg van het gronddepot.

Wat moet nog gebeuren: In 2016 zal het gronddepot worden afgerond en in gebruik genomen. Ook zal er een calamiteitenplaat worden aangelegd ten behoeve van het tijdelijk opslaan van verontreinigde of onbemonsterde grond vanuit calamiteiten.

Planning: Technische en financiële afronding in het eerste half jaar van 2016.

Budget: In de algemene vergadering van 21 mei 2015 is een krediet aangevraagd van € 1.108.000,- bruto/netto. De verwachting is dat het project ruim binnen het beschikbare budget kan worden uitgevoerd.

Naam project: PRJ1154 Vervanging besturing/technische installatie opmalingen en stuwen 2014

Wat is er gedaan: De besturing en technische installatie van een deel van de opmalingen en stuwen zijn vervangen. In 2014 heeft de voorbereiding en de aanbesteding plaatsgevonden en is gestart met de uitvoering. Het grootste gedeelte van het jaarvolume is in dat jaar uitgevoerd. De laatste installatie is in 2015 opgeleverd. Het geheel is in 2015 financieel afgerond.

Budget: In de machtiging van de begroting 2014 is een bedrag van bruto € 250.000,- opgenomen. Het project is binnen het krediet financieel afgerond.

Naam project: PRJ1155 Vervanging besturing/technische installatie opmalingen en stuwen 2015

Wat is er gedaan: De besturing en technische installatie van een deel van de opmalingen en stuwen zijn vervangen. In 2015 heeft de voorbereiding en de aanbesteding plaatsgevonden en is gestart met de uitvoering. Het grootste gedeelte van het jaarvolume is in dat jaar uitgevoerd. De laatste nazorg werkzaamheden zullen in 2016 afgerond worden.

Planning: in 2016 wordt het geheel technisch en financieel afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2014 is een bedrag van bruto € 250.000,- opgenomen. Het project zal binnen het beschikbaar gestelde krediet financieel afgerond worden.

Naam project: PRJ1391A BOB Zeeuws-Vlaanderen 2015

Wat is er gedaan: Dit project is het eerste in een reeks van jaarlijks terugkomende project voor het uitvoeren van achterstallig onderhoud in de waterlopen in bebouwd gebied in de Zeeuws-Vlaamse gemeenten in het kader van BOB. De opstart van dit werk was lastig doordat gemeenten pas laat weten wat hun beschikbare budget is en ook is nog maar zeer beperkt depotruimte beschikbaar. Bij toekomstige projecten zal verder vooruit gedacht moeten worden.

In 2015 is baggerwerk uitgevoerd in de kernen Clinge (gemeente Hulst) en in de kernen Cadzand, Cadzand-bad, Heille, Sint Anna Ter Muiden, Aardenburg en Retranchement in de gemeente Sluis. Tevens is eind 2015 een start gemaakt met de aanleg van een baggerspeciedepot in Terneuzen in combinatie met de aanleg van het gronddepot.

Wat moet nog gebeuren/Planning: Het baggerspeciedepot in Terneuzen wordt aangelegd in 2016. Tevens worden nog enkele waterlopen in bovengenoemde kernen uitgevoerd. Het project wordt dan afgerond en afgerekend met de gemeenten.

Budget: In de algemene vergadering van 26 februari 2015 is een krediet aangevraagd van € 1.100.000,- bruto / € 550.000,- netto. De prognose op dit moment is dat circa € 725.000,- bruto binnen dit project wordt uitgegeven. Het resterende deel wordt verschoven naar de toekomst.

Naam project: PRJ1391B BOB Zeeuws-Vlaanderen 2016

Wat moet nog gebeuren: Dit project, gepland voor 2016, betreft het 2^e deel van de reeks van projecten waarin het achterstallige onderhoud in bebouwd gebied van de Zeeuws-Vlaamse gemeenten zal worden weggewerkt. In dit project zal (een deel van) de Vesten van Sluis worden gebaggerd en de oevers zullen worden hersteld. Ook in de kern Terneuzen zullen enkele waterlopen worden gebaggerd.

Planning / budget: De huidige inschatting is dat de uitvoering plaatsvindt in het najaar van 2016 en afronding in 2017. Voor dit project staat een budget van € 1.100.000,- bruto/€ 550.000,- netto op de programmabegroting 2015.

Naam project: PRJ1394 Upgrade CAW

Wat is er gedaan: Het huidige service- en garantieniveau is verlopen. Met de upgrade wordt bewerkstelligd dat het systeem weer voldoet aan de gestelde eisen t.a.v. o.a. onderhoud en beveiliging.

Planning: Het geheel wordt in 2016 technisch en ook financieel afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2015 is een bedrag van € 700.000,- bruto/netto opgenomen. Het is de verwachting dat het project binnen het gestelde krediet afgerond wordt.

Naam project: PRJ1072A Aanleg gemaal/vispassage Schore

Wat is er gedaan: In april 2014 is de voorbereiding gestart voor de bouw van gemaal Schore. Hiervoor is door de algemene vergadering apart een voorbereidingskrediet verleend (PRJ1072). In de tweede helft van 2014 is een procedure gestart voor een innovatieve aanbesteding voor het ontwerpen en bouwen van het gemaal met vispassage.

Wat moet er nog gebeuren: Begin 2016 dient nog een testprocedure en eindoplevering plaats te vinden en zal het project financieel afgerond worden.

Planning: Het werk is conform planning en binnen de scope gerealiseerd en heeft inmiddels proefgedraaid. Het zal in het eerste kwartaal van 2016 financieel worden afgerond.

Budget: Er is door de algemene vergadering op 4 december 2014 uit begroting 2015 een uitvoeringskrediet verleend van € 3.160.000,-. Het project is inmiddels nagenoeg afgerond. Verwacht wordt dat het project met een overschrijding van circa 2,5% kan worden afgesloten.

Naam project: PRJ1076 Aanpassen tracé naar nieuw gemaal Schore

Wat is er gedaan: Het project betreft het verruimen van waterlopen en duikers in de toevoerwaterloop naar het nieuwe gemaal Schore. Het werk is in 2015 voor circa de helft uitgevoerd.

Wat moet nog gebeuren: Uitvoering van de tweede helft is gepland in 2016.

Planning: In totaal zal 2.650 meter waterloop inclusief duikers worden verruimd. Het project zal mogelijk eind 2016 worden afgerond.

Budget: De algemene vergadering heeft op 25 maart 2015 een krediet verleend van € 985.000,-. Het werk verloopt tot nu toe volgens verwachting waardoor naar alle waarschijnlijkheid het project binnen het verleende krediet kan worden afgerond.

Naam project: PRJ1131 Ombouw gemaal Postweg, Kapelle

Wat is er gedaan: De ombouw houdt het compleet vervangen van de elektrotechnische en besturings-technische installatie in. In 2014 heeft de voorbereiding en de aanbesteding plaatsgevonden en is gestart met de uitvoering. Het geheel is in 2015 afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2014 is een bedrag van bruto € 100.000,- opgenomen. Het geheel is binnen het gestelde krediet afgerond.

Naam project: PRJ1081 Bouw vishevel Ouwerkerk en Oosterland

Wat is er gedaan: In de zomerperiode van 2014 is de bouw gerealiseerd van een vispassage bij gemaal Duiveland waardoor vismigratie mogelijk is geworden tussen de Oosterschelde en het achterliggende gebied van Ouwerkerk en Oosterland. Tevens is een vispassage gemaakt bij stuw Pikgat. In 2015 is het werk afgerond en eind 2015 heeft nog enig herstelwerk plaatsgevonden. De technische en financiële afronding heeft plaatsgevonden.

Budget: Er is door de algemene vergadering op 26 februari 2014 een bruto uitvoeringskrediet verleend van € 641.000,-. Er is subsidie van zowel Rijkswaterstaat als de Provincie ontvangen voor een totaal van € 393.000,-. De kosten bedroegen netto € 207.000,- en zijn dus ruim binnen het verleende krediet gebleven. Dit als gevolg van een gunstige aanbesteding.

Naam project: PRJ1063 Bouw vispassage bij gemaal Prommelsluis.

Wat is er gedaan: In april 2014 is de voorbereiding gestart voor de aanleg van een vispassage bij gemaal Prommelsluis. Vanaf juli tot en met december 2014 is het project daadwerkelijk gerealiseerd. Bij het boren door de dijk is erg veel last ondervonden van een onvoorziene watervoerende laag waardoor het boorproces stagneerde. De werkwijze moest worden aangepast waardoor meerkosten zijn ontstaan.

Wat moet er nog gebeuren: Begin 2016 dient de afwerking van de pompput, de testperiode en de eindoplevering nog plaats te vinden.

Planning: Het werk is op de afwerking en eindoplevering na gereed. De financiële afronding zal in 1^e kwartaal van 2016 plaatsvinden.

Budget: Er is door de algemene vergadering op 4 december 2014 uit begroting 2015 een uitvoeringskrediet verleend van € 795.000,- bruto en er is subsidie van zowel Rijkswaterstaat als de Provincie verkregen van in totaal

€ 350.000,-. Het verleende krediet zal naar verwachting met circa € 20.000,- overschreden worden.

Naam project: PRJ1083 Bouw vispassages gemaal/stuwen Loohoek Tholen.

Wat is er gedaan: In de zomerperiode van 2014 is de bouw gerealiseerd van een vispassage bij gemaal Loohoek en bij twee stuwen in het achterliggende gebied van Tholen waardoor vismigratie mogelijk is geworden tussen de Oosterschelde en het achterliggende gebied. In 2015 is het werk afgerond.

Budget: Er is door de algemene vergadering op 26 februari 2014 een bruto uitvoeringskrediet verleend € 856.000,-. Er is subsidie van zowel Rijkswaterstaat als de Provincie verkregen voor in totaal € 275.000,-. Door gunstige aanbesteding is het project met € 474.000,- netto kosten afgesloten.

Naam project: PRJ1085 GGOR/WB21 Tholen, Anna Vosdijkpolder

Wat is er gedaan: Het werk betrof het verruimen van waterlopen in de Anna Vosdijkpolder en het plaatsen van een nieuwe stuw om plaatselijk in het watersysteem de afvoerrichting om te kunnen keren en uitvoering van het peilbesluit mogelijk te maken. In 2013 is de voorbereiding van het project gestart en in 2015 daadwerkelijk gerealiseerd. Het werk is technisch en financieel afgerond.

Budget: In de algemene vergadering van 26 februari 2015 is een uitvoeringskrediet verstrekt van € 600.000,- bruto/netto. Het werk is voor € 542.000,- uitgevoerd en daarmee ruim € 58.000,- onder het verleende krediet gebleven.

Naam project: PJR1089 Maatregelen zoetwateraanvoer Tholen

Wat is er gedaan: Het project betrof het aanbrengen van debietmeters en het automatiseren van afsluiters om het nauwkeuriger registreren van debieten en een betere sturing van zoetwaterstromen door het gebied mogelijk te maken. In 2014 zijn de technische voorzieningen voor het installeren van de debietmeters aangebracht. In 2015 zijn de debietmeters ingeregeld een tweetal afsluiters geautomatiseerd. Het werk is technisch en financieel afgerond.

Budget: Er is door de algemene vergadering op 25 september 2014 een uitvoeringskrediet verleend van € 194.000,- bruto/netto. Eind 2015 is in totaal € 198.000,- besteed aan de uitvoering en is dus met € 4.000,- het krediet licht overschreden.

Naam project: PRJ1179 Ombouw gemaal van Haaften

Wat is er gedaan: De ombouw houdt het compleet vervangen van de elektrotechnische en besturings-technische installatie en revisie van de pompinstallatie in. Gelijktijdig worden werkzaamheden van het zoetwaterplan uitgevoerd. In 2014 heeft de voorbereiding en de aanbesteding plaatsgevonden en is gestart met de uitvoering. Het project is zowel technisch als financieel in 2015 afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2014 is een bedrag van bruto € 130.000,- opgenomen. Het project is binnen het gestelde krediet afgerond.

Naam project: PRJ1091 Vismigratie Walcheren, passage stuwen

Wat is er gedaan: In het kader van het optrekbaar maken van gebieden voor vis, waarin stuwen obstakels zijn, bestaat dit project uit het passeerbaar maken van 2 stuwen te weten aan de Duinbeekseweg en de Aagtekerkseweg in Oostkapelle. In 2014 is de voorbereiding van het project gestart. De uitvoering heeft in de tweede helft van 2015 plaatsgevonden. Het werk is technisch en financieel afgerond.

Budget: In de Algemene Vergadering van 21 mei 2015 is een uitvoeringskrediet van € 177.000,- bruto verstrekt. Er is subsidie van de Provincie Zeeland verkregen voor in totaal € 90.000,-. Het werk is voor € 39.000,- netto uitgevoerd en daarmee ruim onder het verleende krediet gebleven.

Naam project: PRJ1109B Herinrichting Veerse Kreek en Vesten

Wat is er gedaan: Dit project is door het waterschap in opdracht van Provincie Zeeland uitgevoerd. Het was een integraal project waarin naast bagger- en oeverwerken ook o.a. padenstructuren (wandel-, ruit- en kanoroutes) werden gerealiseerd. In 2012 is gestart met de uitvoering, in 2013 is het deel van het waterschap technisch afgerond en is de onderhoudstermijn ingegaan voor de aannemer. In de onderhoudstermijn zijn een paar benodigde aanpassingen (opknappen oever en plaatsen afrastering) aan het licht gekomen. Deze zijn in 2014 uitgevoerd. Staatsbosbeheer zou in 2014 nog aanpassingen aan de natuurcamping verrichten. In 2015 is besloten het project zonder de werkzaamheden van Staatsbosbeheer af te sluiten.

Planning/budget: De planning was om het project in 2014 af te ronden. De voorlopige afrekening is 3^e kwartaal 2015 opgemaakt en wordt in februari 2016 door de accountants gecontroleerd en vervolgens verrekend met de provincie. Daarmee wordt het project in 2016 financieel afgerond.

De netto kosten voor het waterschap bedragen € 1.952.720,-. Dit is ruim binnen het in de algemene vergadering van

16 februari 2012 verstrekte uitvoeringskrediet van € 5.574.000,- bruto / € 2.295.000,- netto.

Naam project: PRJ1392 Verplaatsen baggerspeciedepot (BOB) Vlissingen

Wat is er gedaan: Het project betreft het verplaatsen van het baggerspeciedepot (BOB) in Vlissingen in verband met de komst van de Marinierskazerne. Dit is een gezamenlijk werk met gemeente Vlissingen. In 2014 is het project voorbereid tot en met de ontwerpnota. Vervolgens is het project blijven liggen in verband met onzekerheid rondom de komst van de marinierskazerne. In 2015 is het bestaande depot ontmanteld. Dit op verzoek van Defensie, dit onderdeel moest 31 december afgerond zijn.

Wat gaat er gebeuren/Planning: In 2016 wordt het nieuwe depot aangelegd. De uitvoering vindt plaats in het eerste halfjaar van 2016.

Budget: In de algemene vergadering van 19 november 2015 is een krediet aangevraagd van € 312.000,- bruto (€156.000,- netto). Volgens de laatste prognoses is dit budget niet toereikend omdat er een klein nadeel was bij aanbesteding, meer grond in het bestaande gronddepot aanwezig was (extra intern transport) en extra werk geweest bij het ontmantelen van het baggerspeciedepot aan de Oostelijke Bermweg. De overschrijding zal naar verwachting binnen de toegestane van 10 % blijven.

Naam project: PJR1096 WB21 duikers/GGOR maatregelen Noord-Beveland

Wat is er gedaan: Het project betrof het aanleggen, vernieuwen en vergroten van een tachtigtal duikers op Noord-Beveland voor het verbeteren van de afvoercapaciteit en het voldoen aan de normering van WB21 en het was van belang voor een beter peilbeheer volgens het GGOR. In het jaar 2013 en 2014 is het overgrote deel van dit werk uitgevoerd. De afwerking van de resterende duikers en de verdere financiële afronding afhandeling heeft begin 2015 plaatsgevonden.

Budget: Er is door de algemene vergadering in mei 2013 een uitvoeringskrediet verleend van € 2.101.000,- bruto/netto. Tot eind 2015 is in totaal € 1.749.000,- besteed waardoor het project met een onderschrijding € 352.000,- kon worden afgerond. Genoemde onderschrijding is enerzijds een gevolg van een te hoge raming van Grontmij en anderzijds het voor een groot deel uitvoeren van de werkzaamheden vanuit het onderhoudsbestek waardoor een besparing op engineeringkosten is gerealiseerd.

Naam project: PRJ1133 Ombouw gemaal Groenewege, capaciteitsaanpassing

Wat is er gedaan: De huidige installatie is gemoderniseerd, het gemaal is vergroot met de daarbij behorende elektrische en besturingstechnische aanpassingen. Hiermee is voldaan aan de doelstelling WB21. Verder is er een tweede pomplijn (pomp plus nieuwe persleiding) buiten het gemaal gerealiseerd, dit betreft een visvriendelijke uitvoering.

In 2013 heeft de voorbereiding plaatsgevonden. Het ontwerp is aanbesteed en door een extern ingenieursbureau uitgewerkt. In 2014 heeft de aanpassing van het huidige gemaal en de aanbesteding voor de tweede pomplijn plaatsgevonden. Het geheel is in 2015 zowel technisch als financieel afgerond.

Budget: Door de algemene vergadering is op 14 november 2013 is een krediet van € 2.200.000,- bruto/netto beschikbaar gesteld. Het geheel is met een overschrijding (4%) van het beschikbaar gestelde krediet afgerond. Deze overschrijding is vooral veroorzaakt doordat er gedurende het project, vanwege personele verschuivingen binnen het eigen ingenieursbureau, een externe projectleider ingehuurd moest worden.

Naam project: PRJ1396 Vervanging reiniger gemaal Hellewoud

Wat is er gedaan: Uit inspecties is gebleken dat de technische staat dusdanig verslechterd is, dat groot-schalige aanpassing noodzakelijk is. In 2015 is gestart met de voorbereiding en heeft de aanbesteding plaatsgevonden.

Planning: Het geheel wordt in 2016 technisch en ook financieel afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2015 is een bedrag van € 175.000,- bruto/netto opgenomen. Het is de verwachting dat het project binnen het gestelde krediet afgerond wordt.

Naam project: PRJ1161 Bijdrage aanleg NVO Cadzand (Planken'uus-Sluisse Veer)

Wat is er gedaan: Dit project betreft het aanleggen van Natuurvriendelijke oevers in het kader van de KRW in het afwateringsgebied Cadzand; tussen Planken'uus en Sluisse Veer. DLG heeft dit project voor het waterschap uitgevoerd. De oevers zijn grotendeels aangelegd in 2014. De grond is op het naastliggende perceel in depot gezet en gedeeltelijk verwerkt en er is oeverbescherming in de vorm van enkamatten aangebracht. In 2015 is de financiële afwikkeling van het project gebeurd.

Budget: Op 27 juni 2014 is door de algemene vergadering een krediet verstrekt van € 641.000,- bruto (€ 366.000,- netto). De uiteindelijke kosten bedragen € 280.000,- netto, dit valt ruim binnen het beschikbare krediet.

Dit financiële voordeel is een gevolg van het aanbestedingsvoordeel.

Naam project: PRJ167A/B Bouw gemaal Nieuwe Sluis i.c.m. getijdenduiker (civiel en mechanisch/electrisch)

Het project omvat de bouw van een nieuw gemaal aangevuld met de uitbreiding van de getijdenduiker met één koker. In 2013 is gestart met het realiseren van een tijdelijke waterkering. Vervolgens is gewerkt aan het maken van de verbindingskoker en de afbouw van het gemaal en de installatie. De bouw van de inlaat heeft enige vertraging opgelopen vanwege het nader uitwerken van de randvoorwaarden en de uitgangspunten. Hiervoor was aanvullend onderzoek benodigd. Na bekend worden van de hiervoor genoemde punten is door de aannemer het ontwerp van de inlaatconstructie opnieuw ingediend.

In de vaststellingsovereenkomst met de aannemerscombinatie Waterdunen en het HWBP zijn afspraken gemaakt over de financiële geschillen in het kustversterkingsproject Waterdunen. Voorwaarde is dat de kustversterking op 1 juli wordt opgeleverd. Om dat te realiseren moet er op 1 mei begonnen kunnen worden met de werkzaamheden aan de uitlaat van het oude gemaal. Het nieuwe gemaal moet daarom op 1 mei operationeel zijn.

Om nieuwe risico's en bijbehorende financiële gevolgen te voorkomen is de aannemer van het gemaal in januari 2016 opdracht gegeven de werkzaamheden af te ronden. Verder is nog van belang te melden dat de aannemer heeft aangegeven nog verdragingschade te zullen claimen. Op basis van een voorlopige interne beoordeling gaan we er van uit dat deze claim niet gehonoreerd hoeft te worden.

Planning: De inlaatconstructie realiseren en de resterende werkzaamheden aan het gemaal afronden. Het geheel wordt in 2016 zowel technisch als financieel afgerond.

Budget: Op 27 september 2012 is door de algemene vergadering een bruto uitvoeringskrediet van € 4.750.000,- (netto € 3.750.000,-) beschikbaar gesteld. In de algemene vergadering van 31 maart 2016 is een aanvullend krediet beschikbaar gesteld van € 1.150.000,- (netto € 975.000,-). Door het Hoogwaterbeschermingsprogramma is een bijdrage van € 1.178.102,- toegekend. De meerkosten hebben betrekking op zowel de afrondende werkzaamheden voor het gemaal als de maatregelen voor de inlaatconstructie (stabiliteit van het toevoerkanaal).

Naam project: PRJ1171 Herinrichting Othene Zuid-Oost deelproject Steenovens

Wat is er gedaan: Dit project betreft het aanleggen van natuurvriendelijke oevers in het kader van de KRW en het baggeren van de waterloop. In 2014 is de meeste grond verwerkt op de percelen, een deel is in depot gezet en kon vanwege de weersomstandigheden niet meer verwerkt worden op het land. Het baggerwerk is medio februari 2014 afgerond. De baggerspecie is in een weilanddepot aan de Pouckedijk gespoten. Hier is het ontwaterd en gerijpt en uiteindelijk verwerkt op het perceel in 2015. In 2015 zijn nog wat afrondende (opruim)werkzaamheden uitgevoerd en is een laatste partij grond over een perceel verwerkt. Deze grond is lang blijven liggen in verband met een brand in een naastliggend bedrijf, er was kans op asbestverontreiniging. Het project is technisch en financieel afgerond.

Budget: In de algemene vergadering van 22 augustus 2014 is een krediet verleend van € 976.000,- bruto / € 533.000,- netto. De uiteindelijke kosten bedragen € 994.000,-bruto / € 558.000,- netto.

De overschrijding is veroorzaakt door de weersomstandigheden in najaar 2014. Hierdoor is de grond langer blijven liggen en is meer gewasschadevergoeding betaald en tevens is er meer werk uitgevoerd om de baggerspecie goed droog te krijgen. Daarnaast is iets minder subsidie ontvangen dan verwacht.

Naam project: PRJ1169 Maatregelen Nijs- en Hooglandpolder

Wat is er gedaan: Het project betreft het oplossen van wateroverlastproblemen in de Nijs- en Hooglandpolder door het verruimen van waterlopen, het aanleggen van nieuwe waterlopen, het verruimen van duikers en het bouwen van een onderbemaling. Een groot deel van de waterlopen is inmiddels gegraven of verbreed, de duikers zijn gelegd. De bestaande stuw is inmiddels geautomatiseerd. De grond is deels direct verwerkt en deels op de kant gezet. De onderbemaling wordt in een apart project gerealiseerd (PRJ1169A).

Wat gaat er gebeuren: De stuw is februari 2016 geplaatst. Ook wordt begin 2016 nog een waterpartij gegraven en een nieuwe waterloop gerealiseerd. De grond zal in de loop van 2016 over de percelen verwerkt worden en de percelen worden geëgaliseerd.

Planning: Project loopt conform planning, afronding technisch en financieel is voorzien eind 2016.

Budget: In de algemene vergadering van 21 mei 2015 is een krediet verleend van € 1.252.000,-. De eindprognose bedraagt op dit moment € 1.314.000,- wat een overschrijding betekent op het krediet. Dit is te wijten aan de weersomstandigheden in het najaar van 2015.

Naam project: PRJ1169A Bouw nieuw gemaal Nijspolder

Wat is er gedaan: In de Nijspolder is al jaren sprake van wateroverlast. Met de bouw van het nieuw gemaal Nijspolder wordt het deel van de onderbemaling gerealiseerd in de Nijspolder en wordt het afvoertracé in de Hooglandpolder verruimd. De onderbemaling wordt automatisch gestuurd en aangesloten op het CAW. Met dit project wordt er verder nog een nieuwe stuw aangebracht en een bestaande stuw geautomatiseerd. In 2015 is gestart met de voorbereiding en is de uitvoering gestart. Door de tegevallende bodemgesteldheid en groter benodigde civiele aanpassingen in de waterloop is de planning uitgelopen en is het geheel nog niet in 2015 afgerond.

Planning: Het geheel wordt in 2016 technisch en ook financieel afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2015 is een bedrag van € 200.000,- opgenomen. Dit valt onder één gezamenlijk krediet van PRJ1169. Door de niet begrote civiele aanpassingen is het de verwachting dat het project PRJ1169A met een tekort van € 75.000,- afgerond wordt.

Naam project: PRJ1120 Grootschalig baggerwerk 2014 (D'Geule Oosterland)

Wat is er gedaan: Dit project betreft het kwantiteits- en kwaliteitsbaggeren van d'Geule Oosterland. Het baggerwerk is uitgevoerd in het najaar van 2014 en tevens zijn enkele oevers hersteld. De baggerspecie is in een weilanddepot gepompt waar het moet ontwateren en rijpen.

Wat moet er nog gebeuren: In 2015 is de baggerspecie ontwaterd en verspreid op het perceel. In 2016 zal de grond nog verder geëgaliseerd worden zodat het weer geschikt is voor de landbouw. Tevens zal nog een afzaker gerepareerd worden die is ontstaan na uitvoering van het baggerwerk.

Planning: Het project zal in het begin van 2016 worden afgerond en financieel worden afgerekend.

Budget: In de algemene vergadering van 3 juli 2014 is een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld van € 659.000,-. Er was een behoorlijke meevaller bij de aanbesteding. In het nawerk zijn juist weer wat extra kosten ontstaan door weersomstandigheden en ontmenging van de baggerspecie in het depot. Bij ontwatering moest het materiaal weer opgemengd worden om fatsoenlijke grond te krijgen. De voorlopige eindprognose is € 484.000,-, ruim binnen het beschikbare krediet.

Naam project: PRJ1118A Achterstallig baggeren/grote baggerwerken 2014, Lammerenburg Vlissingen

Wat is er gedaan: Dit project betreft het uitvoeren van baggerwerk in een waterpartij in de wijk Lammerenburg in Vlissingen in het kader van BOB (Beheer en Onderhoud bebouwd Gebied) in samenwerking met gemeente Vlissingen. Het feitelijke baggerwerk is uitgevoerd in 2014. In 2015 is het werk financieel afgerond.

Budget: Op 23-5-2014 is door de algemene vergadering een krediet beschikbaar gesteld van € 198.000,-. Uiteindelijk zijn de kosten ad € 127.000,- meegevallen door een gunstige aanbesteding.

Programma afvalwaterketen

						verstrekt krediet			totale besteding (incl.2015)			X € 1.000	
beleidsveld	locatie / categorie	projectnr. AV krediet	investeringsproject	AV planning gereed (technisch)	verwachte planning gereed (technisch)	financieel afgerond 2015	krediet bruto	subsidie / bijdrage / inruil krediet	krediet netto	totale besteding	totale subsidie/ bijdrage	totale besteding netto	Netto besteding realisatie 2015
			GAG11 zuiveringseenheid Waarde										
		PRJ1213	Ombouw rg Krabbendijke, Zuidweg	2014-12	2015-3	ja	380	0	380	408	0	408	286
			GAG12 zuiveringseenheid Walcheren										
		PRJ1237A	Rwzi Walcheren, slibst en energiefabriek	2017-12	2017-12	nee	9.700	0	9.700	589	0	589	432
			GAG13 zuiveringseenheid Willem Annapolder										
		PRJ1197	Ombouw rg Ovezande	2015-12	2015-6	ja	580	0	580	488	0	488	470
			GAG14 zuiveringseenheid Westerschouwen										
		PRJ1185	Relining vrijvervalstels Westerschouwen	2015-12	2015-4	ja	1.000	0	1.000	967	0	967	767
			GAG23 waterschap Scheldestromen										
		PRJ1224	Verv.procesautomatisering RPG's o-w	2014-12	2015-2	ja	900	0	900	964	0	964	88
		PRJ1225	Verv.procesautomatisering RWZI's o-w	2014-12	2015-2	ja	1.300	0	1.300	1.383	0	1.383	126
			GAG24 regio Zuid										
		PRJ1227	Migratie analoge telefoonlijnen rioolg.	2015-12	2016-3	nee	200	0	200	75	0	75	75
			GAG26 zuiveringseenheid Kloosterzande										
		PRJ1243	Rwzi Kloosterzande, groot onderhoud	2015-12	2015-9	ja	500	0	500	502	0	502	502
			GAG27 zuiveringseenheid Terneuzen										
		PRJ1192	Relining vrijvervalstelsel Terneuzen 2014	2016-5	2016-5	nee	1.250	0	1.250	963	16	947	784
		PRJ1221A	Aanp.rioolgem.Terneuzen, Oesterputten	2015-12	2015-8	ja	1.225	0	1.225	1.279	6	1.273	1.248
		PRJ1221B	Aanp rioolgem.Sluiskil, Koegorsstraat	2015-12	2015-12	ja	858	0	858	896	0	896	895
		PRJ1221C	Aanpassing rioolgemaal Overslag	2015-12	2016-4	nee	400	0	400	65	0	65	64
		PRJ1240A	RWZI Tern. maatr.energiefabriek	2014-12	2014-9	ja	3.500	0	3.500	3.753	0	3.753	178
		PRJ1240B	RWZI Tern.slibstrategiemaatreg	2014-12	2014-9	ja	2.500	0	2.500	2.730	10	2.720	0
		PRJ1248	Rwzi Retranchement, vervanging E/A	2015-9	2015-10	ja	325	0	325	337	0	337	329
		PRJ1397	Aanpassingen bypass rwzi Terneuzen	2015-12	2015-7	ja	120	0	120	85	0	85	70
			GAG31 zuiveringseenheid Breskens										
		PRJ1222A	Aanl.nieuw rioolgem. Groede Schuiflotstr.	2016-12	2016-7	nee	750	0	750	98	0	98	97
		PRJ1228	Amoveren rwzi Groede/uitbr.rwzi Breskens	2017-12	2017-12	nee	9.610	0	9.610	2.089	0	2.089	1.231
			Totaal				35.098	0	35.098	17.671	32	17.639	7.642

Naam project: PRJ1213 Ombouw rg Krabbendijke, Zuidweg

Wat is er gedaan: In 2014 heeft de voorbereiding en de aanbesteding plaatsgevonden en is gestart met de uitvoering. In 2015 is het geheel technisch (volledige vervanging van de elektrotechnische en besturingstechnische installatie) en financieel afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2014 is een bedrag van bruto € 380.000,- opgenomen. Het geheel is met een overschrijding 7% van het beschikbare krediet in 2015 financieel afgerond.

Naam project: PRJ1237A Rwzi Walcheren, voorbereiding energiefabriek en slibstrategiemaatregelen

Wat is er gedaan: Op basis van de Strategienota Afvalwaterketen 2012-2021 is voor de rwzi Walcheren een systeemkeuze vastgesteld.. Met deze investering wordt invulling gegeven om bij de rwzi Walcheren procesverbeteringen en aanpassingen door te voeren om het energieverbruik terug te dringen en de energieproductie vanuit het zuiveringsslib te verhogen. In samenwerking met een ingehuurd adviesbureau is het voorontwerp verder uitgewerkt en heeft de voorselectie van geschikte aannemers plaatsgevonden. Vervolgens is het referentie ontwerp uitgewerkt en zijn de vraagspecificaties opgesteld.

Planning: In het eerste kwartaal van 2016 wordt het geheel aanbesteed. De start van de uitvoering is gepland voor het tweede kwartaal in 2016. Het aanbestedingstraject is iets vertraagd. Hierdoor zal een verschuiving in het geprognosticeerde kasritme plaatsvinden.

Budget: In de algemene vergadering van 13 november 2013 is een voorbereidingskrediet van € 580.000,- beschikbaar gesteld. In de algemene vergadering van 2 juli 2015 is het uitvoeringskrediet van € 9.100.000 beschikbaar gesteld. De laatste projectramingen laten zien dat het project binnen het gestelde krediet afgerond kan worden.

Naam project: PRJ1197 Ombouw rg Ovezande

Wat is er gedaan: In 2014 heeft de voorbereiding en de aanbesteding plaatsgevonden en is gestart met de uitvoering. In 2015 is het geheel technisch (volledige vervanging van de elektrotechnische, besturingstechnische en mechanische installatie) en financieel afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2014 is een bedrag van bruto € 580.000,- opgenomen. De resultaten van de uitgevoerde inspecties aan leidingen waren dusdanig gunstig dat de voorgenomen vervangingen van die leidingdelen geannuleerd zijn. Hierdoor is het geheel financieel in 2015 ruim binnen het beschikbare krediet met een positief bedrag van ongeveer € 80.000,- (14%) afgerond.

Naam project: PRJ1185 Relining vrijvervalstelsel Westerschouwen 2014

Wat is er gedaan: Op basis van uitgevoerde inspecties en reliningswerkzaamheden is een plan opgesteld met vervolgacties voor het resterende gedeelte van het vrijvervalstelsel op Westerschouwen. Met deze investering is gestart met de vervolgacties. Deze vervolgacties bestaan uit het uitvoeren van leidinginspecties om de laatste toestand van de leidingen op te nemen en het verder gefaseerd relinen van het vrijvervalstelsel. In 2014 heeft de voorbereiding en aanbesteding plaatsgevonden. Het project is begin 2015 uitgevoerd.

Budget: Door de algemene vergadering is op 25 september 2014 is een krediet van € 1.000.000,- beschikbaar gesteld. Het geheel is binnen het gestelde krediet afgerond.

Naam project: PRJ1224 Vervanging procesautomatisering rg's oost en west

Wat is er gedaan: De huidige procesautomatiseringssystemen in de regio's Oost en West zijn aan het einde van hun technische en economische levenscyclus en de gebruikte hardware veroorzaakt regelmatig storingen. Ook is de functionaliteit van de huidige systemen verouderd en voldoet het niet aan de huidige eisen. In 2014 is gestart met een pilot project, daarna is gestart met de uitvoering van de automatisering en met het uitrollen over de overige installaties. Het geheel is zowel technisch als financieel in 2015 afgerond.

Budget/planning: Door de algemene vergadering is op 27 september 2012 een krediet van € 700.000,- beschikbaar gesteld. Als gevolg van een tegenvallende aanbesteding, toevoeging van de nieuwe functionaliteiten en integratie met de kantoorautomatisering is via de dashboardrapportage van april 2013 een aanvullend krediet van € 200.000,- door de algemene vergadering verstrekt. Het totaal is met een budgetoverschrijding van 7% afgerond.

Naam project: PRJ1225 Vervanging procesautomatisering rwzi's oost en west

Wat is er gedaan: De huidige procesautomatiseringssystemen in de regio's Oost en West zijn aan het einde van hun technische en economische levenscyclus en de gebruikte hardware veroorzaakt regelmatig storingen, waardoor de bedrijfszekerheid in gevaar komt. Ook is de functionaliteit van de huidige systemen verouderd en voldoet het niet aan de huidige eisen. In 2014 is gestart met een pilot project, en daarna met de uitvoering van de automatisering en met het uitrollen over de overige installaties. Het geheel is zowel technisch als financieel in 2015 afgerond.

Budget/planning: Door de algemene vergadering is op 27 september 2012 in een krediet van € 1.000.000,- beschikbaar gesteld. Als gevolg van de tegenvallende aanbesteding, toevoeging van de nieuwe functionaliteiten en integratie met de kantoorautomatisering is via de dashboardrapportage van april 2013 een aanvullend krediet van € 300.000,- door de algemene vergadering verstrekt. Het totaal is met een overschrijding (6%) financieel afgerond.

Naam project: PRJ1227 Migratie analoge telefoonlijnen rioalgemalen

Wat is er gedaan: De ondersteuning van KPN m.b.t. analoge telefoonlijnen stopt, waardoor deze vervangen moeten worden door een andere techniek. In 2015 is gestart met de voorbereiding en is de uitvoering gestart. Door de keuze de ombouwen voor een groot gedeelte in eigen beheer te doen is het geheel nog niet in 2015 afgerond.

Planning: Het geheel wordt in 2016 technisch en ook financieel afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2015 is een bedrag van € 200.000,- opgenomen. Het is de verwachting dat het project binnen het gestelde krediet afgerond wordt.

Naam project: PRJ1243 Groot onderhoud rwzi Kloosterzande

Wat is er gedaan: De uitvoering van het groot onderhoud; o.a. het vervangen de huidige blower installatie, vervangen van de recirculatiepomp en retourslibpompen en het aanpassen van procesregelingen is in 2015 volledig technisch en financieel afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2015 is een bedrag van € 500.000,- bruto/netto opgenomen. Het project is binnen het krediet geheel afgerond.

Naam project: PRJ1192 Relining vrijvervalstelsel Terneuzen 2014

Wat is er gedaan: In samenspraak met de gemeente Terneuzen is een beheersplan opgesteld voor het vrijvervalstelsel in de gemeente. Dit omhelst het uitvoeren van inspecties en repareren van een aantal strengen die aan renovatie toe zijn. Met deze investering wordt invulling gegeven aan de uitvoeringspunten genoemd in dit meerjarenbeheerplan. In 2014 heeft de voorbereiding en aanbesteding plaatsgevonden. Het grootste gedeelte van de uitvoering heeft plaatsgevonden in 2015. Een gedeelte bij de Tractaatweg kan vanwege werkzaamheden van de Provincie pas in 2016 uitgevoerd worden. Het project wordt daardoor pas in 2016 financieel afgerond.

Een gedeelte van het opgeleverde werk voldeed niet aan de gestelde eisen. Ter afronding is hier een kortingsbedrag bij de aannemer geclaimd en gekregen. Van dit bedrag is de eerstvolgende streng gereviseerd.

Budget: Door de algemene vergadering is op 25 september 2014 is een krediet van € 1.250.000,- bruto/netto beschikbaar gesteld. De verwachting is dat het geheel binnen het gestelde krediet afgerond wordt.

Naam project: PRJ1221A Aanpassing rioolgemaal Terneuzen, Oesterputten

Wat is er gedaan: In 2014 heeft de voorbereiding en de opdrachtverlening van de eerste werkzaamheden plaatsgevonden. De technische afronding (het aanpassen van de kelder inclusief bijbehorend leidingwerk en vervanging van de pompinstallatie) heeft in de eerste helft van 2015 plaatsgevonden. Na afronding garantietermijnen is het geheel ook in 2015 financieel afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2015 is een bedrag van € 1.225.000,- bruto/netto opgenomen. Het geheel is afgerond met een overschrijding van 4% van het beschikbare krediet als gevolg van wat kleine afwijkingen tijdens de uitvoeringsfase.

Naam project: PRJ1221B Aanpassing rioolgemaal Sluiskil, Koegorsstraat

Wat is er gedaan: In 2014 is gestart met de voorbereiding. In 2015 is het huidige gemaal voor het grootste gedeelte geamoveerd. De nat opgestelde pompen zijn vervangen door een droge opstelling. De elektrische- en besturingsinstallatie zijn in een nieuwe buitenkast geplaatst. Verder is het terrein opnieuw ingedeeld (hekwerk en bestrating). Het werk is in 2016 financieel afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2015 is een bedrag van € 858.000,- bruto/netto opgenomen. Het geheel is afgerond met een overschrijding van 4% van het beschikbare krediet als gevolg van wat afwijkingen (civiel technisch) tijdens de uitvoeringsfase.

Naam project: PRJ1221C Aanpassing rioolgemaal Overslag

Wat is er gedaan: In 2015 is gestart met de voorbereiding. Bestekken zijn opgesteld en een gedeelte van de aanbesteding heeft plaatsgevonden.

Planning: Begin 2016 wordt gestart met de uitvoering. Dit betreft de ombouw naar een twee pompgemaal inclusief een nieuwe elektrische- en besturingstechnische installatie. Het geheel wordt in 2016 ook financieel afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2015 is een bedrag van € 400.000,- opgenomen. Dit bedrag was het restbedrag van het totale krediet van PRJ1221. De eindprognose kan voor dit project met € 150.000,- naar beneden worden bijgesteld. Hiermee zijn de tekorten van de afgeronde projecten PRJ1221A Aanpassing rioolgemaal Terneuzen, Oesterputten (€ 48.000,-) en PRJ1221B Aanpassing rioolgemaal Sluiskil, Koegorsstraat (€ 37.000,-) gecompenseerd.

Naam project: PRJ1240A/B Rwzi Terneuzen, energiefabriek en uitvoering slibstrategiemaatregelen

Wat is er gedaan: Op basis van de slibstrategiestudie voor regio Zuid wordt het slib van alle rwzi's in Zeeuws-Vlaanderen op de rwzi Terneuzen verwerkt. In het kader van de Energiefabriek zijn de benodigde aanpassingen aan de slibinstallatie uitgevoerd waardoor de energie-opwekking uit het zuiverings-slib geoptimaliseerd wordt. In 2013 is het bestek afgerond, het werk aanbesteed en de uitvoering gestart. In 2014 heeft de uitvoering van het totale project plaatsgevonden. Gezien de garantieperioden is het project in 2015 financieel afgerond.

Budget: Op 27 september 2012 is door de algemene vergadering voor deze projecten een uitvoeringskrediet van totaal € 6.000.000,- bruto/netto beschikbaar gesteld. Voor de energiefabriek € 3.500.000,- en voor de slibstrategiemaatregelen € 2.500.000,-. Tijdens de eerste fase van de uitvoering zijn er verschillende afwijkingen van het bestek geconstateerd. Het project is met een overschrijding (8%) in 2015 financieel afgerond.

Naam project: PRJ1248 Rwzi Retranchement, vervanging E/A

Wat is er gedaan: Door de renovatie van de elektrotechnische en besturingstechnische installatie voldeet de zuivering aan de nieuwe standaard. Het totale afvoergebied van de zuivering heeft dan hetzelfde besturingssysteem zodat er uniformiteit is in de bediening en afhandeling van storingen. Dit is een onderdeel van het uitrollen van de besturingsfilosofie voor zuiveringstechnische werken van waterschap Scheldestromen. Vanwege verschuivingen in de prioritering heeft in 2014 alleen de voorbereiding plaatsgevonden. In het eerste kwartaal van 2015 heeft de aanbesteding plaats gevonden. Het geheel is in 2015 zowel technisch als financieel opgeleverd.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2014 is een bedrag van bruto € 325.000,- opgenomen. Het project is met een overschrijding (4%) in 2015 financieel afgerond.

Naam project: PRJ1397 Aanpassingen bypass rwzi Terneuzen

Wat is er gedaan: In 2014 heeft de voorbereiding en de opdrachtverlening van de eerste werkzaamheden plaatsgevonden. Begin 2015 heeft de uitvoering plaatsgevonden. Uiteindelijk is er minder leidingwerk vervangen dan gepland. Hierdoor kon er ook nog een afsluiter vervallen.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2015 is een bedrag van € 120.000,- bruto/netto opgenomen. Door het minderwerk is het project ruim binnen het krediet afgerond. Er is een overschrijding van € 35.000,- (30%)

Naam project: PRJ1222A Aanleg nieuw rioolgemaal Groede Schuivlotstraat

Wat is er gedaan: Dit betreft de bouw van een volledig nieuw rioolgemaal. In 2014 is gestart met de voorbereiding. De aanbesteding heeft in 2015 plaatsgevonden en zijn de eerste uitvoeringswerkzaamheden gestart.

Wat moet er nog gebeuren/planning: In 2016 wordt het geheel technisch opgeleverd en zal het project ook financieel afgerond worden.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2015 is een bedrag van € 750.000,- bruto/netto opgenomen. Door ontwikkelingen bij het interne ingenieursbureau is een extern adviesbureau ingehuurd. Hierdoor vindt er een overschrijding plaats op de post adviesdiensten. De huidige prognose is dat het geheel met een overschrijding van 8% afgerond wordt.

Naam project: PRJ1228 Amoveren rwzi Groede, 2 rpg's, afvalwatertransportleiding en uitbreiding rwzi Breskens

Wat is er gedaan: De rwzi Groede wordt geamoveerd en via een rioolgemaal en persleiding aangesloten op de rwzi Breskens. De rwzi Breskens wordt voor de verwerking van het afvalwater uit Groede aangepast. In 2013 heeft het vestigen van de zakelijke rechten plaatsgevonden en is het definitief ontwerp opgesteld. In 2014 is de contractfase verder uitgewerkt en is de aanbesteding met behulp van een extern ingenieursbureau gestart. In 2015 heeft de aanbesteding plaatsgevonden. Echter bleek het beschikbare krediet niet toereikend. Er is toen besloten om het project niet te gunnen en het aanbestedingstraject te stoppen.

Planning: Vanwege het stoppen van het aanbestedingstraject moet er een nieuw aanbestedingsvoorstel opgesteld worden en een aangepast ontwerp uitgewerkt worden. Dit zal tijdens de eerste helft van 2016 plaatsvinden. Na de zomer kan dan gestart worden met de nieuwe aanbesteding. De uitvoering zal dan over de kalenderjaren 2016 t/m 2018 plaatsvinden. Hierdoor zal een verschuiving in het geprognosticeerde kasritme plaatsvinden.

Budget: Door de algemene vergadering van 14 november 2013 is een krediet voor de voorbereiding van € 910.000,- beschikbaar gesteld. In de algemene vergadering van 6 november 2014 is aanvullend het uitvoeringskrediet van € 8.700.000,- bruto/netto beschikbaar gesteld.

Programma wegen

							verstrekt krediet			totale besteding (incl.2015)			X € 1.000 besteding 2015
beleidsveld	locatie / categorie	projectnr. AV krediet	investeringsproject	AV planning gereed (technisch)	verwachte planning gereed (technisch)	financieel afgerond 2015	krediet bruto	subsidie / bijdrage / inruil krediet	krediet netto	totale besteding	totale subsidie/ bijdrage	totale besteding netto	Netto besteding realisatie 2015
4.2 aanleg en onderhoud wegen													
WE17.01 nieuwe infrastructuur													
		PRJ1266	Knelpunten (7) Bijdr. A58 Goes-Zuid	2017-12	2017-12	nee	530	0	530	0	0	0	0
		PRJ1282	Fietspad Stolpweg Nieuwerkerk	2014-12	2015-6	ja	2.122	458	1.664	2.195	458	1.737	736
		PRJ1285	Fietspad Geersdijk-Kortgene	2015-12	2015-5	ja	833	296	537	821	296	525	525
		PRJ1286	Fietspad Gerberneseweg	2015-12	2016-6	nee	895	20	875	884	26	858	792
		PRJ1287	2015 ess.herkenb.kenmerken wegen	2015-9	2015-7	ja	250	0	250	228	0	228	220
		PRJ1297	Fietspad Koksedijk-Olzendedk (Reimersw)	2015-3	2015-5	nee	750	165	585	695	182	513	45
		PRJ1315D	Fietspad Terneuzen-Zeedorp	2016-12	2016-12	nee	642	0	642	5	0	5	0
		PRJ1315E	Fietspad Ossensisse-Kloosterzande	2016-12	2016-12	nee	856	0	856	0	0	0	0
WE17.02 reconstructie/rehabilitatie													
		PRJ1265	Aanpassing Oomshoeksewg - 1e Vlietweg	2015-7	2015-7	ja	225	81	144	207	75	132	102
		PRJ1325	Reconstructies wegen 2014	2014-12	2014-12	ja	1.345	0	1.345	1.299	20	1.279	245
		PRJ1326	Reconstructies wegen 2015	2015-12	2015-11	ja	1.558	0	1.558	1.267	0	1.267	1.215
		PRJ1327	Reconstructies wegen 2016	2016-11	2016-11	nee	1.711	0	1.711	50	0	50	50
WE17.30 groen													
		PRJ1331	GBP uitvoeringsplan 2014/2015	2015-3	2015-11	ja	600	0	600	601	1	600	573
		PRJ1332	GBP uitvoeringsplan 2015/2016	2016-5	2016-9	nee	500	0	500	94	0	94	91
			Totaal				12.817	1.020	11.797	8.346	1.058	7.288	4.594

Naam project: PRJ1266 Bijdrage aansluiting A58/Goes-Zuid

Wat is er gedaan: Het project omvat een bijdrage in de kosten voor de aanleg van een extra aansluiting op de A58 nabij het ADRZ (Goes-Zuid). Door de aanleg van de extra aansluitingen A58/Heinkenszand en A58/Goes-Zuid zal er in de zuidelijke stadsrand van Goes en in het gebied tussen Goes - Heinkenszand - 's-Gravenpolder - Kapelle volgens het verkeersmodel Zuid-Beveland minder verkeer over de waterschapswegen gaan rijden. Hierdoor hoeven onder meer de wegverbredingen van de Kwekerijweg en Grotedijk niet uitgevoerd te worden.

Daarnaast kan bespaard worden op het onderhoud van bermen, omdat er minder verkeer gebruik maakt van waterschapswegen. Er zijn wel voorwaarden gesteld aan de bijdrage, zoals het opstellen van een mobiliteitsplan, dat de bijdrage van € 530.000,- een maximaal bedrag is, er bij aanbestedings- of projectvoordelen naar rato een lagere bijdrage wordt geleverd en er in 2018 gemonitord wordt of er inderdaad minder verkeer over onze wegen rijdt. Wanneer dat laatste niet het geval is zal er met de gemeente Goes worden gesproken over een bijdrage om dit op te lossen.

Wat moet er nog gebeuren: Het mobiliteitsplan moet nog afgerond worden. De aanleg van de aansluiting A58/Goes-Zuid wordt in opdracht van de gemeente Goes verder voorbereid en uitgevoerd. De aanbestedingsprocedure is inmiddels gestart en zal in juni 2016 afgerond worden. De aannemer zal in juli 2016 starten met de uitvoering van de werkzaamheden.

Planning: De werkzaamheden worden in juli 2017 opgeleverd. Daarna zal de gemeente Goes met aannemer en met ons afrekenen. De financiële afronding zal derhalve in 2017 plaatsvinden.

Budget: De algemene vergadering heeft op 25 september 2014 een uitvoeringskrediet van € 530.000,- beschikbaar gesteld. De bijdrage wordt in 2016 en 2017 in twee gelijke termijnen uitgekeerd.

Naam project: PRJ1282 Fietspad Stolpweg

Wat is er gedaan: Het project betreft de realisatie van een vrijliggend fietspad langs de route Nieuwerkerk-Dreischor over een lengte van 3.900 meter. Tegelijkertijd is de hoofdrijbaan ingericht conform de Essentiële Herkenbaarheidskenmerken (EHK) door middel van een bermverharding in grasbetontegels en een 80 km/uur markering. Tenslotte is er groot onderhoud aan de hoofdrijbaan uitgevoerd (niet ten laste van dit project). Een gedeelte van het fietspad kon i.v.m. problemen met de grondverwerving niet meteen meegenomen worden. Dit resterende stuk fietspad is in 2015 aangelegd. De eindafrekening heeft in 2015 plaatsgevonden.

Budget: De algemene vergadering heeft op 3 juli 2014 een uitvoeringskrediet van € 2.122.000,-(netto € 1.664.000,-) beschikbaar gesteld. Door de provincie Zeeland en gemeente Schouwen-Duiveland is in totaal € 458.000,- aan subsidies/bijdragen verleend. De projectkosten zijn licht overschreden o.a. als gevolg van het in twee fasen moeten uitvoeren van het fietspad met het hiervoor noodzakelijk moeten toepassen van tijdelijke maatregelen. Daarnaast werd men geconfronteerd met deels vervuilde grond.

Naam project: PRJ1285 Fietspad Geersdijk-Kortgene

Wat is er gedaan: Het betreft de aanleg van een fietspad aan de zuidkant van de Provincialeweg tussen de Westdijk bij Kortgene en de Oud-Kortgenedijk bij Geersdijk over een lengte van 1.370 meter. Daarnaast is de Provincialeweg tussen de Oud-Kortgenedijk en de bebouwde kom van Geersdijk over een lengte van 520 meter voorzien van fietsstroken. De voorbereiding van de aanleg van het fietspad en de fietsstroken was in 2014 al afgerond. Ook de benodigde omgevingsvergunning was al in 2014 verleend. Met de uitvoering van de werkzaamheden is in maart 2015 gestart en in mei 2015 zijn de werkzaamheden volgens planning technisch afgerond. Gelijktijdig met de aanleg van het fietspad zijn onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd op de Provincialeweg (niet ten laste van dit project). Enkel het verwerken van de grond op de aanpalende percelen heeft pas in het najaar van 2015 kunnen plaatsvinden. Na afronding van deze werkzaamheden heeft de afrekening met de aannemer, de provincie Zeeland en de gemeente Noord-Beveland plaatsgevonden.

Budget: De algemene vergadering heeft op 4 december 2014 een uitvoeringskrediet van € 833.000,- (netto € 537.000,-) beschikbaar gesteld. Door minder onvoorziene kosten en lagere engineeringkosten vallen de totale projectkosten lager uit. Voor de realisatie van het project is een subsidie van maximaal € 266.000,- toegekend door de provincie Zeeland en een bijdrage van € 30.000,- door de gemeente Noord-Beveland.

Naam project: PRJ1286 Fietspad Gerbernesseweg

Wat is er gedaan: Het project betreft de realisatie van een vrijliggend fietspad langs de route Nisse - 's-Heer Abtskerke over een lengte van circa 2.000 meter. In 2014 is al gestart met de voorbereidingen van het fietspad en het verwerven van de benodigde gronden. De uitvoering is medio 2015 gestart en de aanleg van het fietspad is eind 2015 afgerond.

Wat moet er nog gebeuren: Wanneer de weersomstandigheden het toelaten moet er nog grond worden afgevoerd. Verder moet er over een deel van het traject nog een beschoeiing worden aangebracht.

Planning: De werkzaamheden worden in 2016 technisch en financieel afgerond.

Budget: De algemene vergadering heeft op 21 mei 2015 een uitvoeringskrediet van € 895.000,- (netto € 875.000,-) beschikbaar gesteld. Voor de realisatie van het project worden geen subsidies of bijdragen verwacht.

Naam project: PRJ1287 EHK 2015

Wat is er gedaan: Vier wegen zijn ingericht met Essentiële HerkenbaarheidsKenmerken (EHK) die horen bij 80 km/uur-wegen. Het betreft de Langeweg, Paasdijkweg, Bram Groenewegeweg (Sint Annaland-Poortvliet) en de Rijkstraatweg (Provincialeweg - Bruinisse). De wegen zijn voorzien van een bermverharding met grasbetontegels en 80 km/uur markering. De werkzaamheden aan de Langeweg en de Rijkstraatweg zijn gecombineerd met groot onderhoud. De totale lengte bedraagt circa 6 km.

Budget: De algemene vergadering heeft op 25 maart 2015 een uitvoeringskrediet van € 250.000,- bruto/netto beschikbaar gesteld. Voor de realisatie van het project zijn geen subsidies of bijdragen verstrekt.

Naam project: PRJ1297 Fietspad Koksedijk-Olzendedijk

Wat is er gedaan: In december 2014 is de aanleg van het fietspad langs de Koksedijk en Olzendedijk technisch afgerond. Het betreft het gedeelte tussen de Olzendepolder en de Inundatieweg met een lengte van 1.500 meter.

In het belang van de verkeersveiligheid wilde het waterschap de fietsvoorziening vóór 1 april 2015 gereed hebben, omdat daarna Projectbureau Zeeweringen de waterkering bij de Sint Pieterspolder ging versterken. De Olzendedijk en de Koksedijk waren opgenomen in de bouwroute voor die werkzaamheden. In mei 2015 zijn de afrondende werkzaamheden uitgevoerd. Ook de afrekening met de provincie Zeeland en de gemeente Reimerswaal heeft in 2015 plaatsgevonden. Er is echter in juli 2015 schade geconstateerd op het fietspad. De ontwikkeling van de schade is gemonitord.

Wat gaat er gebeuren: De aannemer heeft in februari 2016 een voorstel gedaan om de ontstane schade op zijn kosten te repareren. De schade dient uiterlijk in mei 2016 te worden gerepareerd.

Planning: Na het herstel van de schade kan het project financieel in 2016 worden afgerond.

Budget: De algemene vergadering heeft op 26 maart 2014 een uitvoeringskrediet van € 750.000,- (netto € 585.000,-) beschikbaar gesteld. Voor de realisatie van het project is een subsidie van € 72.000,- toegekend door de provincie Zeeland en is een bijdrage van € 100.000,- toegekend door de gemeente Reimerswaal.

Naam project: PRJ1315D Fietsroute Terneuzen-Zeedorp

Wat is er gedaan: De bestaande verharding van koperslakblokken wordt over een lengte van 1.940 meter tussen de aansluiting met de Kampersedijk en het gemaal Campen vervangen door asfaltverharding. Hiermee kan de buitendijkse fietsroute tussen Terneuzen en Zeedorp worden gerealiseerd. In 2013 heeft de voorbereiding van dit project grotendeels plaatsgevonden.

Wat moet er nog gebeuren: Er wordt met de verdere voorbereiding en realisatie gewacht op de vaststelling van het beheerplan Deltawateren. Dit zal naar verwachting in het voorjaar van 2016 gebeuren. Na de vaststelling van het plan moet er alsnog een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet aangevraagd worden. Nadat deze vergunning verleend is en het bestek is geschreven kan de aanbesteding van de werkzaamheden plaatsvinden. Met dit project wordt invulling gegeven aan het realiseren van een logisch en doorgaand geasfalteerde binnen- en buitendijks fietsroutenetwerk langs de Westerschelde. De voorbereiding en realisatie wordt waar mogelijk gecombineerd met andere locaties binnen dit netwerk.

Planning: De voorbereiding van het project kan vanwege de bovengenoemde onzekerheid in de eerste helft van 2016 worden afgerond. De realisatie van het project zal na de bouwvakantie 2016 plaatsvinden. Het project wordt in 2016 zowel technisch als financieel afgerond.

Budget: De algemene vergadering heeft op 23 juli 2009 een uitvoeringskrediet van in totaal € 6.315.000,- beschikbaar gesteld voor de aanleg van diverse fietspaden in Zeeuws-Vlaanderen. Van dit bedrag is € 642.000,- bestemd voor dit project. De verwachte kosten zijn met € 292.000,- aanzienlijk lager. De reden hiervoor is dat er in een eerder stadium uitgegaan werd van de aanleg van een binnendijks fietspad, terwijl nu is gebleken dat het vervangen van de verharding op de buitendijkse onderhoudsweg voldoende is.

Naam project: PRJ1315E Fietspad Ossenissee-Kloosterzande

Wat is er gedaan: Het voornemen voor de aanleg van het fietspad langs de Grindweg naar Hontenisse, de Drogendijk en de Waterstraat kon niet op draagvlak rekenen van de betrokken grondeigenaren. Om de verkeersveiligheid voor de fietsers op deze drie wegen tussen Ossenissee en Kloosterzande toch te verbeteren is voorgesteld om de markering aan te passen en er bermverharding aan te brengen. Dit sluit ook beter aan bij de wensen van de dorpsraad Ossenissee. Het waterschap is hiermee akkoord gegaan. Voor deze werkzaamheden is geen grondverwerving nodig. De voorbereiding van de werkzaamheden is in 2015 gestart.

Wat gaat er gebeuren: De verdere voorbereiding en de realisatie van de werkzaamheden ten behoeve van het project worden opgenomen in een onderhoudsbestek. De aanbesteding van dit bestek zal in april 2016 plaatsvinden. De gunning zal in mei 2016 plaatsvinden. De werkzaamheden worden in juni 2016 gestart en gecombineerd met onderhoudswerkzaamheden aan de wegen (niet ten laste van dit project). In juli 2016 wordt het project technisch afgerond.

Planning: De realisatie van het project zal in 2016 plaatsvinden. Het project wordt in 2016 zowel technisch als financieel afgerond.

Budget: De algemene vergadering heeft op 23 juli 2009 een uitvoeringskrediet van in totaal € 6.315.000,- beschikbaar gesteld voor de aanleg van diverse fietspaden in Zeeuws-Vlaanderen. Van dit bedrag is € 856.000,- bestemd voor dit project. De verwachte kosten zijn met € 276.000,- aanzienlijk lager. De reden hiervoor is dat het gewijzigde voorstel aanzienlijk eenvoudiger is te realiseren. Voor de realisatie van het project worden geen subsidies of bijdragen verwacht.

Naam project: PRJ1265 Knelpunt Oomshoekseweg

Wat is er gedaan: Aan de westkant van Oostdijk is een aantal bedrijven gevestigd die landbouwproducten verwerken. Deze bedrijven sluiten via de Oomshoekseweg, 1^e Vlietweg, 2^e Vlietweg en Oude Rijksweg (N289) aan op de A58. De Oomshoekseweg is vanwege de geringe breedte van slechts 3,00 meter als knelpunt opgenomen in het Kwaliteitsnetwerk Landbouwverkeer Zeeland. Het grootste knelpunt op dit traject is echter het kruispunt van de Oomshoekseweg met de 1^e Vlietweg. De benodigde omgevingsvergunning voor de aanpassing van dit kruispunt is in februari 2015 verleend. De voorbereidingen zijn in mei 2015 afgerond. Met de aanpassing van dit kruispunt is in juni 2015 gestart. De aanpassing is volgens planning in juli 2015 technisch afgerond. Dit heeft voor een flinke verbetering van de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid gezorgd. Na afronding van de werkzaamheden heeft de afrekening met de aannemer en de gemeente Reimerswaal plaatsgevonden. Omdat er onvoldoende financiële middelen waren om zowel de Oomshoekseweg te verbreden als het kruispunt aan te passen, is er voor gekozen om eerst alleen het kruispunt aan te passen. Het al dan niet verbreden van de Oomshoekseweg zal op een later moment worden bekeken.

Budget: De algemene vergadering heeft op 25 maart 2015 een uitvoeringskrediet van € 224.750,- (netto € 143.900,-) beschikbaar gesteld voor de aanpassing van het kruispunt. Vanwege een aanbestedingsvoordeel en minder onvoorziene uitgaven zijn de totale projectkosten lager uitgevallen. De bijdrage van de gemeente, welke gebaseerd is op een vaste verdeelsleutel, is daardoor ook lager.

Naam project: PRJ1325 Reconstructies wegen 2014

Wat is er gedaan: De Isabellaweg bij IJzendijke, Peigerswegje bij Eindewege en Rammekensweg bij Ritthem zijn gereconstrueerd. Omdat de aanneemsom beduidend lager was dan de raming is besloten om de reconstructie van het fietspad Woestijnestraat bij Clinge toe te voegen. De werkzaamheden zijn conform de planning in december 2014 technisch afgerond. De onderhoudsperiode liep door in 2015 en de financiële afronding is in het voorjaar van 2015 afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2014 is voor dit project een bedrag van € 1.345.000,- opgenomen. De werkelijke kosten liggen ongeveer € 65.000,- lager, dat per saldo een gevolg is van een gerealiseerd aanbestedingsvoordeel. Voor de reconstructie van de Rammekensweg is door de provincie Zeeland € 20.000,- subsidie verleend.

Naam project: PRJ1326 Reconstructies wegen 2015

Wat is er gedaan: In 2014 is gestart met de voorbereiding van de reconstructies van drie wegen en twee fietspaden. Het betrof de Wulpenbek (Hoek), een gedeelte van de Philipsweg (Oostburg), een gedeelte van de Weg door het Dijkwater/Dillingsweg (Sirjansland) en de fietspaden Westkapelle-Zoutelande en gedeelten van het fietspad Schelpweg (Domburg). De voorbereiding van de reconstructie van de drie wegen is in maart 2015 afgerond. De aanbesteding heeft in april 2015 plaatsgevonden. Hierdoor was het mogelijk om de werkzaamheden voor de bouwvakantie technisch af te ronden. De voorbereiding van de reconstructie van de twee fietspaden heeft meer tijd gevergd en is in juni afgerond.

Vanwege het totale beschikbare investeringsvolume voor wegen kon alleen de reconstructie van het fietspad Westkapelle-Zoutelande aanbesteed worden. De reconstructie van het fietspad Schelpweg is daardoor uitgesteld naar 2016. De aanbesteding heeft nog voor de bouwvakantie plaatsgevonden. De reconstructie van het fietspad is na het recreatieseizoen uitgevoerd. In november zijn de werkzaamheden aan het fietspad technisch afgerond. In december 2015 heeft de afrekening met de aannemer plaatsgevonden. Het project kon daarmee in 2015 technisch en financieel afgerond worden.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2015 is voor dit project een bedrag van € 1.558.000,- opgenomen. De projectkosten zijn lager als gevolg van een aanbestedingsvoordeel en, zoals hiervoor omschreven, het doorschuiven van het fietspad Schelpweg. Voor de realisatie van het project zijn geen subsidies of bijdragen verleend.

Naam project: PRJ1327 Reconstructies wegen 2016

Wat is er gedaan: In 2015 is gestart met de voorbereiding van het project. Het beschikbare krediet biedt de mogelijkheid om twee fietspaden en zes wegen of delen daarvan te reconstrueren. Het betreft een gedeelte van het fietspad Schelpweg (Domburg), het fietspad Zeedijk (Terhofstede), de Nolleweg (Waarde), de Eersteweg (Rilland), de Oude Hoofdweg (Kerkwerpe), een gedeelte van de Waterhuisstraat (Zuidorpe), de Nieuwlandseweg (Ritthem) en een gedeelte van de Blikkendijk (Arnemuiden). Voor het geval er door voordelen op dit project of de andere projecten ruimte ontstaat binnen het totale investeringsvolume van het programma Wegen wordt ook de voorbereiding van de reconstructie van het Moerwegje (Kloetinge) en Groenehoven (Poortvliet) meegenomen. De voorbereiding van de reconstructie van een gedeelte van het fietspad Schelpweg is al in 2015 afgerond.

Wat gaat er gebeuren: De voorbereiding wordt in april 2016 afgerond. Er wordt vooralsnog voor gekozen om alle werkzaamheden in één bestek onder te brengen, omdat dit meer kans geeft op een gunstige aanbesteding. De aanbesteding en gunning zal in mei 2016 plaatsvinden. De werkzaamheden zullen deels voor en deels na de bouwvakantie plaatsvinden. Dit biedt een grote mate van flexibiliteit. En op de beide fietspaden kunnen we pas na het recreatieseizoen terecht. In november 2016 wordt het project technisch afgerond.

Planning: Het project kan in november 2016 technisch worden afgerond. Ook de financiële afronding kan in 2016 plaatsvinden.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2016 is voor dit project een bedrag van € 1.711.000,- opgenomen. Voor de realisatie van het project worden geen subsidies of bijdragen verwacht.

Naam project: PRJ1331 Groenbeheerplan, uitvoeringsplan 2014/2015

Wat is er gedaan: Er is in 2014 een uitvoeringsplan opgesteld. De basis hiervoor was het groenbeleid en een beheerplan groen, waarin beschreven is op welke locaties de komende jaren de beplanting omgevormd moet worden om de kwaliteit en veiligheid van de beplanting te verbeteren. Daarnaast is achterstallig onderhoud aan de beplanting uitgevoerd. De ontheffingen en vergunningen zijn in september 2014 verleend. De aanbesteding en gunning van het omvormingsbestek heeft in oktober 2014 plaatsgevonden. In december 2014 is gestart met de omvorming van de beplanting en daarna vanaf begin 2015 ook de uitvoering van het achterstallig onderhoud aan de beplantingen. De omvorming is in maart 2015 afgerond. Voor de uitvoering van het achterstallig onderhoud zijn deelopdrachten verstrekt aan de partijen aan wie het onderhoudsbestek beplantingen is gegund. De laatste deelopdrachten zijn eind 2015 afgerond. Het project is daarmee in 2015 zowel technisch als financieel afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2014 is voor dit project een bedrag van € 600.000,- opgenomen. Er is een flink aanbestedingsvoordeel gerealiseerd en er waren geen afwijkingen op het bestek voor de omvorming van de beplanting. Het resterende budget is conform de besluitvorming over het doelmatigheidsonderzoek beplantingen ingezet voor het uitvoeren van achterstallig onderhoud aan beplantingen. Voor de realisatie van het project zijn geen subsidies of bijdragen verleend.

Naam project: PRJ1332 Groenbeheerplan, uitvoeringsplan 2015/2016

Wat is er gedaan: Er is in 2015 een uitvoeringsplan opgesteld. De basis hiervoor vormt het groenbeleid en een beheerplan groen, waarin beschreven is op welke locaties de komende jaren de beplanting omgevormd moet worden om de kwaliteit en veiligheid van de beplanting te verbeteren. Daarnaast wordt achterstallig onderhoud aan de beplanting uitgevoerd. Op 19 november 2015 is door de algemene vergadering het Beleidsplan beplanting 2016-2025 vastgesteld.

Dit beleidsplan vormt de basis voor de komende uitvoeringsplannen. In het huidige uitvoeringsplan is, conform het beleidsplan en de besluitvorming over het doelmatigheidsonderzoek beplantingen, opgenomen dat de aannemer het geleverde plantmateriaal voor het aanbrengen keurt en er vervolgens drie jaar de verantwoording voor draagt.

De aannemer dient er derhalve voor te zorgen dat de beplanting na deze drie jaar van goede kwaliteit is en voldoet aan onze eisen. De voorbereiding is in augustus 2015 afgerond. De aanbesteding van het omvormingsbestek heeft in oktober 2015 plaatsgevonden. In november 2015 heeft de gunning plaatsgevonden en is gestart met de omvorming van de beplanting alsook de uitvoering van het achterstallig onderhoud aan de beplanting.

Wat gaat er gebeuren: De omvorming van de beplanting wordt in maart 2016 afgerond en het uitvoeren van achterstallig onderhoud aan de beplanting wordt in september 2016 afgerond.

Planning: De uitvoering van het project wordt in september 2016 afgerond. Het project wordt in 2016 zowel technisch als financieel afgerond.

Budget: In de machtiging van de programmabegroting 2015 is voor dit project een bedrag van € 500.000,- opgenomen. Vanwege een aanbestedingsvoordeel is er ruimte om een deel van het budget conform de besluitvorming over het doelmatigheidsonderzoek beplantingen in te zetten voor het uitvoeren van achterstallig onderhoud aan beplantingen. Voor de realisatie van het project worden geen subsidies of bijdragen verwacht.

Bedrijfsvoering

beleidsveld	locatie / categorie	projectnr. AV krediet	investeringsproject	AV planning gereed (technisch)	verwachte planning gereed (technisch)	financieel afgerond 2015	verstrekt krediet			totale besteding (incl.2015)			X € 1.000
							krediet bruto	subsidie / bijdrage / inruil krediet	krediet netto	totale besteding	totale subsidie/ bijdrage	totale besteding netto	Netto besteding realisatie 2015
6.1 bedrijfsvoering													
ON50.09 diverse ondersteuning													
		PRJ1346	Document managementsysteem 2012	2015-12	2015-12	ja	100	0	100	98	0	98	18
		PRJ1384	Aank./vervangen auto's 2015	2015-12	2015-12	nee	779	96	683	592	63	529	529
		PRJ1385	Aank./vervangen tractiemiddelen 2015	2015-12	2015-12	ja	1.065	208	857	774	497	277	277
		PRJ1385A	Aank./verv.tractiemid. 2015 aanhangwagens	2015-12	2015-12	ja	68	2	66	0	0	0	0
		Totaal					2.012	306	1.706	1.464	560	904	824

Naam project: PRJ1346 Document managementsysteem 2012

Wat is er gedaan: De invoering van de I-Controler voor het zaakgericht werken en registreren is ingevoerd en initieel ingericht voor meer dan 130 werkprocessen. Met het invoeren van het zoekstelsel Mylex Overheid kan de organisatie zoeken in documenten (Corsa), foto's (beeldbank) en tekeningen (Meridian). Met deze activiteiten is het project succesvol in 2015 afgerond binnen het budget.

Een grootschalig introductietraject voor alle gebruikers loopt door tot in 2016 (nazorg).

Budget: € 100.000,-. Datum kredietverlening 17 november 2011.

Naam project: PRJ1384 aankoop/vervangen auto's 2015

Wat is er gedaan: In 2015 is besloten de onderhoudscontracten van de auto's te verlengen van 7 naar 9 jaar. Dit betekende dat in 2015 minder auto's moesten worden vervangen. In totaal werden 21 nieuwe auto's aangeschaft voor een totaalbedrag van € 592.000,-. Ingeruild werden 23 auto's, waarvan de opbrengst € 63.000,- heeft bedragen. In 2016 zullen nog auto's worden ingeruild. Naar verwachting en gelet op het vervangingsschema zullen in 2016 en 2017 geen auto's dienen te worden vervangen.

Budget: Bruto € 779.000,-, netto € 683.000,-. De werkelijke netto besteding bedroeg in 2015 € 529.000,-.

Naam project: PRJ1385 en PRJ1385A aankoop/vervangen tractiemiddelen 2015

Wat is er gedaan: Gelet op de gewijzigde werkwijze van de buitendienst is sterk afgeweken van de bij de programmabegroting voorgenomen vervanging van werkmaterieel.

Hieronder wordt per soort werktuig ingegaan op wat was voorgenomen en wat is gerealiseerd.

Hydraulische graafmachines

In de programmabegroting waren geen mutaties voorzien. In werkelijkheid werden in december 3 van de 4 graafmachines verkocht voor een bedrag € 229.900,-. Op deze kranen werd een boekverlies geleden van € 19.400,-.

tractoren en laadschop

Voorzien was de vervanging van 2 tractoren en de verkoop van 4 tractoren.

Voor een bedrag van € 296.700,- werden 2 nieuwe tractoren aangeschaft, terwijl bij 2 tractoren het nodig was om de voorladers om te bouwen voor een bedrag van € 36.500,-.

De verkoop/inruil van 6 tractoren en een laadschop heeft totaal een bedrag van € 160.000,- opgebracht. Op deze machines is een boekverlies geleden van € 24.400,-.

Maaiapparatuur

Aan maaiapparatuur werd voor een bedrag van € 270.100,- aangeschaft. Er werd voor de bedrag van € 75.900,- verkocht/ingeruild. Op deze apparatuur werd een boekwinst behaald van € 43.600,-.

Materieel gladheidbestrijding

Er zijn 4 nieuwe zoutstrooiers voor een bedrag van € 162.900,- aangeschaft. Geraamd was een besteding van € 200.000,-. Er is 1 zoutstrooier verkocht voor € 1.500,-.

Overig materieel

De voorgenomen vervangingen van een stobbenfrees, 6 aanhang- en actiewagens en overig materieel werden niet uitgevoerd en zijn doorgeschoven naar een later jaar.

De verkoop van kipwagens, veegmachines en houtversnipperaars heeft een bedrag opgebracht van € 29.800,-. Een buitenboordmotor (40 pk) werd aangeschaft voor € 7.400,-.

Budget: Oorspronkelijk was rond € 924.000,- aan netto vervangingsinvesteringen gepland maar in werkelijkheid is voor € 276.500,- gerealiseerd door het vervallen en uitstellen van investeringen en de niet voorziene verkoop van divers materieel.

Projecten uit het algemene voorbereidingskrediet per 31-12-2015

			Externe kosten						Geactiveerde personeelslasten			
			verstrekt krediet			totale besteding (incl.2015)			besteding 2015			
beleidsproduct	locatie/categorie	projectnr.	investeringproject	krediet bruto	subsidie/ bijdrage/ inruil krediet	krediet netto	totale besteding	totale subsidie/ bijdrage	totale besteding netto	gerealiseerde netto besteding 2015	totale besteding netto incl. 2015	gerealiseerde netto besteding 2015
1.2 aanleg en onderhoud waterkeringen												
WK4.01 HWBP												
		PRJ1013A	HWBP Burghsluis-Schelphoek (24i)	84	0	84	38	38	0	0	0	-2
		PRJ1013B	HWBP Boerd. de Ruyter/Flauwer(24J)	83	0	83	50	50	0	0	0	-1
		PRJ1013C	HWBP Zierikzee/Bruinisse (24L)	83	0	83	36	36	0	0	0	-1
		PRJ1013D	HWBP Zuid-Beveland West (24S)	0	0	0	0	0	0	0	6	6
		PRJ1013E	HWBP Zuid-Bevel.Oost Oostersch (24O)	0	0	0	0	0	0	0	1	1
		PRJ1013F	HWBP Kanaal Zuid-Bevel.Dr30 (24P)	0	0	0	0	0	0	0	1	1
		PRJ1013G	HWBP Zuid-Bevel.Oost Westersch (24R)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2 inrichting en onderhoud watersystemen												
GB1.01 Totale beheersgebied												
		PRJ1121	Grootschalig baggerwerk 2015 Sloekreek	22	0	22	13	0	13	0	37	9
GB1.02 Maelstede - Dekker												
		PRJ1129	Gemaal de Poel, capaciteitsvergroting	26	0	26	21	0	21	0	8	0
GB1.06 Tholen												
		PRJ1086A	GGOR/WB21 Thln14 verv stuwen	98	0	98	29	0	29	4	44	0
		PRJ1086B	GGOR/WB21 Thln14 verv duikers	40	0	40	0	0	0	0	24	3
GB1.11 Schenge												
		PRJ1078	Baggeren Westerschenge	117	0	117	46	0	46	0	46	8
		PRJ1079	GGOR/WB21 maatregelen Schenge	20	0	20	2	0	2	0	5	0
GB1.50 West Zeeuws-Vlaanderen												
		PRJ1175	Herinrichting Gaternissekreek	66	0	66	12	0	12	12	51	51
GB1.54 Paal												
		PRJ1164	Vispassage Zandberg, afw Paal	43	0	43	31	0	31	0	8	0
4.2 aanleg en onderhoud wegen												
WE17.01 nieuwe infrastructuur												
		PRJ1268	fietspad Goes-Kattendijke restant	40	0	40	30	0	30	0	64	28
		PRJ1288	fietspad Korenweg, Lewedorp	107	0	107	34	0	34	0	89	1
		PRJ1291	fietspad Kortgene-Colijnsplaat	73	0	73	12	12	0	0	0	-33
		PRJ1293	fietspad 's Heerenhoeksedijk	0	0	0	0	0	0	0	4	0
		PRJ1299	fietspad Roterij-Zuiddijk(Dreischor)	30	0	30	0	0	0	0	0	-44
		PRJ1308	fietspad Kloetingseweg 2e fase(Goes)	36	0	36	17	0	17	17	34	34
Eindtotaal				968	0	968	371	136	235	33	422	61

X € 1.000,-

Aanleg en onderhoud waterkeringen

Naam project: PRJ1013A HWBP Burghsluis-Schelphoek (24I)

Wat is er gedaan: Op basis van de derde veiligheidstoetsing (2010) is een viertal deeltrajecten gelegen tussen Burghsluis en Schelphoek afgekeurd op piping (totale lengte 1.200m). Van deze deeltrajecten is er één ook afgekeurd op binnenwaartse stabiliteit. In 2014 is reeds verkennend onderzoek uitgevoerd en afgerond. In 2015 is het project verder voorbereid. Op 3 december 2015 zijn subsidiebeschikkingen ontvangen van het HWBP voor de verkenningsfase en de planuitwerkingsfase,

Wat gaat er gebeuren: Het project zal in 2016 verder worden voorbereid om te komen tot uitvoering in de tweede helft van 2016. De te nemen maatregelen dienen piping tegen te gaan en de binnenwaartse stabiliteit te verhogen zodat de betreffende trajecten voldoen aan de wettelijke veiligheidsnorm.

Planning: De realisering zal in 2016 plaatsvinden. Voor de uitvoering wordt ingestoken op integratie met de overige HWBP-projecten aan de Zuidkust van Schouwen-Duiveland.

Budget: Voor de drie Schouwse HWBP-projecten (PRJ1013A, PRJ1013B en PRJ1013C) is op 6 januari 2015 is een bruto voorbereidingskrediet verstrekt van € 150.000,- (netto € 15.000,-) en op 20 januari 2016 een aanvullend bruto voorbereidingskrediet van € 100.000,- (netto € 10.000,-).

In de algemene vergadering van 26 mei 2016 zal een uitvoeringskrediet worden aangevraagd.

Naam project: PRJ1013B HWBP Boerderij de Ruyter / Flauwershaven (24J)

Wat is er gedaan: Uit de derde toetsronde (2010) is gebleken dat bij Flauwershaven en Borrendamme (Boerderij de Ruyter) de waterkering is afgekeurd over een totale lengte van 600 m.

Bij Flauwershaven is de waterkering afgekeurd op piping, bij Borrendamme deels op binnenwaartse en deels op buitenwaartse stabiliteit. In het kader van dit project zullen voornoemde problemen worden opgelost zodat de waterkering voldoet aan de wettelijke veiligheidsnorm. In 2014 is reeds verkennend onderzoek uitgevoerd en afgerond. In 2015 is het project verder voorbereid. Op 3 december 2015 zijn subsidiebeschikkingen ontvangen van het HWBP voor de verkenningsfase en de planuitwerkingsfase. Wat gaat er gebeuren: Het project zal in 2016 verder worden voorbereid om te komen tot uitvoering in de tweede helft van 2016. De te nemen maatregelen dienen piping tegen te gaan en de binnenwaartse en buitenwaartse stabiliteit te verhogen zodat de betreffende trajecten voldoen aan de wettelijke veiligheidsnorm.

Planning: De realisering zal in 2016 plaatsvinden. Voor de uitvoering wordt ingestoken op integratie met de overige HWBP-projecten aan de Zuidkust van Schouwen-Duiveland.

Budget: voor de drie Schouwse HWBP-projecten (PRJ1013A, PRJ1013B en PRJ1013C) is op 6 januari 2015 is een bruto voorbereidingskrediet verstrekt van € 150.000,- (netto € 15.000,-) en op 20 januari 2016 een aanvullend bruto voorbereidingskrediet van € 100.000,- (netto € 10.000,-).

In de algemene vergadering van 26 mei 2016 zal een uitvoeringskrediet worden aangevraagd.

Naam project: PRJ1013C HWBP Zierikzee / Bruinisse (24L)

Wat is er gedaan: Uit de derde toetsronde (2010) is gebleken dat bij de inlaag Zuidhoek nabij Zierikzee en bij Bruinisse twee deeltrajecten zijn gelegen waarbij de waterkering is afgekeurd over een totale lengte van 900 m. Uit nader verkennend onderzoek is inmiddels gebleken dat er bij Bruinisse geen maatregelen nodig zijn. Er resteert daarom het dijktraject nabij Zierikzee waarbij over een lengte van 300 m piping is geconstateerd. In het kader van dit project zal het pipingprobleem worden opgelost zodat de waterkering voldoet aan de wettelijke veiligheidsnorm.

In 2014 is reeds verkennend onderzoek uitgevoerd en afgerond. In 2015 is het project verder voorbereid. Op 3 december 2015 zijn subsidiebeschikkingen ontvangen van het HWBP voor de verkenningsfase en de planuitwerkingsfase.

Wat gaat er gebeuren: Het project zal in 2016 verder worden voorbereid om te komen tot uitvoering in de tweede helft van 2016. De te nemen maatregelen dienen piping tegen te gaan zodat de betreffende trajecten voldoen aan de wettelijke veiligheidsnorm.

Wat gaat er gebeuren: De realisering zal in 2016 plaatsvinden. Voor de uitvoering wordt ingestoken op integratie met de overige HWBP-projecten aan de Zuidkust van Schouwen-Duiveland.

Budget: voor de drie Schouwse HWBP-projecten (PRJ1013A, PRJ1013B en PRJ1013C) is op 6 januari 2015 is een bruto voorbereidingskrediet verstrekt van € 150.000,- (netto € 15.000,-) en op 20 januari 2016 een aanvullend bruto voorbereidingskrediet van € 100.000,- (netto € 10.000,-).

In de algemene vergadering van 26 mei 2016 zal een uitvoeringskrediet worden aangevraagd.

Naam project: PRJ1013D HWBP Zuid-Beveland West (24S)

Wat is er gedaan: Het dijktracé op Zuid-Beveland West langs de Westerschelde tussen Hansweert en Borssele is voor elf deeltrajecten afgekeurd in het kader van de derde landelijke toetsronde (2010) op binnenwaartse stabiliteit. Begin 2016 zal een startdocument worden opgesteld.

Wat moet er nog gebeuren: In 2016 zal het project worden voorbereid.

Planning: De voorbereiding zal plaatsvinden in 2016, uitvoering is voorzien in 2017 en 2018.

Budget: voor dit project is nog geen voorbereidingskrediet aangevraagd. De bestedingen omvatten enkel inzet van eigen personeel.

Naam project: PRJ1013E HWBP Zuid-Beveland Oost, Oosterschelde (24O)

Wat is er gedaan: Het dijktracé op Zuid-Beveland Oost langs de Oosterschelde tussen dijkpaal 1214 en 1408 is voor acht deeltrajecten afgekeurd in het kader van de derde landelijke toetsronde (2010) op het mechanisme binnenwaartse stabiliteit. Daarnaast resteert op één traject (het Kreeftenpark te Yerseke) een bekledingsopgave, die binnen het project Zeeweringen niet kon worden opgepakt.

Wat moet er nog gebeuren: In 2016 zal gestart worden met de voorbereiding van het project.

Planning: De voorbereiding zal in 2016/2017 plaatsvinden, uitvoering is voorzien in 2018 en 2019.

Budget: voor dit project is nog geen voorbereidingskrediet aangevraagd. De bestedingen omvatten enkel inzet van eigen personeel.

Naam project: PRJ1013F HWBP Kanaal Zuid-Beveland, dijkkring 30 (24P)

Wat is er gedaan: Het dijktracé Kanaal Zuid-Beveland tussen dijkpaal 1466 en 1523 is voor vier deeltrajecten afgekeurd in het kader van de derde landelijke toetsronde (2010) op het mechanisme piping.

Wat moet er nog gebeuren: In 2017 zal het startdocument worden opgesteld.

Planning: De voorbereiding zal in 2017 plaatsvinden, de uitvoering is voorzien in 2018 en 2019.

Budget: voor dit project is nog geen voorbereidingskrediet aangevraagd. De bestedingen omvatten enkel inzet van eigen personeel.

Naam project: PRJ1013G HWBP Zuid-Beveland Oost, Westerschelde (24R)

Wat is er gedaan: Het dijktracé op Zuid-Beveland Oost langs de Westerschelde tussen dijkpaal 156 en 198 is voor vijf deeltrajecten afgekeurd in het kader van de derde landelijke toetsronde (2010) op de mechanismen piping (4) en binnenwaartse stabiliteit (1).

Wat moet er nog gebeuren: In 2017 zal het startdocument worden opgesteld.

Planning: De voorbereiding plaatsvinden in 2017, de uitvoering is voorzien in 2018 en 2019.

Budget: voor dit project is nog geen voorbereidingskrediet aangevraagd. De bestedingen omvatten enkel inzet van eigen personeel.

Inrichting en onderhoud watersystemen

Naam project: PRJ1121 Grootchalig baggerwerk 2015 Sloekreek

Wat is er gedaan: Het project betreft het baggeren van de Sloekreek in Lewedorp. In 2014 is het begrotingsplan gemaakt en is voornamelijk een zoekactie uitgevoerd om voldoende ruimte te zoeken om de grote hoeveelheid vrijkomende baggerspecie te kunnen verwerken. In 2015 is depotruimte gevonden en is een concept-ontwerp gemaakt.

Wat gaat er gebeuren: In 2016 zal de uitvoering van het project starten. Waarschijnlijk komt dit project in aanmerking voor POP3-subsidie bij uitvoering in 2016.

Planning: De uitvoering van het project start in 2016. Afhankelijk van de weersomstandigheden zal het depot waarschijnlijk in 2017/2018 worden ontmanteld.

Budget: In oktober 2013 is een voorbereidingskrediet van € 22.000,- verstrekt waarvan eind 2015 ongeveer € 13.000,- is besteed aan externe voorbereidingskosten. Verder zijn er veel interne uren aan de voorbereiding besteed waardoor de totale besteding uitkomt op € 50.000,-.

Naam project: PRJ1129 Gemaal de Poel, capaciteitsvergroting

Wat is er gedaan: Eind 2013 is de voorbereiding opgestart bestaande uit een variantenstudie naar de beste oplossing voor het vergroten van het bemalingsstelsel. Deze studie is half 2014 afgerond.

Wat moet er nog gebeuren: Het maken van een voorontwerp, definitief ontwerp en de realisatie.

Planning: De uitvoering van het project is gepland in 2019/2020.

Budget: Er zijn in 2013/2014 twee voorbereidingskredieten verstrekt van in totaal € 26.500,-.

Naam project: PRJ1086A GGOR/WB21 Tholen, Vervangen stuwen

Wat is er gedaan: In 2013 is de voorbereiding van het project "vervangen stuwen" opgestart. Dit liep door tot voorjaar 2014. De voorbereiding is toen stilgelegd als gevolg van het beperken van het investeringsvolume. Het project is doorgeschoven tot 2018. Alleen het deel Molenweg in Scherpenisse is eruit genomen en in een apart project gerealiseerd (PRJ1106).

Wat moet er nog gebeuren: Bij het vaststellen van het meerjarenperspectief-MIP 2016-2019 en de begroting 2016/meerjarenraming 2017-2019 is het project opnieuw ingepland in 2017/2018.

Planning: Afwachten nieuwe projectplanning.

Budget: Er zijn in 2013/2014 twee voorbereidingskredieten verstrekt van in totaal € 98.000,-. Het bedrag dient gereserveerd te blijven voor een herstart.

Naam project: PRJ1086B GGOR/WB21 Tholen, vervangen duikers

Wat is er gedaan: In 2013 is de voorbereiding van het project "vervangen duikers" opgestart. Dit liep door tot voorjaar 2014. De werkzaamheden zijn toen stilgelegd als gevolg van het beperken van het investeringsvolume. Het project is doorgeschoven tot in 2019.

Wat moet er nog gebeuren: Bij het vaststellen van het meerjarenperspectief-MIP 2016-2019 en de begroting 2016/meerjarenraming 2017-2019 is het project opnieuw ingepland in 2019.

Planning: Afwachten nieuwe projectplanning.

Budget: Er is op 20 januari 2014 een voorbereidingskrediet verstrekt van € 40.000,-. Het bedrag dient gereserveerd te blijven voor een herstart.

Naam project: PRJ1078 Baggeren Westerschenge

Wat is er gedaan: De Westerschenge moet gebaggerd worden om de windopzet (opstuwing) tegen te gaan, achterliggend gebied heeft regelmatig te maken met hoge waterpeilen. In 2014 is er voornamelijk gezocht naar een locatie om de baggerspecie te kunnen toepassen. In verband met de grote hoeveelheid baggerspecie die vrij komt is er veel ruimte (landbouwpercelen) nodig. Het grootste gedeelte van de depotruimte is gevonden. Het project is daarmee realistisch geworden voor 2016.

Wat gaat er gebeuren/Planning: In 2016 zal de uitvoering starten en afhankelijk van de weersomstandigheden in 2017 worden afgerond. De eerste helft van 2016 worden de mogelijkheden voor POP3-subsidie bekend. Het is waarschijnlijk dat dit project hiervoor in aanmerking komt.

Budget: In juni 2013 is een voorbereidingskrediet van € 41.000,- verstrekt voor het opstellen van een begrotingsplan. Vervolgens is in januari 2014 een tweede voorbereidingskrediet van € 76.000,- verstrekt voor de verdere voorbereiding. De werkelijke kosten tot nu toe bedragen € 93.000,-.

Naam project: PRJ1079 GGOR/WB21 maatregelen Schenge

Wat is er gedaan: In 2014 is de voorbereiding gestart, met name door de weerstand bij de Koninklijke Maatschappij Wilhelminapolder is het project stilgelegd. Hierdoor en door het beperken van het investeringsvolume in de 1^e helft van 2014 is het project doorgeschoven tot na 2016 (dashboard 15-4-2014).

Wat moet er nog gebeuren: Bij het vaststellen van het meerjarenperspectief-MIP het project te zijner tijd opnieuw inplannen.

Planning: Afwachten nieuwe projectenplanning.

Budget: Op 18 november 2013 is een voorbereidingskrediet verstrekt van € 19.750,-. Het bedrag dient gereserveerd te blijven voor een herstart.

Naam project: PRJ1175 Herinrichting Gaternissekreek

Het project Herinrichting Gaternissekreek dient alle drie de doelen. WB21, GGOR en KRW. Gaternissekreek is één van de twee hoofdwaterlopen in het KRW-waterlichaam Nummer Eén. De oevers zijn afgekald en steil. De waardevolle landbouwgrond brokkelt langzaam af en verdwijnt in het water. Hierdoor zijn er steile, gevaarlijke oevers ontstaan met grote inhammen. De grond is in de watergang verdwenen waardoor deze erg ondiep is geworden en niet meer voldoet aan het benodigde profiel om het water goed af te kunnen voeren. Zolang er niets aan de oevers gedaan wordt verdwijnt er steeds meer landbouwgrond in de kreek. Doordat de grond zanderig en laag gelegen is, zijn de oevers erg gevoelig voor afkalving. Het project is een combinatie van het aanleggen van natuurvriendelijke oevers voor de KRW om de ecologische kwaliteit van de watergang te verbeteren en tevens de waterafvoer- en bergingscapaciteit te vergroten. Tevens het baggeren van de waterloop met als doel het vergroten van de afvoercapaciteit in de Gaternissekreek en het verbeteren van de waterkwaliteit door het verwijderen van de nutriëntrijke baggerspecie. Door hiervoor genoemde maatregelen zal het waterpeil beter beheersbaar worden.

Wat is er gedaan: In 2015 is het project voorbereid, de gronden zijn verworven en er is depotruimte gezocht.

Wat moet nog gebeuren/planning: In 2016 zal het werk worden uitgevoerd, in 2017 zal grond worden verwerkt over de percelen en zal de baggerspecie ontwaterd worden in depot en in 2018 zal het project worden afgerond.

Budget: In de algemene vergadering van 31 maart 2016 zal uitvoeringskrediet aangevraagd worden van € 2.872.000,- bruto / € 1.820.000,- netto, zodat het project kan starten na indiening van de POP3 subsidie aanvraag wat momenteel gepland staat voor half april 2016. Er is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 66.000,-. De besteding tot nu toe bedraagt € 63.000,-.

Naam project: PRJ1164 Vispassage Zandberg, afwateringsgebied Paal

Wat is er gedaan: Dit project betreft de bouw van een vispassage in afwateringsgebied Paal. Dit is een actie in het kader van de KRW. In 2013 is het begrotingsplan gemaakt. De verdere voorbereiding is in het tweede kwartaal 2014 gestaakt omdat het project is doorgeschoven tot na 2018.

Planning: Het project zal naar verwachting pas na 2018 worden uitgevoerd.

Budget: In juni 2013 is € 10.000,- voorbereidingskrediet verstrekt voor opstelling van het begrotingsplan. Januari 2014 is € 33.000,- als 2^e voorbereidingskrediet verkregen voor verder onderzoek, er is bijna € 32.000,- besteed.

Aanleg en onderhoud wegen

Naam project: PRJ1268 Fietspad Goes-Kattendijke

Wat is er gedaan: Het project betreft de realisatie van het ontbrekend stuk vrijliggend fietspad langs de route Kattendijke-Goes over een lengte van circa 1.300 meter. De procedure voor de omgevingsvergunning is in 2014 opgestart.

Wat moet er nog gebeuren: Het project moet nog verder voorbereid en uitgevoerd worden.

Planning: De planning is gericht op uitvoering van fase 1 (voorbelasting Manneeweg) en fase 2 (aanleg fietspad) in 2017. Bij de rechtbank is echter een beroep ingediend tegen de wijziging van het bestemmingsplan. Als de procedure verder doorgezet wordt kan het project 1 jaar vertraging oplopen. De grondverwerving van Staatsbosbeheer is nog niet geheel gereed, maar zal geen belemmering vormen voor de voortgang van het project.

Budget: Er is uit het algemene voorbereidingskrediet € 40.000,- beschikbaar gesteld.

Naam project: PRJ1288 Fietspad Korenweg

Wat is er gedaan: Het project betreft de realisatie van een vrijliggend fietspad langs de route Ledworp-Nieuwdorp over een lengte van circa 1.600 meter. Met de voorbereidingen is gestart. De grondverwerving is nagenoeg gereed.

Wat moet er nog gebeuren: Het project moet nog verder voorbereid en uitgevoerd worden.

Planning: De planning is gericht op uitvoering in 2017.

Budget: In de meerjarenraming 2016-2019 is voor dit project een bedrag van € 1.685.500,- opgenomen. Voor de realisatie van het project worden geen subsidies of bijdragen verwacht.

Naam project: PRJ1291 Fietspad Kortgene-Colijnsplaat

Wat is er gedaan: Het project betreft de realisatie van een vrijliggend fietspad langs de route Kortgene-Colijnsplaat over een lengte van circa 5.000 meter. Er is een ontwerp gemaakt en er zijn gronden verworven. De grondverwerving is nagenoeg gereed.

Wat moet er nog gebeuren: Het project moet nog verder voorbereid en uitgevoerd worden.

Planning: De planning is gericht op uitvoering in 2018.

Budget: Er is uit het algemene voorbereidingskrediet € 72.550,- beschikbaar gesteld.

Naam project: PRJ1293 Fietspad 's-Heerenhoeksedijk

Wat is er gedaan: Het betreft de aanleg van een vrijliggend fietspad langs de 's-Heerenhoeksedijk tussen 's-Heerenhoek en de aansluiting met de Hollestelleweg over een lengte van circa 1.820 meter.

Er is in 2013 inhoudelijk gekeken naar de haalbaarheid van het project en er zijn een aantal varianten ontworpen.

Wat moet er nog gebeuren: Er moet een keuze uit de varianten worden gemaakt. Vervolgens moet de grondverwerving worden opgepakt en kan het project verder voorbereid en uitgevoerd worden.

Planning: De planning is gericht op uitvoering in 2019.

Budget: Voor dit project blijven de voorbereidingskosten voorlopig beperkt tot de kosten voor interne uren.

Naam project: PRJ1299 Fietspad Roterijdkijk-Zuiddijk

Wat is er gedaan: Het betreft de aanleg van een fietspad langs de Roterijdkijk en Zuiddijk tussen Dreischor en de aansluiting op de Kloosterweg (N674) over een lengte van circa 2.370 meter. Er is in 2014 gestart met de voorbereiding van het project. Er is met de provincie Zeeland, de gemeente Schouwen-Duiveland en de grondeigenaren gesproken. Op basis van deze gesprekken zijn voor een gedeelte van het tracé, het betreft het gedeelte van de Zuiddijk tussen grofweg de Dreischorsedijk en de Zuidlangeweg, een aantal alternatieven ontworpen welke weer besproken zijn met bovengenoemde partijen. Op basis van deze gesprekken is de realisatie van het project doorgeschoven van 2015 naar 2017. Dit omdat verwacht werd dat de grondverwerving voor dit gedeelte van het tracé niet op korte termijn zou rondkomen. De grondverwerving voor het gedeelte van het tracé tussen de Kloosterweg (N674) en de Dreischorsedijk loopt. Het valt echter niet mee om de als voorwaarde gestelde compensatiegrond te vinden op Schouwen-Duiveland voor de betrokken eigenaar.

Wat moet er nog gebeuren: Er moet nog een keuze gemaakt worden uit de varianten voor het tracé tussen grofweg de Dreischorsedijk en de Zuidlangeweg. Deze keuze wordt in overleg met de gemeente Schouwen-Duiveland uiterlijk in maart 2016 gemaakt. Vervolgens zal de grondverwerving en de verdere voorbereiding opgepakt worden.

Planning: De planning is gericht op uitvoering in 2017.

Budget: Er is uit het algemene voorbereidingskrediet € 30.000,- beschikbaar gesteld.

Naam project: PRJ1308 Fietspad Kloetingseweg (Goes) 2^e fase

Wat is er gedaan: Het betreft de aanleg van een fietspad aan de noordkant van de Kloetingseweg tussen het fietspad parallel aan de spoorlijn Stoomtrein Goes-Borsele en de Goesestraatweg (N669). De lengte van het te realiseren fietspad bedraagt circa 350 meter. Op verzoek van de gemeenten Goes en Borsele wordt het fietspad voor de bouwvakantie 2016 gerealiseerd. Dit omdat het noodzakelijk is om dit fietspad voorafgaand aan de nieuwe aansluiting van de A58/Goes-Zuid te realiseren. Gelijktijdig met de aanleg van het fietspad worden onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd op de Kloetingseweg (niet t.l.v. dit project). Met de voorbereiding van dit project is in 2015 gestart. Er hoeft geen grondverwerving plaats te vinden en de benodigde omgevingsvergunning is in oktober 2015 verleend. Het fietspad langs de Kloetingseweg sluit aan op een fietspad wat aan de westkant van de Goesestraatweg ligt. Dit fietspad wordt tussen de aansluiting met de Kloetingseweg en de aansluiting met de Nansenbaan omgevormd naar een in twee richting bereden fietspad. Deze omvorming wordt op verzoek en op kosten van de gemeente Goes opgenomen in het bestek voor de aanleg van het fietspad langs de Kloetingseweg.

Wat gaat er gebeuren: De voorbereiding wordt in maart 2016 afgerond. De aanbesteding zal in april 2016 plaatsvinden. De realisatie van het project start in mei 2016. De afronding zal in juli 2016 plaatsvinden. Daarna zal de afrekening met de aannemer en de gemeente Goes plaatsvinden.

Planning: De realisatie van het project wordt technisch en financieel in juli 2016 afgerond.

Budget: Er is uit het algemene voorbereidingskrediet € 36.000,- beschikbaar gesteld. Inmiddels heeft de algemene vergadering op 18 februari 2016 een uitvoeringskrediet van € 401.600,- (netto € 287.400,-) beschikbaar gesteld. Voor de realisatie van het project worden geen subsidies of bijdragen verwacht.